

Dissertatio litteraria de usu particulae conditionalis apud Aristophanem

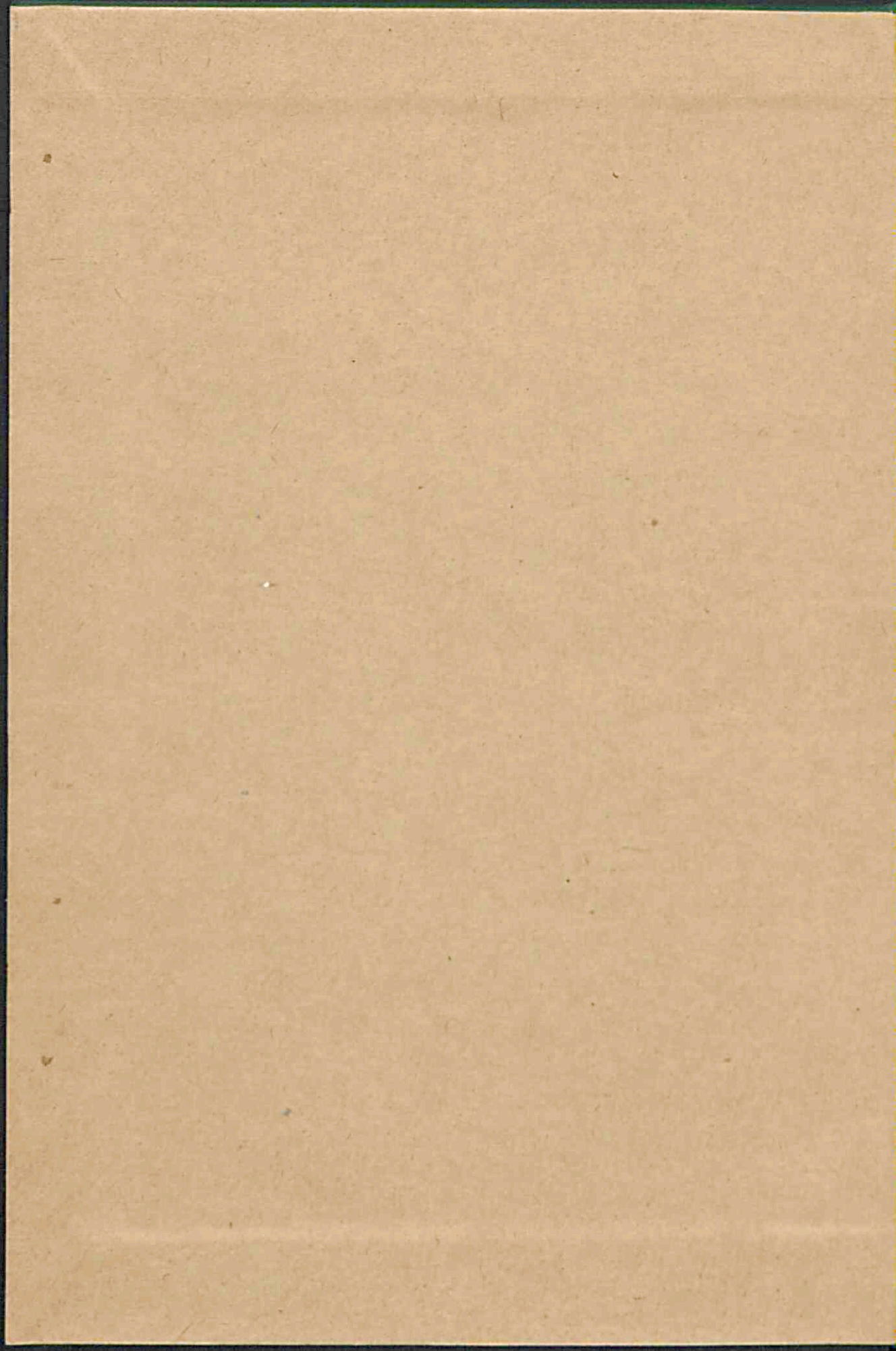
<https://hdl.handle.net/1874/242412>

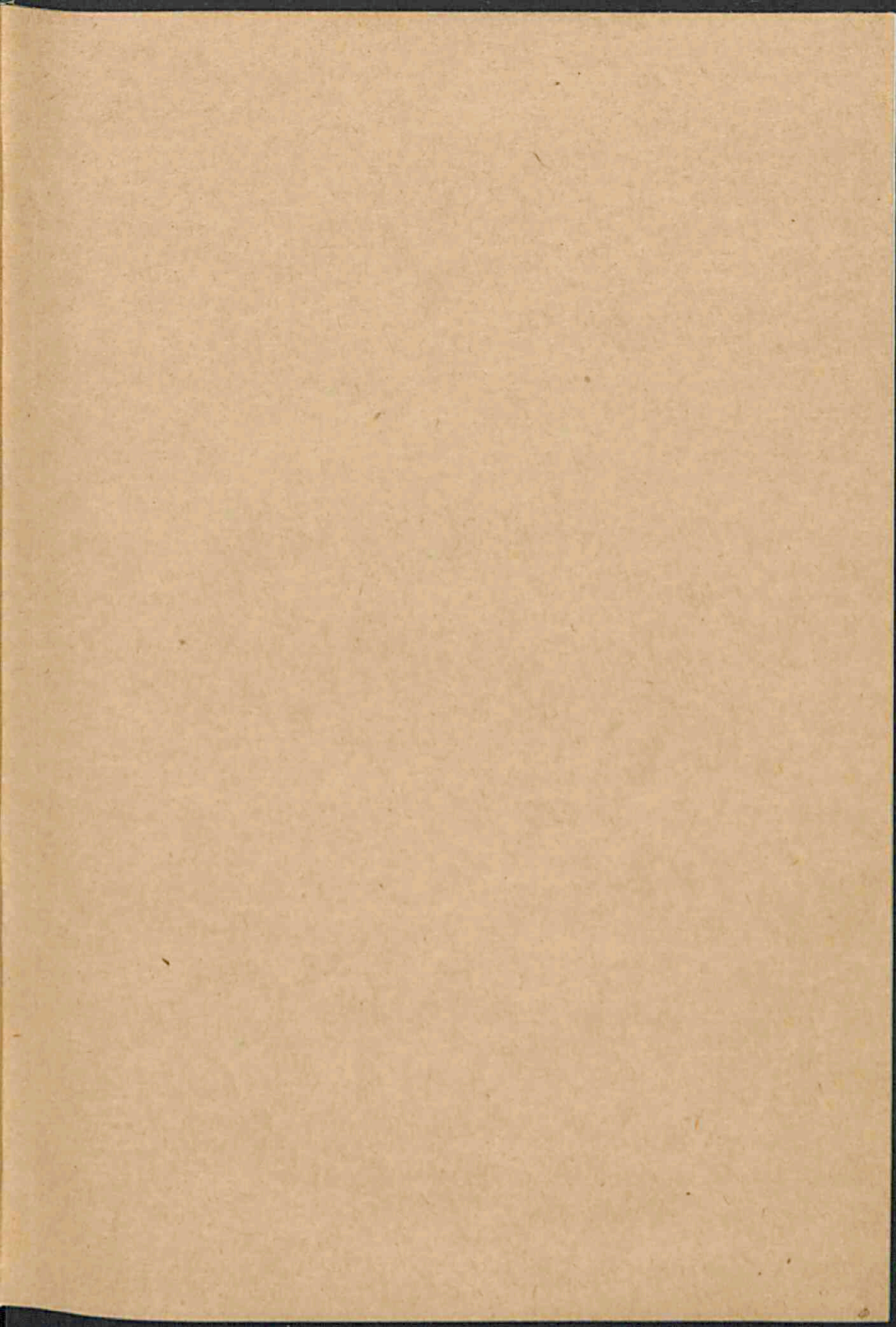
DISSERTATIO LITTERARIA

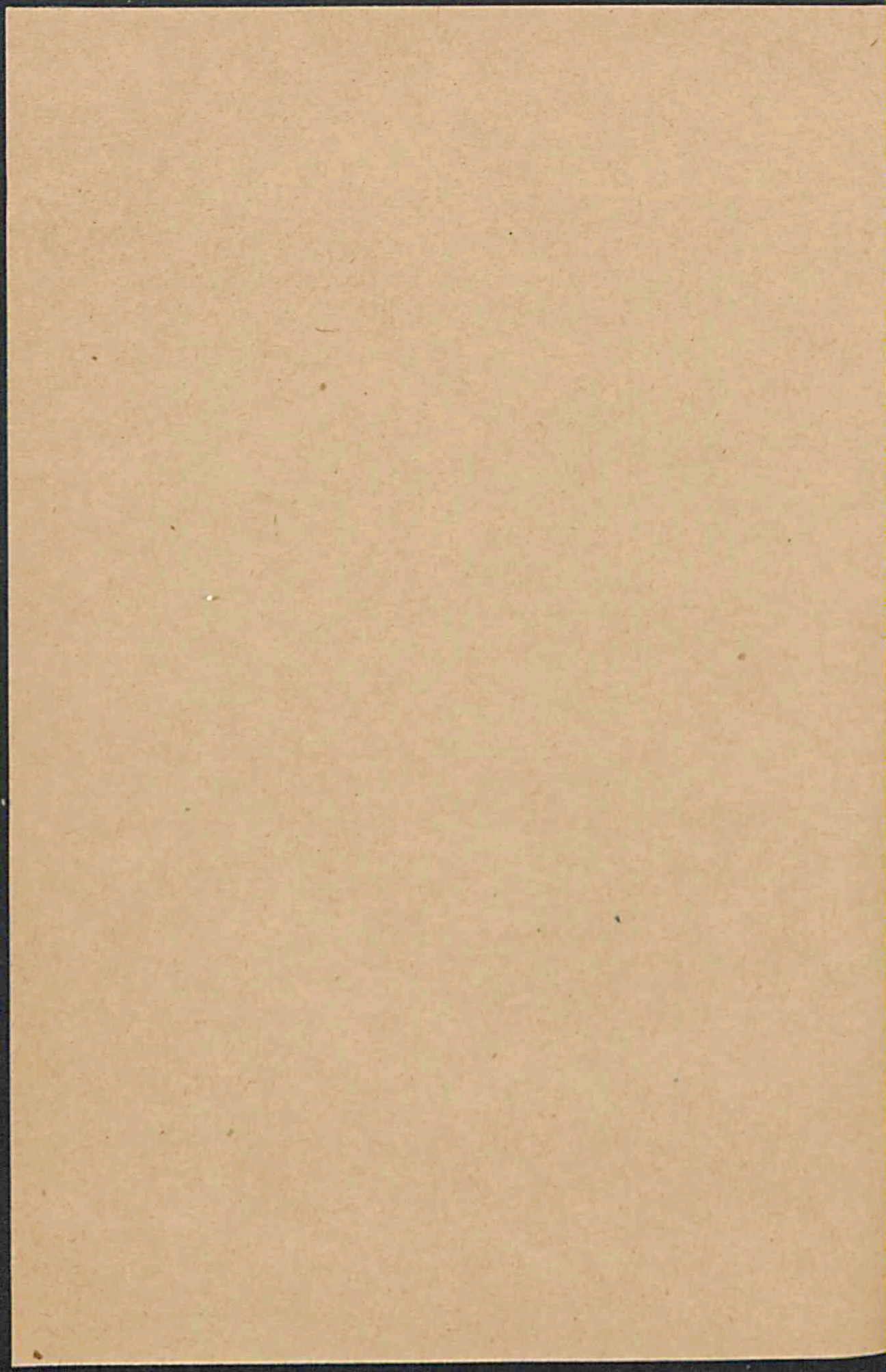
DE

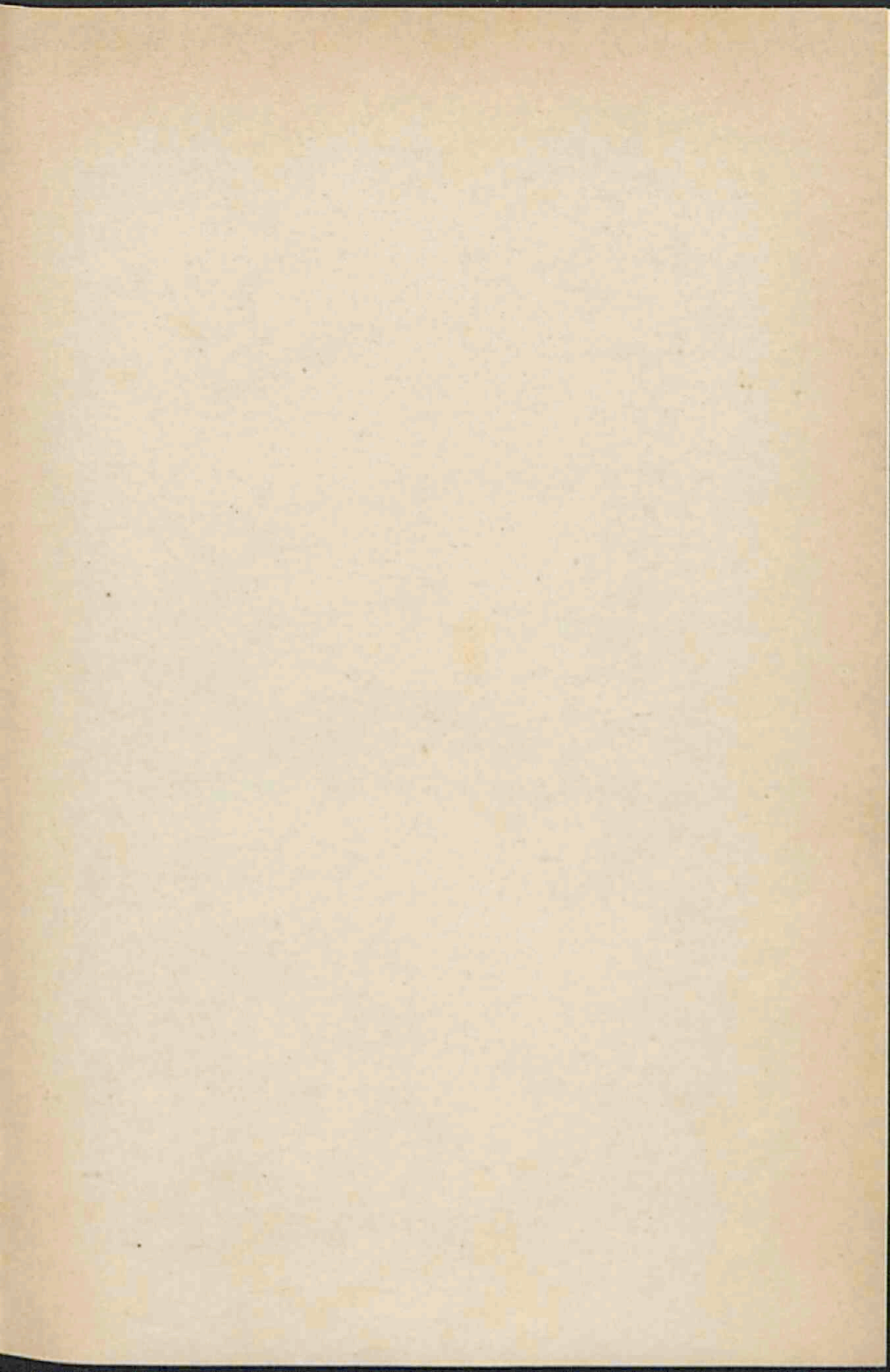
USU PARTICULAE CONDITIONALIS APUD ARISTOPHANEM,

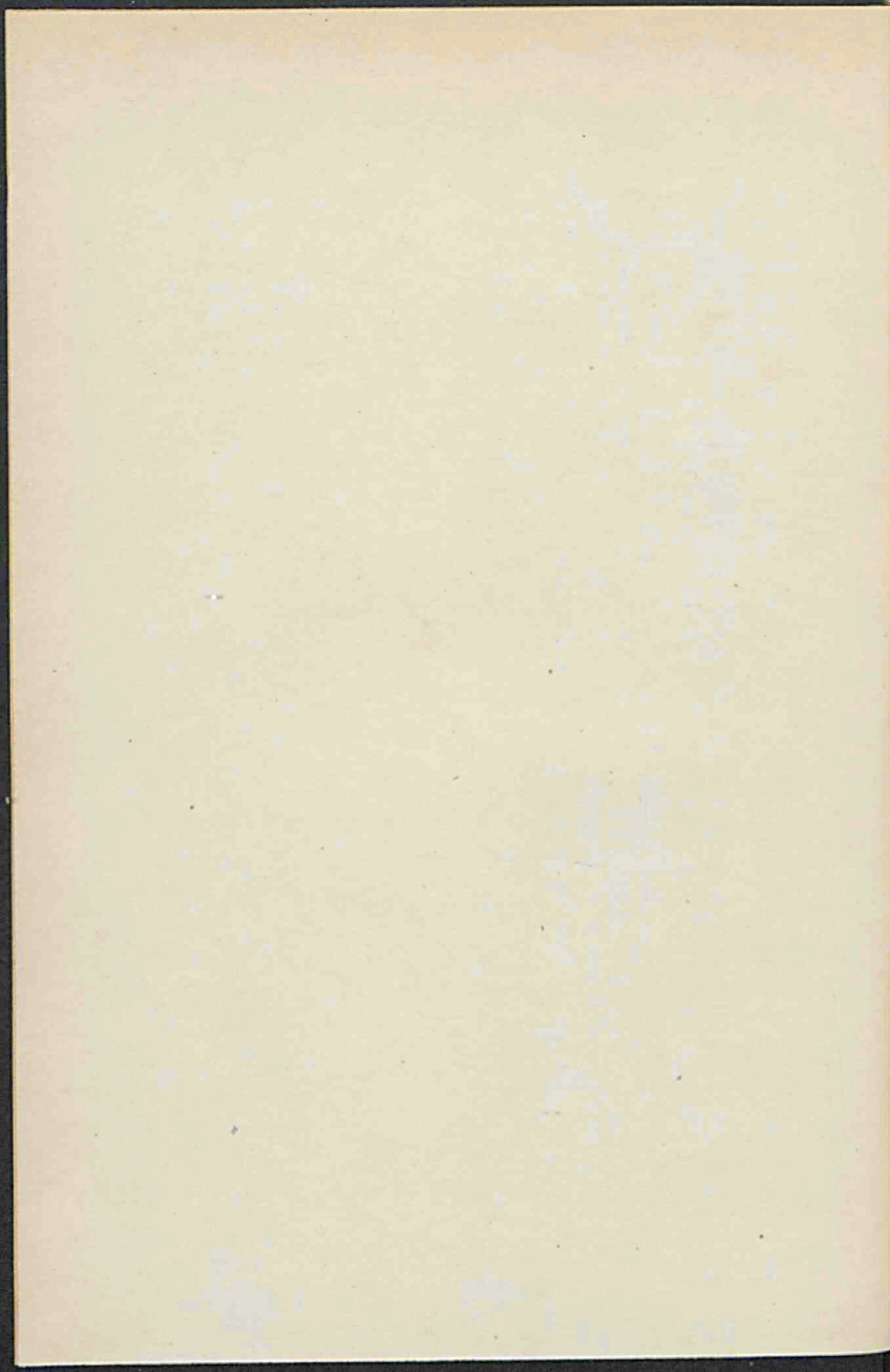
SCRIPSIT

DISSERTATIO LITTERARIA

DE

USU PARTICULAE CONDITIONALIS APUD ARISTOPHANEM.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1170 8769

~~~~~
Stoomdrukkerij van J. B. Wolters.

Diss: Utrecht 1879

DISSERTATIO LITTERARIA

DE

USU PARTICULAE CONDITIONALIS APUD ARISTOPHANEM,

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

Dr. E. M U L D E R,

in phil. nat. fac. professoris,

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU

ET

NOBILISSIMAE FACULTATIS PHILOSOPHIAE THEORETICAE

ET LITTERARUM HUMANIORUM DECRETO,

PRO GRADU DOCTORATUS

SUMMISQUE IN PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITTERARUM HUMANIORUM DISCIPLINA

HONORIBUS AC PRIVILEGIIS,

IN ACADEMIA RHENO-TRAIECTINA

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS

ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTET

FREDERICUS HENRICUS COENEN,

Ganda Gelrus.

AD DIEM XXIX M. SEPTEMBRIS MDCCCLXXIX, HORA III.

GRONINGAE, APUD J. B. WOLTERS, MDCCCLXXIX.

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES OF AMERICA

FROM 1776 TO 1876

BY JAMES M. SMITH

NEW YORK: PUBLISHED BY

THE NATIONAL BOOK CONCERN

10 NASSAU ST. N.Y.

1876

THE NATIONAL BOOK CONCERN

10 NASSAU ST. N.Y.

1876

THE NATIONAL BOOK CONCERN

10 NASSAU ST. N.Y.

1876

THE NATIONAL BOOK CONCERN

10 NASSAU ST. N.Y.

1876

THE NATIONAL BOOK CONCERN

10 NASSAU ST. N.Y.

1876

THE NATIONAL BOOK CONCERN

I N D E X.

Blz.	
PROOEMIUM	1.
CAPUT I.	
PARTICULA ἄν IN ORATIONE RECTA	3.
A. Modus potentialis.	
§ 1. De modo potentiali universe	4.
§ 2. De Futuro indicativi	5.
§ 3. De optativo potentiali coniunctivo deliberativo congruenti	6.
§ 4. De aoristo optativi cum ἄν comparato cum futuro indicativi	7.
§ 5. Praesens optativi cum ἄν	12.
§ 6. De opt. pot. pro Imperativo	14.
§ 7. Ἄν cum futuro optativi	15.
B. Praeteritum cum ἄν.	
§ 1. Praeteritum modi potentialis	15.
§ 2. Praeteritum cum ἄν in re non facta	18.
1. De praeterito cum ἄν in re non facta universe	18.
2. Ἐβουλόμην ἄν	20.
3. Χρῆν, ἔχρην, ἔδει.	21.
4. De particula ἄν omissa	22.
§ 3. Praeteritum cum ἄν cum significatione repetitionis	24.
1. De variis modis interpretandi ἄν repetitionis	24.
2. De incerta significatione praeteriti cum ἄν	25.
§ 4. Conclusio	27.
C. Particula ἄν cum praesenti et futuro Indicativi et cum Imperativo	
§ 1. ἄν cum praesenti indicativi	28.
§ 2.	30.
§ 3.	33.
D. Ἄν cum infinitivo	
	34.

CAPUT II.

Blz.

DE PARTICULA $\tilde{\alpha}\nu$ IN ORATIONE OBLIQUA.

§ 1.	De oratione obliqua universe	36.
§ 2.	Sententiae sine $\tilde{\alpha}\nu$ in oratione obliqua	38.
§ 3.	Coniunctiones quae $\tilde{\alpha}\nu$ admittunt et pronomina relativa	40.
	1. Coniunctio conditionalis	41.
	2. Coniunctiones temporales	43.
	3. Pronomina relativa	45.
	4. Coniunctiones finales	45.
§ 4.	Sententiae finales	46.
§ 5.	Sententiae conditionales, temporales et relativae	51.
	1. Praesens coniunctivi	51.
	2. Aoristus coniunctivi	56.

CAPUT III.

	$K\tilde{\alpha}\nu$	63.
§ 1.	$K\tilde{\alpha}\nu$ in oratione obliqua	63.
§ 2.	$K\tilde{\alpha}\nu$ in oratione recta	64.
§ 3.	$K\tilde{\alpha}\nu$ singulis vocabulis adiectum	66.
§ 4.	$K\tilde{\alpha}\nu$ toti sententiae additum	67.
§ 5.	$O\tilde{\upsilon}\delta\tilde{\alpha}\nu$	68.

CAPUT IV.

DE COLLOCATIONE PARTICULAE $\tilde{\alpha}\nu$ IN SENTENTIA . . . . . 71.

§ 1.	$\tilde{\alpha}\nu$ semel in sententia positum	71.
	1. Particulae interrogativae et pronomina interrogativa	73.
	2. Particulae et pronomina negationis	74.
	3. Pronomen demonstrativum et indefinitum	75.
	4. Adverbia, coniunctiones, ceterae particulae quae $\tilde{\alpha}\nu$ attrahunt	75.
§ 2.	Particula $\tilde{\alpha}\nu$ repetita	82.
§ 3.	De particula $\tilde{\alpha}\nu$ sine verbo	88.
§ 4.	Particula $\tilde{\alpha}\nu$ omissa	90.

CAPUT V.

CONCLUSIO	94.

INDEX LOCORUM	99.
THESES	107.

PROOEMIUM.

De usu particularum in lingua Graeca, earum significatione et constructione viri docti inquisiverunt aut de industria aut ad singulos auctorum locos explicandos.

Inter eos Godofridus Hermannus librum composuit ad particulam *αὖ* explicandam. Is autem dicit se de hac particula scripsisse ea mente, ut magis fundamenta iacere doctrinae, qua huius ratio particulae contineretur, quam omnia, quae explananda esse intellegeret, accurate pertractare sibi proposuerit. Quam ob rem non inanem laborem fore putavi, post eius aliorumque virorum doctissimorum curas, ea quae ad Aristophanem pertinerent de integro disquirere; itaque locos collegi, qui mihi, Comicum illum ad hoc propositum legenti, se obtulerunt.

His locis collectis, dispositis, pertractatis, libellum composui, quod specimen sit studiorum meorum ad summos in litteris consequendos honores.

Cum igitur ad finem pergam studiorum academicorum

publice gratum animum profiteor erga eos Professores, qui mihi et studiis meis profuerunt; imprimis erga Te, Vir Clarissime VAN HERWERDEN, Promotor Aestimatis-
sime, qui per aliquot annos magna doctrina me erudi-
visti, et cuius benevolentia eximia et per illos annos
et deinde usque ad hoc ipsum tempus frui mihi contigit.
Nunc igitur quam maximas accipe gratias. Erit vita Tibi
et Collegis tuis felix et longaeva, si mea vota valebunt.

Vobis valedico, qui in Academia mihi fuistis commi-
litones amici. Ne vincula laxentur, quae nos coniunxerunt,
obveniant nobis multae occasiones, quibus artius constringi
possint.

CAPUT I.

PARTICULA *ǎv* IN ORATIONE RECTA.

Duo praecipua genera sunt sententiarum ad quas construendas *ǎv* adhibetur, alterum orationis rectae, alterum obliquae, tamque diversa est significatio et constructio in utroque genere, ut eas separatim tractandas statuerim. Eas autem sententias orationis obliquae separatim a sententiis orationis rectae tractare volo, ubi *ǎv* propter ipsam naturam orationis obliquae adhibetur, exempli gratia ad coniunctivum in sententia relativa, temporali, conditionali et finali et in quaestione indirecta. Sunt enim tempora et modi verbi, quorum significatio particula *ǎv* adhibita eodem modo semper mutatur, sive haec in oratione recta adhibentur, sive in obliqua: e. g. quod attinet ad particulam *ǎv*, perinde est, utrum optativus potentialis vel praeteritum cum *ǎv* adhibeatur in oratione recta, an in obliqua. Cf. Av. vs. 196, 628, 1129, Nub. vs. 1151, 1182.

In oratione recta *ǎv* potest aut omnino mutare significationem temporis vel modi verbi, aut ei aliquid novi addere. Optativus modus in oratione recta plerumque

votum significat, sed cum particula *žv* constructus (optativus potentialis) aut significationi fut. ind. quodammodo congruit, aut indicat aliquid, quod fieri possit. Praeterito ind. *žv* addere potest significationem repetitionis; praeterea cum hac particula constructum praeteritum ind. omnino aliud quid indicare potest, quam vulgo significat. Adhiberi enim potest in re non facta, ut verbis utar Hermanni (De part. *žv* Lib. I, cap. 10). Infinitivo particula *žv* significationem tribuere potest aut futuri aut dubitationis; diversis igitur rationibus significationem temporum et modorum verbi potest mutare, quas rationes iam explicabimus.

A. Modus potentialis.

§ 1. *De modo potentiali universe.*

Optativus potentialis sicut futurum indicativi aliquid significat, quod mente tantum concipitur.

Aut certo affirmare possumus id, quod nobis futurum esse videtur, et futurum indicativi adhibemus, aut cum aliqua dubitatione praedicere possumus, ubi optativo potentiali locus est. Quod nulla dubitatione praedicitur, uno tantum eodemque modo intellegi potest; si autem semel admissa est dubitatio, tum dubitationis gradus aut rerum vocabulorumque contextu indicari potest, aut nullo certo indicio terminari. Quare patet fut. ind. vulgo unam eandemque significationem habere, optativum vero potentialem aut futuro ind. congruere aut ab eo differre, prout sententia postulat.

§ 2. *De Futuro indicativi.*

Vulgo, inquam, fut. ind. unam eandemque significationem habet, non semper tamen hoc usu venit. Nonnunquam enim etiam futuro ind. significatio quaedam dubitationis attribuitur. E. g. Aristoph. Nub. vs. 1416 Phidippides, qui patrem iure a se plecti vult probare, id, quod putat patrem ipsi obiecturum esse praevertit his verbis:

φήσεις νομίζεσθαι τὸ παιδὸς τοῦτο τοῦργον εἶναι.

dices (fortasse) pueri hoc esse solere. Futuro indicativi Phidippides hic non certo affirmat, quod ei fore videtur, sed tantummodo dicit, quod fieri posse putat, quam ob rem pergit optativo potentiali:

ἐγὼ δὲ γ' ἀντίποιμι ἄν, ὥς δις παῖδες οἱ γέροντες.

Cf. Cap. I A. § 4.

Quamvis rara sit haec significatio futuri indicativi, nisi conditione addita, sicut Eccl. vs. 247 seqq., tamen ei congruit, quod Hermannus (l. l. Lib. II Cap. 2) dicit: »Id tempus ortum esse ex aoristo coniunctivi et e praedictione cum dubitatione sensim certam affirmationem provenisse." Ad hanc opinionem probandam nonnullos locos memorat e dialecto Homerica collectos, ubi aor. coni. loco futuri ind. adhibetur. Cf. Buttmannus, Graeca syntaxis § 139 A 8 et loci ex Homero ab eo collecti, ubi aor. coni. correpta littera vocali formam futuri ind. et praesentis ind. accepit.

»Itaque, inquit Hermannus l. l., coniunctivo usi sunt

Graeci veterrimi, donec futuro invento, ubi quid simpliciter futurum dicere vellent, futuri formam usurpare coeperunt, coniunctivum autem ibi servarunt, ubi aliqua deliberatio locum habere videretur."

Quo fit ut non semper liqueat, utrum futurum ind. adhibendum sit, an aor. coni. deliberativi. Aristoph. Plut. vs. 1027 autem Beckerus futurum ποιήσει recte, me iudice, in ποιήσῃ mutavit, quia Chremulus non rogat, quid facturus sit deus, sed quid ei faciendum sit.

§ 3. *De optativo potentiali coniunctivo deliberativo congruenti.*

Hermanni animadversioni quam supra attuli consentaneum est, quod opt. pot. nonnunquam loco coniunctivi deliberativi usurpatur. Nub. vs. 79.

πῶς δῆτ' ἂν ἤδιστ' αὐτὸν ἐπεγείραμι; πῶς;

Cf. Av. vs. 173 et 172, ubi Dindorfius *τί ἂν οὖν ποιοῖμεν*, Cobetus autem *τί οὖν ποιῶμεν* legendum putat Cf. Thesm. vs. 768, ubi Porsonus optativo ἂν addidit, et merito quidem, quod merus optativus non hoc sensu usurpatur sed coniunctivus cf. Nub. vs. 87, 798, 1378. Av. vs. 164, 1640, 1432. Huic autem coni. deliberativo non particula ἂν apponitur. Itaque Nub. vs. 845 cod. Rav. non recte habet *πότερ' ἂν παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἔλω*; quod esse oportet *πότερον* vel *πότερα παρανοίας κτέ.* Cf. Nub. vs. 638. De Plut. vs. 374 et 438 vid. Herm. l. l. Lib. III Cap. 5 (pag. 158); de Plut. vs. 1027 vid. supra Cap. I. A. § 2.

§ 4. *De aoristo optativi cum ἄν comparato cum futuro
indicativi.*

Ubi opt. pot. coniunctivo deliberativo congruit, plerumque a fut. ind. nonnihil differt; saepe autem e rerum vocabulorumque contextu lucide apparet optativum cum ἄν praesertim aor. omnino idem significare ac fut. ind.

1°. Ubi aor. opt. cum ἄν eundem locum in sententia obtinet quem fut. ind. Ach. vs. 403:

οὐ γάρ ἄν ἀπέλθοιμι· ἀλλὰ κόψω τὴν Δύραν.

Cf. Pac. vs. 1086 seqq., Eccl. vs. 921, Ὀραὶ apud Athenaeum 9 p. 372 b. (Dindorfius fr. 476), ubi ἴδοις ἄν eundem locum in sententia habet quem ὄψει.

Videamus adhuc unum locum animadversione dignum, Eccl. vs. 247 seqq. Mulieri A. Praxagoram concionaturam roganti, quid haec responsura sit, si Cephalus quidam eam increpet in concione, haec dicit se responsuram esse *eum insipere*; roganti deinde, quid responsura sit, si Neoclides eam increpet, dicit *se hunc iussisse canis anum conspicere*:

τούτῃ μὲν εἶπον ἐς κυνὸς πυγὴν ὀρᾶν.

Porro sequitur cetera confessio Praxagorae, quid futura sit, si hoc illudve in concione ipsi concionanti accadat.

Verba φήσω vs. 250, προσκινήσομαι vs. 256, ἐξαγκωνιῶ vs.

259 eundem locum in sententia occupant. Si pro εἶπον vs. 255 etiam futurum tempus esset, ceteris congrueret. Quamvis igitur teste Dind. l. l. lectionem εἶπον Scholiasta ad Ach. vs. 863 et Suidas in voce τούτῳ μὲν confirmant, tamen legunt nonnulli εἴποιμ', quod puto intellegi pro εἴποιμ' ἄν. Non autem ἄν eiusmodi loco omitti posse usquam repperi, neque mihi placet mutatum vocabulum ἐς in ἄν, quia hac praepositione sententia vix carere potest. Ergo est quod reprehendam, sive legitur τούτῳ μὲν εἶπον ἐς κυνὸς πυγὴν ὀρεῖν, quod mea quidem sententia non bene responderet interrogationi mulieris A vs. 254 τί δέ (scil. ἀντερεῖς), sive τούτῳ μὲν εἴποιμ' ἐς κτλ. quod hic optativus particula ἄν indigeret, seu τούτῳ μὲν εἴποιμ' ἄν κυνὸς κτλ. quod necessaria praepositio ἐς omissa foret.

2°. Aor. opt. cum ἄν significationem futuri indicativi habet in sententiis, ad quas construendas plerumque fut. ind. adhibetur, velut:

a) In interrogationibus, quae loco imperativi adhibentur. Vesp. vs. 484:

ἄρ' ἄν, ὃ πρὸς τῶν θεῶν, ὑμεῖς ἀπαλλαχθεῖτέ μου;

ubi vocabula ὃ πρὸς τῶν θεῶν indicant hic aor. opt. cum ἄν adhiberi loco imperativi. De collocatione particulae ἄν vid. Cap. IV § 1.

b) Ad formulam ἔσθ' ὅπως, quae legitur Nub. vs. 1181 vel ἔστιν ὅπως Av. vs. 628 videamus Vesp. vs. 471:

ἔσθ' ὅπως ἄνευ μάχης καὶ τῆς κατοξείας βοῆς
ἐς λόγους ἔλθοιμεν ἀλλήλοισι καὶ διαλλαγᾷ;

Aut pro optativo ἔλθοιμεν coniunctivus deliberativus

ponendus est, qui in nonnullis MSS legitur (vid. Dind. l. l.), aut ad optativum particulam *ἄν* desideramus, quam ob rem Hermannus vocabulum *ἄνευ* in *ἄν ἐκ* mutavit. (Vid. Dind. l. l.). Equidem huic Hermannii emendationi assentior cum propter articulum *τῆς*, quae *κατοξείας βοῆς* definit, tum quia vocabula *ἄνευ μάχης* abundant ad verbum sequentem; non enim *ἄνευ μάχης* sed *ἐκ μάχης* i. e. post pugnam, pacem componimus. Verba *ἐκ μάχης* autem sententiae perspicuitatem augent.

c) In sentiētiis finalibus, quae a coniunctione *ὅπως* incipiunt. Cf. Eccl. vs. 881. Videamus autem Eccl. vs. 916:

*κάλει τὸν Ὀρθαγόραν, ὅπως
σαυτῆς κατόναι, ἀντιβόλῳ σε.*

Nulla modo hic opt. explicari potest nisi adiecta secundum Hermannum particula *ἄν*. (Vid. Dind. l. l.). Cf. Cap. II § 4.

3°. Aor. opt. cum *ἄν* eandem significationem habere quam fut. ind. patet, si propter sententiam sequentem fut. ind. fuit expectandum; e. g. Plut. vs. 279 seqq. Choro roganti Carionem, quam ob rem ipsos vocaverit hic respondet 284: *ἀλλ' οὐκέτ' ἄν κρύψαιμι*, at non amplius celabo, et statim narrat id quod his verbis promisit: *τὸν Πλούτον γάρ, ὧνδρες, ἦκει ἄγων ὁ δεσπότης*, quasi fut. ind. adhibitum esset. Cf. Av. vs. 201: *πῶς δῆτ' ἄν αὐτοὺς συγκαλέσειας*; Cui quaestioni Pithetaeri Epops respondet futuris ind. *καλοῦμεν* et *θεύσονται*, unde patet etiam hunc aor. opt. cum *ἄν* futuri ind. significationem habere.

De aoristo optativi cum *ἄν* coniuncto cum sententia conditionali, temporali vel relativa, quae incipit a con-

iunctione ἤν, ὅταν, vel pronomine relativo cum ἄν et quae cum coniunctivo construitur, vid. Cap. II § 2 et § 5, 2°; item de aor. opt. cum ἄν coniuncto cum sententia conditionali, quae construitur cum fut. ind. vid. Cap. II § 5, 2°.

4°. Praeterea aor. opt. cum ἄν significationem fut. ind. habet Av. vs. 598, ubi ἄν μείναιμι eundem locum in sententia obtinet quem praes. ind. κτῶμαι et ναυκληρῶ, quae praesentia autem hic futuri significationem habent. Cf. Ran. vs. 830, ubi Euripides, Nub. vs. 783, ubi Socrates optativo potentiali praedicit, quid sibi fore videatur. De vitiato medio διδασκάλῳ vid. Cap. IV § 2.

Nonnunquam incertum est utrum aor. opt. cum ἄν cum fut. ind. conveniat an non conveniat. E. g. Av. vs. 198:

τις ἄν οὖν τὸ πρᾶγμα αὐτοῖς διηγήσαιο;

Perinde est sive vertis: »quisnam igitur rem iiscum communicabit?" sive dicis: »communicaret" (si scil. hoc fieri potest.)

Saepe aor. opt. cum ἄν sine controversia a fut. ind. differt, quod interdum manifesto apparet, e conditione, quae ab eo pendet, sive verbis expressa (cf. Cap. II § 2) sive cogitata tantum. Conferatur Ran. vs. 134 cum vs. 135:

ἀλλ' ἀπολέσασμ' ἄν ἐγκεφάλου θρίω δύο
οὐκ ἄν βαδίσαιμι τὴν ὁδὸν ταύτην.

Hercules enim Baccho suadet, ut se ab alta turri praecipitet, cui hic respondet se amissurum esse duas (i. e. ambas) partes cerebri (scil. si hoc faciat); sed versu sequenti dicit quid revera non facturum sit. Alter igi-

tur aor. opt. cum ἂν a fut. ind. differt, alter prorsus eandem quam fut. ind. significationem habet. Cf. Nub. vs. 1194:

οὐκ ἂν πιθοίμην· οὐ γάρ ἂν τλαίην ἰδεῖν
τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα διακεκναισμένους.

ἂν τλαίην non eundem locum in sententia occupat quem ἂν πιθοίμην, quod magis causam indicat, qua praegressa id consequeretur, quod opt. pot. ἂν τλαίην significatur: *Non obtemperaturus sum: non enim (scil. si obtemperassem) sustinerem conspiciere equites.*

Verba ἂν πιθοίμην significationi futuri ind. appropinquant, quia Phidippides dicit, quid revera non facturus sit, sed ἂν τλαίην a significatione fut. ind. differre apparet e conditione, quae ex eo qui antecedit optativo potentiali huic mente addenda est.

Idem fere est discrimen inter sententiam, qua Nub. vs. 1417 opt. pot. ἀντεῖποιμ' ἂν, et qua ibid. vs. 1416 fut. ind. φήσεις usurpatur. Optativo potentiali enim mente addenda est conditio e praecedenti futuro sumta.

Fere, inquam, idem est discrimen, non autem prorsus idem; vs. 1194 ἂν τλαίην enim habet conditionem, quae est sententia proximo optativo potentiali opposita οὐκ ἂν πιθοίμην, οὐ γάρ ἂν τλαίην ἰδεῖν (scil. εἰ πιθοίμην), ἀντεῖποιμ' ἂν autem habet conditionem ex ipso praecedenti futuro sumtam. Legimus enim l. l.:

φήσεις νομιζεσθαι σὺ παιδὸς τοῦτο τοῦργον εἶναι
ἐγὼ δὲ γ' ἀντεῖποιμ' ἂν (scil. εἰ φαίης).

Qua re patet hoc futurum significare praedictionem

cum dubitatione, de qua re Cap. I A § 2 diximus. Cf. porro Av. vs. 45, 370, 1017, Nub. vs. 753, 1231, 1432, Eccl. vs. 806, Plut. vs. 1035.

Aor. opt. cum *ἂν* sine conditione, qui nihilominus a fut. ind. multum differt, plerumque occurrit in interrogationibus.

Av. vs. 373:

πῶς δ' ἂν οἷδ' ἡμᾶς τι χρήσιμον διδάξειάν ποτε
ἢ φράσειαν, ὄντες ἐχθροὶ τοῖσι πάπποις τοῖς ἐμοῖς;

Ubi participium *όντες* usurpatur non loco sententiae conditionalis (*si sint*) sed relativae (*qui sunt*).

Aliter vero explicandum est participium Vesp. vs. 1195: πῶς ἂν μαχέσαιο παγκράτιον θώρακ' ἔχων, ubi ἔχων idem significat ac si legeretur *εἰ ἔχει* (πῶς V. πῶς δ' ἂν ceteri cf. Dind. l. l.).

Cf. Thesm. vs. 715:

τίς ἂν σοι, τίς ἂν ζύμμαχος ἐκ θεῶν
ἀθανάτων ἔλθοι ξὺν ἀδίκαις ἔργοις;

ubi Brunckius *τίς οὖν σοι* in *τίς ἂν σοι* recte mutavit. (Vid. Dind. l. l.).

Conf. porro Av. vs. 1437, Nub. vs. 729, 874, 1086, 1183, 1333 et supra, Cap. I A § 3.

§ 5. *Praesens optativi cum ἂν.*

Etiam praesenti opt. cum *ἂν*, qui a fut. ind. differt, adiuncta est conditio aut verbis expressa aut cogitata tantum. Cf. Nub. vs. 422:

ἀμέλει, θαρρῶν οὐνεκα τούτων ἐπιχαλκεύειν παρέχοιμ' ἂν.

(scil. εἰ χρεῖν). Cf. Nub. vs. 647. Av. vs. 669, 892.

Vesp. 348: ὥς πᾶν ἔγωγε ποιῶν.

Ad quem opt. particulam ἂν desideramus, quae post πᾶν facile excidisse potest, et recte a Benteleio addita est. (Vid. Dind. l. l.).

Praes. opt. cum ἂν quod a fut. ind. differt, nisi haec conditio est addita, sicut aor. opt. plerumque occurrit in interrogationibus. Cf. Av. vs. 127.

De optativo potentiali pro coniunctivo deliberativo adhibito vid. Cap. I A § 3.

Nonnunquam praes. opt. cum ἂν in interrogationibus significationem habet praes. ind. Exemplum videmus in fragm. Aristophanis Γηρυτιάδου apud Athenaeum XII pag. 551 a (vid. Dindf. ragm. 198):

α. καὶ τίνες ἂν εἶεν; β. πρῶτα μὲν Σαννυρίων κτέ.

Hic ἂν εἶεν prorsus idem significat ac si εἰσὶν legeretur.

Nonnunquam, quamvis rarius quam aor., etiam praes. opt. cum ἂν significationem futuri ind. habet. Indicia eius similitudinis eadem sunt, quae ad aor. opt. memoravimus. E. g. Plut. vs. 874:

σύ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως οὐκ ἂν φθάνοις;

ubi praes. opt. cum ἂν sicut fut. ind. loco imperativi adhibetur. Cf. Cap. I A. § 4. 2° a). Bergkii et Meinekii signum interrogationis temere omiserunt. Vid. Dind. l. l.

Eq. 40:

λέγοιμ' ἂν ἤδη. νῶν γάρ ἔστι δεσπότης
ἀγροικοῖς ὀργήν,

verbis λέγοιμ' ἂν ἤδη Οἰκέτης A promittit se facturum esse, quod statim sequitur, unde patet opt. pot. idem esse ac si dixisset ἐρῶ. Cf. Cap. I A. § 4. 3. Cf. Lys. vs. 97 ubi Lysistrata se iam imperio Myrrhinae obtemperaturam esse promittit verbis λέγοιμ' ἂν ἤδη. Cf. porro Eq. vs. 750, 1110.

§ 6. De opt. pot. pro Imperativo.

Opt. pot. nonnunquam adhibetur loco imperativi, si quis modeste aliquid jubet aut petit. E. g. Pac. vs. 957 seqq. Ubi Trygaeus servum imperativo iubet circumire aram:

περίθι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπιδέξια.

Servus autem opt. pot. dominum rogat, ut quid novi imperet; se enim iam fecisse quae iussus sit facere:

ἰδοὺ λέγοις ἂν ἄλλο· περιελήλυθα.

Cf. Eq. vs. 1161 θέοιτ' ἂν. Vid. porro Krügeri Gr. Synt. § 54. 3. A. 8.

Non cum hoc optativo potentiali confundendus est ille, quem supra memoravimus (Cap. I A. § 4. 2° a et Cap. I A § 5), qui adhibetur in interrogationibus et nonnunquam coniuncta est cum particula negationis ad imperativum indicandum.

§ 7. Ἄν cum futuro optativi.

De particula ἄν cum fut. optativi dicit Hermannus (Lib. III Cap. 7) se vix putare exempla huius constructionis, quae non mendosa sint inventum iri, quia praes. et aor. opt. cum ἄν iam ad res futuras referantur. Ad hanc animadversionem illustrandam memorat Vesp. vs. 1094 seqq., ubi ὅς ἄν e ὅστις ἄν cod. Rav. et Ven. in ὅστις mutavit, recte, me iudice; quid vero sibi veliut verbis quae sequuntur: »Quin si quis ita (i. e. γινήσεται ἄν) loqueretur, videretur ille praesentia ac praeterita excludere" non optime me intellegere fateor.

Sed quod ad sententias in oratione recta attinet, illi animadversioni addere velim optativum praesentis vel aoristi cum ἄν aut dubitationis aut futuri significationem habere, sicut supra vidimus. (Cf. Cap. I A § 4 et 5). Quid igitur futuro optativi utenti quo hae ambae significationes concluduntur, illa particula opus est? Quod autem ad sententias in oratione obliqua attinet, vid. Cap. II § 1.

B. Praeteritum cum ἄν.

§ 1. Praeteritum modi potentialis.

Optativus potentialis significat actionem sive statum aut temporis futuri et tum plus minusve futuro ind. congruit, aut temporis praesentis, sed etiam tum mente tantum

concipitur id, quod opt. pot. indicatur; neque eo unquam indicatur, quid praesenti tempore revera locum habeat, sed saepe, quid hoc tempore fieri possit, si conditioni cuidam fuerit satisfactum.

Quid praesenti tempore revera locum habeat, semper refert praesens indic., quid ante hoc tempus revera factum sit, praeteritum ind. Quid autem ante hoc tempus fieri potuerit, si conditioni cuidam sit satisfactum, significat praet. ind. cum *ἂν*. Hoc igitur est tempus praeteritum modi potentialis, cuius praeteriti duo sunt genera.

Aut nullo indicio indicatur, an conditioni sit satisfactum, aut e vocabulorum contextu patet conditioni non esse satisfactum, neque igitur factum esse aut fieri id, quod praet. cum *ἂν* significat, quam ob rem hoc cum Hermanno *praet. cum ἂν in re non facta* appellamus (vid. Herm. Lib. I Cap. 10).

Videamus exempla generis prioris.

Av. vs. 287. Euelpides interrogat epopa, de ave quadam. Cui epops respondet est »κατωφαγᾶς." Tum Euelpides: »Num est igitur, inquit, alius quis κατωφαγᾶς quam Cleonymus?" Itaque Pithetaero Euelpides putare videtur hanc avem esse Cleonymum. Si Pithetaerus dixisset eam non esse Cleonymum, quia non abiecisset clypeum, tum usus esset his verbis: *εἰ Κλεώνυμός γ' ἦν, ἀπέβαλεν ἂν τὸν λόφον.*

Tum conditioni non esse satisfactum pateret. Sed nihil aliud rogat quam quomodo duae contrariae res congruere possint, et nescire videtur, utrum conditioni Κλεώνυμός γ' ὦν i. e. *εἰ Κλεώνυμός γ' ἐστι, si Cleonymus revera est*, sit satisfactum necne.

Itaque sententia:

πῶς ἂν οὖν Κλεώνυμός γ' ὦν οὐκ ἀπέβαλε τὸν λόφον;

nihil aliud est quam praeteritum optativi potentialis:
πῶς ἂν οὖν Κλεώνυμός γ' ὦν (i. e. εἰ Κλ. εἴη, si Cl. sit) οὐκ
ἀποβάλοι τὸν λόφον;

Vid. Nub. vs. 680, ubi Strepsiades secum repetit id,
quod a Socrate audivit, non oportere dici κάρδοπον sed
καρδόπην. Praesenti tempore dixisset: ἐκεῖνο δ' ἂν εἴη καρ-
δόπη, Κλεωνύμη, scil. εἰ ὀρθῶς λέγομεν. Sed, quia iam antea
hoc a Socrate audivit, praeterito tempore utitur:

ἐκεῖνο δ' ἦν ἂν καρδόπη Κλεωνύμη,

quod est igitur praeteritum optativi potentialis. Huc
quoque pertinet:

Av. vs. 1358, ubi Pithetaero, qui dixit legem apud se
iubere patrem nutriri, parricida ironice respondet, se
igitur profecisse suo itinere, si pater quoque sibi sit
nutriendus. Quod praesenti tempore esset: ἀπολαύσαιμι
τ' ἄρ' ἂν νῆ Δι' ἰὼν ἐνθαδί, εἵπερ γέ μοι καὶ τὸν πατέρα βοσκητέον
(scil. εἴη), id est praeterito: ἀπέλαυσά τ' ἄρ' ἂν κτέ quod est
praet. opt. pot., dum non patet utrum conditioni sit
satisfactum necne.

Alio modo explicandus est hic locus:

Ὡραι Ath. IX p. 372b vid. Dind. fragm. 476:

ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς, ὥς σὺ φής.

ἀπέλαυσαν est praet., quod praesenti tempore esset ἀπο-

λαύουσι, dum participium σέβοντες adhibetur loco sententiae causalis ὅτι ἔσεβον, quia venerabantur.

Cf. porro Av. vs. 520, Ran. vs. 1022, Plut. vs. 1179 seqq., Eq. vs. 1353 ceterique loci, quos memoravimus § 3. 2.

§ 2. *Praeteritum cum ἄν in re non facta.*

1. *De praeterito cum ἄν in re non facta universe.*

Alterum genus praeteriti cum ἄν est, ubi e vocabulorum contextu patet conditioni non esse satisfactum, neque igitur factum esse aut fieri id, quod praet. cum ἄν significat. Cf. Av. vs. 1221 seqq, ubi Pithetaerus Iridi dicit eam interfectam fuisse si iustam poenam luisset:

ἄν . . . ἀπέθανες, εἰ τῆς ἀξίας ἐτύγχανες.

Particula negationis sententiam convertit, ita ut, quia sine hac particula praet. cum ἄν indicat, quid non factum sit, hac particula addita indicet, quid revera sit factum.

E. g. Vesp. vs. 344:

οὐ γὰρ ἄν ποθ' ὁ
οὗτος ἀνὴρ τοῦτ' ἐτόλμη —
σεν λέγειν, εἰ
μὴ ξυνομότης τις ἦν.

»Non hic vir ausus esset hoc dicere, nisi coniuratus ali-

quis esset", quae constructio indicat *eum revera hoc dicere ausum esse, cum revera coniuratus esset.*

Idem valet in quaestionibus quibus inest sententia negativa.

Eccl. vs. 140:

καὶ νῆ Δία σπένδουσι γ' ἢ τίνος χάριν
τοσαῦτ' ἂν ἤρχοντ' εἴπερ οἶνος μὴ παρῆν;

Haec enim mihi unice vera lectio esse videtur. De ceteris lectionibus vid. Herm. (De partic. *ἂν* Lib. I Cap. 13):

τίνος χάριν τοσαῦτ' ἂν ἤρχοντο; i. e. οὐδενός χάριν κτέ.

Saepe praeteritum indic. cum *ἂν* indicat., quid *nunc* revera non fiat, quia necessariae conditioni non sit satisfactum, itaque refertur ad tempus praesens.

Lys. vs. 572:

κἄν ὑμῖν γ' εἴ τις ἐνῆν νοῦς,
ἐκ τῶν ἐρίων τῶν ἡμετέρων ἐπολιτεύεσθ' ἂν ἅπαντα.

Lysistrata dicit, quid fieret, si viris sana mens esset, sed vitio mentis nunc non fiat. Cf. Av. vs. 788 seqq. Nub. vs. 1347 et cum particula negationis Lys. 301:

οὐ γάρ *ἂν* ποθ' ὧδ' ὁδᾶξ ἔβρυκε τὰς λήμας ἐμοῦ,

Ubi *ἔβρυκε* ad tempus praesens pertinere patet e tempore praesenti *θάκνει* versu 298:

ὥσπερ κύων λυττώσα τῷ φθαλμῷ θάκνει.

2. Ἐβουλόμην ἄν.

Si quis optat, ut aliud quid accidisset, quam accidit, utitur praeterito verbi βούλομαι cum particula ἄν. Vid. Ran. vs. 672. Postquam Aeacus male mulcavit Bacchum et Xanthiam ad dignoscendum, uter deus sit, neque hoc modo multum profecit, iubet eos intrare ambos, quod dominus eos sine dubio cogniturus sit. Hoc placet Baccho, attamen dicit sibi gratius futurum fuisse, si Aeacus hoc iam antea constituisset, priusquam ipsum verberasset.

ὀρθῶς λέγεις, ἐβουλόμην δ' ἄν τοῦτό σε
πρότερον νοῆσαι, πρὶν ἐμὲ τὰς πληγὰς λαβεῖν.

Ἐβουλόμην ἄν etiam indicat nonnunquam votum, quod adhuc expleri potest. Cf. Eccl. vs. 151:

ἐβουλόμην μὲν ἕτερον ἄν τῶν ἡθάρων
λέγειν τὰ βέλτισθ', ἢν' ἐκαθήμην ἥσυχος·
νῦν δ' οὐκ εἰάσω.

Et Vesp. vs. 960, ubi, quum Bdelucleo dixisset: καθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται, alter ei respondet: ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἄν οὐδὲ γράμματα.

Ran. vs. 865:

ἐβουλόμην μὲν οὐκ ἐρίζειν ἐνθάδε.

Meineke ἄν interposuit post μὲν (vid. Dind. l. l.). Quod Hermannus de hoc loco dicit (lib. I Cap. 12), non intel-

lego. Dicit enim tunc tantum *ἄν* ad *ἐβουλόμην* addi, cum ei oppositum est „*at non cupio*”, sed subinde idem concedit Eccl. 151 et Vesp. 960 huic animadversioni repugnare. Equidem autem haud scio an particula hic omitti possit, sicut *χρῆν*, *ἐχρῆν* et *ἔδει* sine particula adhibentur ad indicandum, quid fieri oportuerit, sed non factum sit, sive etiam, quid nunc adhuc fieri oporteat.

3. *Χρῆν*, *ἐχρῆν*, *ἔδει*.

Av. vs. 1434, Nub. vs. 371, Eq. vs. 535 *χρῆν* significat quod nunc fieri oportet sed non fit. Av. vs. 1434 etiam *χρή* conveniret cum sententia. Pithetaerus enim calumniatorem reprehendit, eique suadet, ut a quaestu suo turpi desistat, et alium laborem obeat, quod virum robustum magis deceat:

ἀλλ' ἔστιν ἕτερα νῆ Δι' ἔργα σώφρονα
ἀφ' ὧν διαζῆν ἄνδρα χρῆν τοσούτονι.

Ita Thesm. a versu 655° ad 664um ter usurpatur vocabulum *χρή*, semel *χρῆν* in eadem sententia, neque patet, quamobrem hic alterum vocabulum, illic alterum adhibeatur, nisi vs. 662 *χρῆν* positum sit, quod littera vocalis praecedit. Sic *χρῆν* Thesm. vs. 966 a Bothio et Thesm. vs. 777 a Bentleio tantum positum esse videtur hiatus tollendi causa, dum Thesm. vs. 793 et 832 sententia *χρῆν* poscit, quod Brunckius substituit pro *χρή*.

His enim duobus locis *χρῆν* significat id non fieri, quod

fieri oporteat. Sic nonnunquam ἔδει idem significat, quod δεῖ e. g. Lys. 1216 παραχωρεῖν ἔδει ὑμᾶς, Ran. vs. 12 τί δῆτ' ἔδει με ταῦτα τὰ σκεῦη φέρειν, non liquet utrum ἔδει an δεῖ adhibendum sit, quamvis sententiae diversae sint. Ἔδει pertinet ad tempus quo dominus cum servo iter suscipiebat, δεῖ ad hoc ipsum tempus quo Xanthias hoc dicit. Ad hunc imperfecti usum in sermone quotidiano compara v. c. Pac. 143:

ἐπιτηδὲς εἶχον πηδάλιον ὃ χρήσομαι.

Ran. vs. 37 verbo ἔδει opus est, quia hic dicitur, quid non factum sit, quamvis oporteat factum esse. Idem significat ἔδει Eccl. vs. 1077, ubi Cobetus hanc ob causam σε δεῖ in σ' ἔδει mutavit.

Nullum discrimen video inter vocabula χρῆν et ἐχρῆν cf. Av. vs. 364, 1177, 1201. Eq. 11. Ran. 152, 568. Vesp. 1148. Quamobrem non liquet, utrum Eccl. vs. 404 cum Brunckio μ' ἐχρῆν, an cum ceteris με χρῆν legendum sit, neque intellego quare με χρῆ quod legitur cod R. Γ. (vid. Dind. l. l.) sit repudiandum.

4. De particula ἄν omissa.

Ceterorum verborum praeteritum in re non facta semper cum particula ἄν construitur nisi forte haec ad praecedens verbum posita ad sequens facile mente repetitur, et eam ob causam omittitur. Cf. Av. vs. 791, 792 et 796, ubi verba ἀνέπτeto, κατέπτeto et καθέζετο particula carent, quia proxime antecedenti verbo apposita est.

Hermannus autem (Lib. I Cap. 14) memorat duos locos Aristophanis Eccles. vs. 772 et Nub. vs. 1338, ubi ἄν ironice omissum sit. Videamus de utroque loco.

Eccl. vs. 772 A. persuadere vult B., ut tributum solvat novis legibus imperatum. Cui B. respondet se expectaturum esse donec cognoverit, quid decernat populus, et postquam A dixit populum iam in eo esse, ut solvat tributum, B. hoc reicit his verbis:

»ἀλλ' ἰδὼν ἐπειθόμεν'',

quod addita particula ἄν significaret: sed si vidissem, crederem sive obtemperarem. Brunckius igitur edidit ἀλλ' ἰδὼν ἄν ἐπειθόμεν *sed si vidissem, obtemperassem*, cui lectioni nihil repugnat, quod ego videam. Hermannus tamen reprehendit hanc explicationem, interpretans »persuasisti, ubi videro"; Ἐπειθόμεν ἰδὼν autem nihil aliud significat quam: *credebam, sive obtemperabam cum vidissem*. Sic etiam perperam, me iudice, interpretatur Hermannus Nub. vs. 1338 ἐδιδάξαμην, quasi hic ἄν sit ironice omissum. Nequaquam hic opus est particula ἄν. Strepsiades enim filio probare conanti iustum esse patrem a filio verberari dicit: *Bene i. e. non frustra, mehercle, te docendum curavi obloqui iustis, si hoc mihi persuasurus es*. Cf. Kock l. l.

Si ἄν ironice omitteretur, Av. vs. 1692 omissum esset. De Eccles. vs. 141 vid. Cap. I § 1. Praeterito ind. cum ἄν in re non facta plerumque sententia conditionalis adiuncta est. De forma huius sententiae conditionalis vid. Cap. II § 2.

§ 3. *Praeteritum cum ἄν significatione
repetitionis.*

1. *De variis modis interpretandi ἄν repetitionis.*

Quod antea revera est factum semel vel certis temporis momentis refert praet. ind.; sed ubi indicandum est aliquid per indefinitum quoddam tempus identidem accidisse, praeterito indicativi additur ἄν. Particula ἄν igitur praeterito indicativi nonnunquam addit significationem repetitionis, ita ut vertamus verbo »solere'' cum inf.

Vid. Vesp. vs. 268:

οὐ μὲν πρὸ τοῦ γ' ἐφορκὸς ἦν· ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν
ἤγειτ' ἄν ἄδων Φρυνίχου.

*Non profecto antea arcessendus erat, sed nobis prae-
cinere solebat aliquod carmen Phrynichi.* Cf. Nub. vs.
1385, Ran. vs. 948, 950, 960, 961, Av. vs. 1288 et 1289,
ubi Cobetus ἀπενέμονται in ἄν ἐνέμονται mutavit. Itaque ἄν
nonnunquam vocabulo »identidem'' vertendum est. Vid.
Pac. vs. 70. Lys. vs. 514, 517, 518. Sic Plut. vs. 982,
983, 985 et 986 idem significat quod 980 ἐκάστοτε.

Χρεμυλος. τί δ' ἦν ὃ τι σου μάλιστα· ἐδεῖθ' ἐκάστοτε.

Γραῦς. οὐ πολλά· καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ἡσχύνετο.
ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἄν ἤτησ' εἴκοσι
εἰς ἱμάτιον, ὁκτώ δ' ἄν εἰς ὑποδήματα·
καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτῶνιον
ἐκέλευσεν ἄν, τῇ μητρὶ θ' ἱματίδιον.

Plut. vs. 1140 ἄν idem significat quod eodem versu αἰεί:

ἐγὼ σ' ἂν λανθάνειν ἐποίουν αἰεί. σ' ἄν R. σε ceteri.

2. De incerta significatione praeteriti cum ἄν.

Sunt praeterita cum ἄν praesertim in sentiis particula negationis praeditis, quorum significatio non certo statui potest, in quibus nihil certo indicat, utrum numeranda sint ad praeterita modi potentialis (prioris generis) an ad praeterita repetitionis. Quod Hermannus dicit ad Ran. vs. 732 aoristum hic de praeterito tempore usurpari, hoc valet etiam de imperfecto: cf. Av. vs. 520:

ὅμνυ τ' οὐδεὶς τότ' ἂν ἀνθρώπων θεόν, ἀλλ' ὄρνιθα; ἅπαντες.

Perinde est sive vertis: *nemo solebat tunc iurare deos, sed omnes aves, sive: nemo tunc iurasset (scil. si iurandum esset.)*

Cf. Pac. vs. 1200, Nub. vs. 979, 981, 1384, Ran. vs. 732, 927, Vesp. vs. 277.

In sententia affirmata vid. Ran. vs. 1022:

ὁ θεασάμενος πᾶς ἄν τις ἀνὴρ ἡράσθη δάιος εἶναι,

quod si conspicatus esset, quisque cuperet esse bellicosus.

Itaque haec praeterita cum ἄν appropinquant nonnunquam significationi optativi potentialis, tempore actionis tantum mutato.

Cf. Plut. vs. 1179 seqq.:

ὅτ' εἶχον οὐδέν, ὁ μὲν ἂν ἦκων ἔμπορος
ἔθυσεν ἱερειὸν τι σωθεῖς, ὁ δὲ τις ἄν

δίκην ἀποφυγών· ὁ δ' ἂν ἐκαλλιερεῖτο τις,
καί μ' ἐκάλει τὸν ἱερέα·

ἂν . . . ἔθυσσε et ἂν ἐκαλλιερεῖτο tempore praesenti esset
ἄν . . . . θύσειε et ἂν καλλιερεῖτο, sed propter sententiam
temporalem praeteriti temporis ὅτ' εἶχον οὐδέν etiam pro
opt. pot. praet. cum ἄν adhibitum est.

Nonnunquam sententia conditionalis indicat, utrum
praet. cum ἄν sit praet. repetitionis an praet. modi
potentialis. Cf. Eqq. 1350:

καὶ νῆ Δι' εἴ γε δύο λεγοίτην ῥήτορε,
ὁ μὲν ποιῆσθαι ναῦς μακράς, ὁ δ' ἕτερος αὖ
καταμισθοφορῆσαι τοῦθ', ὁ τὸν μισθὸν λέγων
τὸν τὰς τριῆρεις παραδραμῶν ἂν ὄχετο.

Qui versus hoc modo verti possunt: *quotiescunque duo
oratores loquebantur . . . . alter, qui naves longas construere
iubebat, alterum superare solebat. Etiam hoc modo: si duo
oratores loquerentur . . . . alter, qui naves longas construere
iuberet, superaret alterum.*

Hic autem prima interpretatio praeferenda est propter
optativum sententiae conditionalis, de quo vid. Cap.
II § 2.

Lys. 510 seqq. Lysistrata narrat feminas auditis viris
consulentibus de republica ex iis quaerere solitas esse,
quid in concione decretum esset vs. 513:

τί βεβούλευται περὶ τῶν σπονδῶν ἐν τῇ στήλῃ παραγράψαι
ἐν τῷ δήμῳ τήμερον ὑμῖν; τί δέ σοι τοῦτ'; ἦ δ' ὅς ἂν ἄνηρ.
οὐ σιγήσει; καὶ γὰρ ὁ σίγων.

Quo audito alia femina respondet: ἀλλ' οὐκ ἂν ἐγὼ ποτ' ἐσίγων.

Quae vocabula interpretari possumus: *sed ego nunquam tacuissem* (scil. si maritus hoc mihi dixisset); et: *sed ego nunquam tacere solebam* (scil. quoties maritus hoc mihi dixerat).

Verba autem quibus probulus respondet: καὶ ὁμῶς γ' εἰ μὴ ᾽σίγας potius vertenda sunt: *et vapulavisses quidem, nisi tacuisses*, quam *et vapulabas quidem, quoties non tacebas*, quia imperfecto ind. sententiae conditionalis indicatur καὶ ὁμῶς εἶναι esse praeteritum modi potentialis. Itaque etiam vs. 515 vocabulorum ἂν . . . ἐσίγων prior interpretatio potissimum adhibeatur propter sequens praeteritum modi potentialis. Attamen nisi sententia conditionalis alteramutram interpretationem probet, saepe non discerni potest, utrum praeteritum cum ἂν sit praeteritum repetitionis, an praeteritum modi potentialis.

§ 4. Conclusio.

Itaque a futuro indicativi vulgari significatione usque ad praet. ind. cum ἂν in re non facta occurrit series sententiarum, quae referunt actionem sive statum mente tantum conceptum. Aut forma ipsius sententiae aut rerum vocabulorumque contextus indicare potest, utrum id, quod cogitatur certo fore vel esse putetur, an cum dubitatione quadam expectetur aut referatur, an omnino non fiat aut factum sit. Alias gradus affirmationis vel dubitationis certo indicio indicatur, alias non certo de-

finiri potest, quomodo sententia intellegenda sit, cum diversi gradus affirmationis et dubitationis tam multi sint, ut interdum nullis certis terminis discernantur.

C. Particula *ἂν* cum praesenti et futuro
Indicativi et cum Imperativo.

§ 1. *ἂν* cum praesenti indicativi.

Ut praeterito ind. particula *ἂν* nonnunquam indefiniti et incerti cuiusdam notionem addi vidimus, sic etiam ad praes. ind. saepe explicari potest. Non enim Hermanno assentior, qui constructiones praes. ind. cum *ἂν* omnino erroribus grammaticorum refert. Lib. I Cap. 9.

Non nego paucos tantum esse locos apud Aristophanem, ubi praes. ind. cum *ἂν* construitur et eos quidem plerosque levi coniectura in formam solitam mutari posse, cum aut particula mutetur sive tollatur, aut verbum alium modum sumat.

Sic Thesm. vs. 99 Scaliger *ἂν* in *αὖ* mutavit ex Av. vs. 226, ubi eadem verba occurrunt.

Nub. vs. 395 quoque *ἂν* mutatum est in *αὖ*.

Ach. vs. 873 pro *ἔστ' ἂν* legitur *ἔστιν*. Plut. vs. 885 pro *ἂν ἔστι ἔνεστι*. Plut. vs. 883 pro *οὐδ' ἂν προτιμῶ σου οὐδέν* cel.

Eq. vs. 1131 praes. ind. *ποιεῖς* mutatum est in *ποιῶς*:

χοῦτῳ μὲν ἂν εὖ ποιεῖς.

Ran. vs. 1420 praes. ind. mutatum est in coni:

*ὁπότερος οὖν ἂν τῇ πόλει παραινέσειν
μέλλῃ τι χρηστόν, τοῦτον, ἄξιον μοι δοκῶ.*

Sunt tamen loci, ubi non nisi difficillimo modo *ἐν* a praes. ind. seiungatur vel deleatur. e. g. Vesp. vs. 280 seqq.:

τάχα δ' *ἐν* διὰ τὸν χθίζινον ἀνθρω-
πον, ὅς ἡμᾶς διεδύετ'
ἐξαπατῶν, λέγων ὡς
καὶ φιλαθήναιος ἦν καὶ
τὰν Σάμῳ πρῶτος κατεῖποι,
διὰ τοῦτ' ὀδυνηθεῖς,
εἴτ' ἴσως κεῖται πυρέττων.

Hermannus hoc *ἐν* non cum ind. coniungit, sed cum partic. ὀδυνηθεῖς, quod sic explicat:

τάχ' *ἐν* ὀδυνηθείη, καὶ εἴτα κεῖται πυρέττων.

Ego autem *ἐν* coniungere velim cum κεῖται, ita ut significet »fortasse", sicut Eq. vs. 1252, neque hoc ind. cum *ἐν* multum differret ab opt. pot. Vesp. vs. 279:

καὶ τάχ' *ἐν* βουβωνιάη.

Non reicit Graecae linguae indoles conglomerationem vocabulorum idem significantium, sicut τάχ' ... *ἐν* ... ἴσως. Cf. frequens repetitio particulae negationis in lingua Graeca.

Etiam Av. vs. 1069 non simplex, neque ideo probabilis est coniectura Disseni, qui δάκεθ' ὁπόσαπερ *ἐν* ἔστιν mutavit in δάκετα πάνθ' ὅσαπερ ἔστιν, ubi ego *ἐν* tueri velim, sicut Pac. vs. 1028, ubi Hermannus verba ὁπόσ' *ἐν* χρεῶν τὸν γε σοφῇ δόκιμον perperam, me iudice, mutavit in ὁπόσα χρεῶν ἔστι σοφῇ δόκιμον.

§ 2.

Alia ratio est locorum ubi particula *ἐν* cum futuro ind. coniuncta legitur.

Ubi quis simpliciter dicit, quid futurum sit, utitur fut. ind.; ubi ei, quod praedicit, addit notionem quandam sui ipsius animi, sive haec refert spem, sive metum, utitur optativo cum *ἐν*. Quinam igitur locus esset particulae *ἐν* ad fut. ind., aut, si esset, quidnam sibi vellet haec particula cum fut. ind., quidve significaret? Itaque obsequantur necesse est Cobeto, qui (var. lect. pag. 633) acriter improbat conatus eorum *»qui ἐν cum fut. tempore optime iungi opinantur, et vitiosa ac fulili subtilitate pessimas lectiones vindicant.»* Cf. subinde ibidem pag. 92 et 267 de particula *ἐν* immerito futuro addita.

Pauci sunt loci Aristophanis, ubi particula *ἐν* coniuncta cum fut. ind. legitur et eorum quidem locorum lectio est tam incerta ut a plerisque viris doctis haec constructio iam poetae abiudicata sit. Itaque particula *ἐν* cum fut. ind. aut in *αὖ* aut in *οὖν* mutata aut omnino deleta est. Quartum locorum genus est, ubi fut. ind. ipsum, posita littera *α* pro *ε* mutatum est in aor. opt., ita ut cum *ἐν* coniunctus factus sit opt. pot. Videamus exempla.

Particula *ἐν* auctore Weisio in *αὖ* mutanda est Av. vs. 832:

τίς δ' ἐν καθέξει τῆς πόλεως τὸ Πελαργικόν;

Cf. Thesm. 814:

ἀλλ' ἡμεῖς ἐν πολλοὺς τούτων
ἀποδείξομεν ταῦτα ποιῶντας

ubi Hermannus αὖ pro ἄν et αὐτά pro ταῦτα posuit.

Auctore Reisigio οὐκ ἄν in οὐκυν mutandum est. Vesp. vs. 942:

οὐκ ἄν σὺ παύσει χαλεπὸς ὢν καὶ δύσκολος;

Auctore Porsono ἄν omnino delendum est Ach. vs. 392:

εἴτ' ἐξάνοιγε μηχανὰς τὰς Σισύφου
ὥς σκῆψιν ἄν ἀγών οὗτος οὐκ ἐσδέξεται.

Ubi particula ἄν errore librarii vel critici orta esse videtur, cum omissa particula metrum non esset absolutum. Nam aut brevis syllaba addenda est, aut primam syllabam vocabuli ἀγών produci necesse est. Hoc vitium tollere voluerunt interposita particula ἄν, quae praeterea ideo facile hic irrepere potuit, quia constat ex prima littera sequentis vocabuli ἀγών et postrema antecedentis σκῆψιν. Postulat praeterea lingua comicorum articulum. Hanc ob rem Porsonus omissa particula ἀγών legit.

Aor. opt. restituendus est Lys. vs. 541:

ἐγὼ γὰρ οὐποτε κάμοιμ' ἄν ὀρχουμένη,
οὐδὲ γόνατ' ἄν κόπος ἐλεῖ με καματηρός ἄν.

Vid. Ed. Dind. l. l.

Nihil impedit, quo minus hic pro forma ἐλεῖ, quae nihili est, cum ΒΔ ἐλοι scribamus, quod cum ἄν coniunctum esse potest optativus potentialis, sicut in versu priore κάμοιμ' ἄν.

Eodem modo Thesm. vs. 815 Bentleius ἀλλ' ἡμεῖς ἄν . . . ἀποδείξομεν in ἄν . . . ἀποδείξαιμεν mutavit.

Av. vs. 1314:

ταχύ δ' ἂν πολυάνορα τάνδε πόλιν
καλεῖ τις ἀνθρώπων,

ubi Hermannus (de particula ἂν pag. 34) dicit se nihil prorsus invenisse, quo futurum defendat, praeferatque, quamvis paucorum librorum, scripturae καλοῖ, plerisque viris doctis probatae. Ceterum conicit idem vir doctus ταχύ τῶν pro ταχύ δ' ἂν, probatque coniecturam Dindorfii τάνδε τῶν πόλιν. Cobetus autem scribit ταχύ δὴ πολυάνορα τῶν πόλιν καλεῖ τι ἀνθρώπων.

Reliqui sunt duo loci, de quibus disputemus.

Nub. vs. 465 legitur:

ἄρά γε τοῦτ' ἂν ἐγὼ ποτ'
ᾔψομαι;

Etiam hic nonnulli ἂν sustulerunt, mutaveruntque in ἄρ'. cf. Dindorf l. l. Hermannus vero (pag. 33) hoc loco particulam vult tueri. Quamvis enim ἄρ' non improbet, tamen ἂν, quod unus alterve codex praebeat, non seleucum esse putat; non enim ad fut., sed ad τοῦτο referendum esse ἂν, quia explicatius dici possit: ἄρά γε τοῦτ' ἂν εἴη, ὃ ἐγὼ ποτ' ᾔψομαι;

Restat Eq. vs. 1252, ubi Cleon coronae valedicit his verbis:

ὦ στέφανε, χαίρων ἀπιθι, καὶ σ' ἄκων ἐγὼ
λείπω. σε δ' ἄλλος τις λαβὼν κενθήσεται,
κλέπτῃ μὲν οὐκ ἂν μάλλον, εὐτυχῆς δ' ἴσως.

Particula hic explicari possit si subintellegatur par-

icipio ὧν, quamvis non invenerim apud Aristoph. participium cum ἄν sine modo finito, sive hic modus finitus expressus sit, seu vocabulorum contextu colligendus. Sed hic locus e tragoedia sumptus est scil. ex Eur. Alc. vs. 177:

ὦ λέκτρον χαῖρ'. οὐ γάρ ἐχθαίρω σε. σέ δ' ἄλλη τις γυνή
κεκτήσεται, σάφρων μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον εὐτυχῆς δ' ἴσως

Ego autem Kockio assentior, qui vocabula:

κλέπτῃς μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον

optativo potentiali explicat: ὅς κλέπτῃς μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον γένοιτο. Ἄν enim ad substantivum κλέπτῃς pertinere mihi videtur sicut Nub. vs. 465 ad pronomen demonstrativum, cf. Nub. vs. 1130 καὶ ἐν Αἰγύπτῳ; vid. Cap. III § 2. Ad κλέπτῃς significat ἄν fortasse, sicut deinceps ἴσως. (Cf. Vesp. vs. 280, quaeque de hoc loco diximus § 1).

Itaque ratione habita eorum, quae ipse collegi ad καὶ explicandum (Cap. III) cum Hermannō (pag. 38) sic statuere licet: ἄν adhiberi posse videtur ad fut. ind., ubi pertinet ad aliam notionem, quam quae in verbi futuro inest, dummodo ea talis sit, ut ipsa per se rei fortuitae ac dubiae notionem apte recipiat.

§ 3.

Imperativus semper ad futurum tempus pertinet. Quod enim imperamus, ut fiat, id nondum fit, sed speramus ut postea futurum sit; incertum igitur est, utrum fiat necne. Itaque opt. pot. nonnunquam usurpatur loco

imperativi (vid. Cap. I. A. § 6), etiam fut. ind. et opt. pot. in interrogationibus, Cap. I. A. § 4 n°. 2 et Cap. I. A. § 5.

Quia imperativus per se sive praesentis sive aoristi ad futurum tempus pertinet, deest futurum imperativi; itaque particula *ἄν* cum imperativo nihili esset, quia iam per se dubitationis notionem continet. Neque magis quam futurum optativi aut futurum indicativi Imperativus construitur cum *ἄν*. Assentior igitur Hermannō, qui (Lib. IV, Cap. I) dicit, ubi *ἄν* cum imperativo invenitur, particulam cum alio verbo in sententia construendam esse. Sed nullus locus apud Aristophem est, qui quidem omni dubio sit maior, ubi *ἄν* cum imperativo legimus. Nam Ach. vs. 1201 delendum est *ἄν* cum Imperativo coniunctum. Vid. Herm. Lib. IV Cap. I.

D. *Ἄν cum infinitivo.*

Si in recta oratione *ἄν* cum verbi modis, qui rectae orationis sunt, i. e. cum indicativo et optativo, construuntur, ea oratione per infinitivum in obliquam conversa etiam infinitivo adicitur haec particula. Videamus e. g. Av. vs. 1652; ubi optativus potentialis *ἢ πῶς ἄν ποτε ἐπικληρὸς εἴη ἡ Ἀθηναία*; pendens a verbo sentiendi *δοκεῖς* transiit in infinitivum cum *ἄν*:

ἢ πῶς ἄν ποτε ἐπικληρὸν εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς;

hoc loco *ἄν* igitur infinitivo significationem dubitationis addit. Cf. Av. vs. 418, Vesp. vs. 1198. Sic particula *ἄν* nonnunquam addit etiam significationem futuri temporis

infinitivo praesertim aoristi, quippe qui ortus sit ex optativo potentiali, quem modum significationi futuri indicativi appropinquare supra vidimus.

Cf. Av. vs. 355: πῶς γὰρ ἂν τούτους δεκεῖ ἐκφυγεῖν. et Eq. vs. 407, Pac. vs. 1237, 305. De Eq. vs. 621 vid. Cap. III § 3.

Ran. vs. 557 πανδοκευτρία A dicit Baccho eum non putavisse fore, ut ab ipsa cognosceretur, quia cothurnos haberet. Probabilis mihi Elmsleii coniectura videtur, qui infinitivum ἀναγνῶναι in ἂν γνῶναι mutavit.

οὐ μὲν οὖν με προσεδόκας,
ὅτι κ' καθόρνους εἶχες, ἂν γνῶναι σ' ἔτι.

*An cum inf. praes. vid. Av. vs. 419.

Eq. vs. 1175 praeteritum cum ἂν in re non facta (οἰκεῖτ' ἂν ἔτι ἡδε ἡ πόλις;) pendens a verbo sentiendi οἶει transiit in infinitivum cum ἂν:

οἶει γὰρ οἰκεῖσθ' ἂν ἔτι τήνδε τὴν πόλιν,
εἰ μὴ φανερώς ἡμῶν ὑπερεῖχε τὴν χύτραν;

Tertio loco ἂν potest addere infinitivo significationem repetitionis; quae res usu venit ubi inf. cum ἂν pendens a verbo sentiendi vel declarandi ortus est e praeterito cum ἂν, quod etiam habet significationem repetitionis.

Eq. vs. 1295:

φασὶ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐρεπτόμενον τὰ τῶν ἐχόντων ἀνέρων
οὐκ ἂν ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς σιπύνης· τοὺς δ' ἀντιβολεῖν ἂν ὁμοίως.
Pro ἂν ὁμοίως R. ἀνομοίως et ἀλλ' ὁμοίως ceteri.

Cf. Eq. vs. 989 ubi Aldus ἐναρμόττεσθαι in ἄν ἀρμόττεσθαι mutavit:

φασὶ γάρ αὐτὸν οἱ
παῖδες, οἱ ξυνεφοίτων,
τὴν Δωριστὶ μόνην ἄν ἀρ —
μόττεσθαι θαυμά τὴν λύραν,

Ubi ἄν idem significat, quod deinceps θαυμά, *identidem*, ἄν ἀρμόττεσθαι *accommodare solere*, qua significatione iterationis hic opus est propter verbum ξυνεφοιτῶν, quod significat *una in scholam ire solere*, habetque igitur etiam significationem repetitionis.

Ex iis, quae de ἄν cum infinitivo diximus, sponte patet hanc particulam nunquam cum futuro infinitivi construi.

CAPUT II.

DE PARTICULA ἄν IN ORATIONE OBLIQUA.

§ 1. *De oratione obliqua universe.*

Priusquam de ἄν in oratione obliqua loquimur, nobis statuendum est, quae constructio sic appelletur, quaeque sint diversae sententiae in oratione obliqua.

In oratione obliqua est posita, quaecunque sententia sua ipsius natura nullum completum sensum continet, sed pronomine relativo vel coniunctione cum sententia in

oratione recta vel cum alia sententia in oratione obliqua coniuncta, aut huius sententiae vocabulum aut hanc sententiam ipsam definit vel explicat. Sententiae in oratione obliqua in tria genera dividi possunt, prout construuntur cum coniunctivo cum *ὅτι* aut indicativo vel alio modo, qui in sententia orationis rectae adhibetur, sive praeditus est particula *ὅτι* sic ut optativus potentialis (vid. e. g. Nub. vs. 760, 776), praeteritum cum *ὅτι*, sive non est praeditus hac particula, sed nudus indicativus. Tertium genus sententiarum orationis obliquae sunt earum, in quibus construendis stat arbitrio loquentis, utrum coniunctivo cum *ὅτι* utatur necne.

Sed hoc discrimen valet tantum in sententiis pendentibus a tempore praesenti vel futuro indicativi et nonnunquam a perfecto indicativi et optativo potentiali. Sententiae autem, quae suspensae sunt ab imperfecto, plusquamperfecto et aoristo indicativi, et nonnunquam eae quae a perfecto indicativi et optativo potentiali pendent, construuntur aut cum indicativo aut cum optativo.

Supra commemoravimus *ὅτι* cum fut. opt. in oratione recta non explicari posse. (Vid. Cap. I. A. § 7), et contulimus ea, quae Hermannus hac de re dicit Lib. III Cap. 7. Quod quia differre volebamus ad caput de oratione obliqua non nisi obiter memoravimus locum ab eo allatum Vesp. vs. 1094 seqq.:

οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν ὅπως
 ῥῆσιν εὖ λέξεν ἐμέλλομεν τότε οὐδὲ
 συκοφαντήσιν τινά
 φροντίς, ἀλλ' ὅστις ἐρέτης ἔ —
 σοιτ' ἄριστος.

Ubi teste Hermanno ex Cod. Rav. et Ven., qui ὅστις ἂν habent, perperam ab aliis ὅς ἂν legitur. Equidem Hermanno assentior. Si enim forma ἔσοιτο intelligenda est optativus orationis obliquae pendens a praeterito ἦν, nullo modo ei addi potest ἂν, quia verba sic cohaerent:

ἀλλ' (ἦν ἡμῖν φροντίς) ὅστις ἐρέτης ἔ —
σοιτ' ἄριστος.

Non tamen silentio praetermittendum est Atticos saepe sententias in oratione obliqua construere, sicut sententias in oratione recta, ita ut non esset insolita constructio, si legeretur:

ἀλλ' (ἦν ἡμῖν φροντίς) ὅστις ἐρέτης
ἔσται ἄριστος.

Pro hoc fut. ind. ἔσται adhiberi posset ἂν εἴη, quia praes. et aor. opt. cum ἂν loco fut. ind. adhiberi posse vidimus Cap. I. A. § 4 et 5. Formulae ἂν . . . ἔσοιτο autem nullo modo hic locus est sive sententia, quae ab ὅστις incipit, construitur sicut sententia in oratione recta, sive sicut in oratione obliqua.

§ 2. Sententiae sine ἂν in oratione obliqua.

Ab omnibus sententiis pendere possunt sententiae, quae habent verbum in indicativo, si simpliciter addendum est aliquid, quod nunc fit vel antea factum est vel postea fiet. Cf. Cap. II § 5.

Sed ubi vinculum aliquod indicandum est inter verbum

sententiae in oratione obliqua et sententiae unde pendet, hae regulae valent:

10. Sententiae suspensae ab optativo vel ab alia forma, qua votum indicatur, construuntur cum optativo. Cf. Av. vs. 447, Eq. vs. 694, 935, Vesp. vs. 819, 1431, Pac. vs. 437, 1972. Comp. porro Pac. vs. 437 et 450 cum 441 et 448, ubi indicativus eundem locum occupat, quem ambobus prioribus locis optativus. Av. vs. 1338 et 1339, ubi opt. cum *ἂν* a voto pendet, quos versus e tragoedia haustos, Kockius spurios esse putat. (Vid. Kock l. l.).

Ran. vs. 585 scribatur:

κἂν εἴ με τύπτοις, οὐκ ἂν ἀντεῖποιμί σοι.
ἀλλ' εἴ σε τοῦ λοιποῦ ποτ' ἀφελοίμην χρόνου
πρόρριζος αὐτός, ἡ γυνή, τὰ παῖδιά,
κάκιστ' ἀπολοίμην, κάρχέδημος ὁ γλάμων.

propter votum enim hic in sententia conditionali ponendum est εἴ . . . . ἀφελοίμην, non ut ex libris Mss. edi solet, ἦν . . . . ἀφέλωμαι.

Pac. vs. 450 scribatur:

κεῖ τις στρατηγεῖν βουλόμενος μὴ ξυλλάβῃ,
ἢ δοῦλος αὐτομολεῖν παρεσκευασμένος,
ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γ' ἔλκοιτο μαστιγούμενος.

non κεῖ . . . . ξυλλάβῃ cum Hermannno e Codd. (Lib. II Cap. 7) neque κἂν . . . . ξυλλάβῃ cum aliis.

Pariter Pac. vs. 437 cum Dindorfio:

χῶστις προθύμως ξυλλάβῃ τῶν σχοινίων
τοῦτον τὸν ἀνδρα μὴ λαβεῖν ποτ' ἀσπίδα.

Ubi Hermannus perperam scribendum putat ξυλλάβῃ. Vid. l. l.

Etiam Pac. vs. 32 cum Reisigio scribatur:

ἔρειδε, μὴ παύσαιο μήποτ' ἐσθίων
τέως, ἕως λάθοις διαρραγείς,

λάθοις rescripto pro λάθης quod libri praebeant.

2°. Sententiae pendentes ab optativo potentiali construuntur cum nudo optativo, ubi optativus potentialis a significatione futuri indicativi differt: Nub. vs. 108, 870, Ran. vs. 96, 585, Av. vs. 128 et 130, ubi opt. pot. ex praegressis repetendus est: Av. vs. 164, 197, sed coniunctivo cum *ἄν*, ubi optativus potentialis futuro indicativi congruit: Nub. vs. 118, 1152, Vesp. vs. 726, Lys. vs. 140, Plut. vs. 52.

3°. Sententiae pendentes a praeterito cum *ἄν* in re non facta construuntur cum praeterito indicativi: Av. vs. 786, 787, Nub. vs. 231, Ran. vs. 1374—1378, Vesp. vs. 345, Lys. vs. 516. Γεωργοι Ath. III p. 75 a (vid. Dind. Fragn. 164) Eq. vs. 981 γένεθ Scaliger] γένεοιθ' Suidas. (Av. vs. 790, 793, 794 praes. ind. reperitur.)

4°. Sententiae pendentes a praeterito cum *ἄν* significatione repetitionis componuntur cum optativo: Nub. vs. 854, Av. vs. 506, 1382, Ran. vs. 924, Vesp. vs. 279, Plut. vs. 1010, 1012, 1140 (ὑφέλοι Dawesius pro ὑφέλοις vel ὑφέλου).

§ 3. Coniunctiones quae *ἄν* admittunt et pronomina relativa.

Sententiae in oratione obliqua vulgo adhibentur ad hanc illamve partem alterius sententiae explicandam. Itaque occurrunt sententiae relativae, temporales, condi-

tionales, finales, causales, consecutivae aliae, quaecum hac illave coniunctione alteri sententiae additae sunt.

1. *Coniunctio conditionalis.*

Sententiae in oratione obliqua, quae construuntur cum coniunctivo et ἄν tum indicativo sunt:

Sententiae conditionales, quae a coniunctione εἰ incipiunt, quacum coniuncta particula efficit, ἐάν, ἥν, unde adiecta vocola καὶ, nascitur καὶ ἄν.

ἥν Av. vs. 167, 183, 188, 342, 559, 565, 566, 567, 705, 758, 988 etc. Eccl. vs. 1035 ἥνπερ] ἥμπερ R. (Nub. vs. 933 duo vocabula praecedunt ἥν.)

ἐάν Av. vs. 1050, 1534, 1618, 1664, Nub. vs. 885 Av. vs. 204 ἐάνπερ.

ἄν tantum occurrit Thesm. vs. 1187, Av. vs. 53 et Lys. vs. 902 ubi Dindorfius ἥν scribit, Eccl. vs. 239 δ' ἄν, quod Brunckius scribit pro καὶ ἄν, Pac. vs. 24 et Lys. vs. 119, ubi Meineke ἄν mutavit in καὶ ἄν.

ἄν pro ἐάν ab antiquiore lingua Attica (sec. V.) alienum est. In sola crasi cum copula, vocalis ε neglecta esse videtur.

καὶ ἄν Av. vs. 568, 1111, 1550, 1601. Nub. vs. 743, 1128, 1153, 1317. Eq. vs. 963, 1386 Ran. vs. 736 cet.

καὶ ἥν occurrit Eq. vs. 261, Plut. vs. 196, Ach. vs. 717 ubi mutatum est in καὶ ἄν primo loco a Dindorfio, secundo loco a Brunckio, tertio loco ab Elmsleio. Av. vs. 977 in hexametro Cobetus καὶ ἄν mutavit in καὶ ἥν.

Denique memorandum est αἶ κε vel αἶ κα, quod adhibetur ab Aristophane secundum exemplum epicorum. Eq. vs. 210 (vid. Dindorf.).

Praeter sententias conditionales ab ἤν vel εἰάν etiam quaestiones indirectae incipere possunt. Vid. Eq. vs. 38, Nub. vs. 535, Ran. vs. 644.

Saepe verbum, unde quaestio indirecta pendere deberet omissum est.

Eccl. 105:

τούτου γέ τοι νῆ τήν ἐπιούσαν ἡμέραν
τόλμημα τολμῶμεν τοσοῦτον οὐνεκα,
ἤν πως παραλαβεῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα
δυνώμεθ',

τολμᾶν hic significat πειρᾶσθαι, unde pendet quaestio.

Cf. Ach. 1030:

ἴθ' ἀντιβολῶ σ' ἤν πως κομίσωμαι τῷ βόε,

ubi quaestio pendet ab omisso imperativo ἐνθυμοῦ.

Cf. Vesp. 270:

ἀλλά μοι δοκεῖ στάντας ἐνθάδ', ὧνδρες,
ἄθοντας αὐτὸν ἐκκαλεῖν ἤν τί πως ἀκούσας
τοῦ 'μοῦ μέλους, ὑφ' ἡδονῆς ἐρπύση θύραζε.

Ad ἐκκαλεῖν cogitandum est περιμένοντας, unde quaestio pendet.

Cf. Vesp. vs. 398:

ἀνάβαιν' ἀνύσας κατὰ τὴν ἐτέραν, καὶ ταῖσιν φυλλάσι παῖε,
ἤν πως πρύμναν ἀνακρούσῃται, πληγείς ταῖς εἰρεσιώναις.

Nonnunquam non liquet, utrum verbum omissum sit, unde quaestio, an verbum unde sententia conditionalis pendeat, ita ut eadem sententia dici possit conditionalis et interrogativa.

Ran. vs. 1515:

σὺ δὲ τὸν θᾶκον
τὸν ἐμὸν παραῖδος Σοφοκλεῖ τηρεῖν
καί μοι σῶζειν, ἣν ἄρ' ἐγὼ ποτε
δεῦρ' ἀφίκωμαι.

Haec sententia duobus modis explicari potest, quia interponi potest περιμένων, ita ut ἦν cel. fiat quaestio indirecta, sed etiam ἀποδώσων, unde pendens ἦν κτέ fieret sententia conditionalis.

2. Coniunctiones temporales.

Sententiae temporales, incipiunt a coniunctionibus ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ et ἡνίκα. Particula ἄν tribus prioribus coniunctionibus addita efficit ὅταν, ὁπότεν et ἐπὴν, unde incipiunt sententiae temporales, quae etiam quodammodo sunt sententiae conditionales. Praeterea incipiunt sententiae temporales a coniunctione πρὶν, quae construitur coniunctivo cum ἄν in sentiis pendentibus a verbo cum negandi particula.

ὅταν legitur Av. vs. 190, 967, 1116, 1611, 1622 et 134, ubi Suidas ὅτε legit (vid. Dind. ad hunc locum).

Non semper sententia temporalis, quae ab ὅταν incipit, est etiam conditionalis. E. c. Av. vs. 1439:

οὐκ ἀκήκοας
ὅταν λέγωσιν οἱ πατέρες ἐκάστοτε,

ubi perfectum ἀκήκοας vetat ne ὅταν λέγωσιν conditionalem sententiam esse putemus.

ἐπὴν Av. vs. 1355; in hexametro Av. vs. 983.

ἤνικ' ἄν Av. vs. 1095, Nub. vs. 618, 622, 1124, 1211, Ran. vs. 815, Eccl. vs. 273, Plut. vs. 248.

ὅποτεν Av. vs. 489, Vesp. vs. 715, Pac. vs. 1166, Plut. vs. 567; in Ran. vs. 1463 Dind. legit ὅταν, dum ν ὅποτεν praebet.

Praeterea ὅποτεν adhibetur ab Aristophane in hexametris et in locis ex tragicis sumptis Eq. vs. 197, 1031, Ran. vs. 1042, Lys. vs. 770.

ἐπειδάν Ran. vs. 132, 206, Vesp. vs. 1352, Pac. vs. 859, Eccl. vs. 272, 354, 663, 1092, Ach. vs. 29, 256, Eccl. vs. 416 ἐπειδάν πρῶτον.

πρίν construitur cum coniunctivo cum ἄν, si pendet a verbo cum negatione: Av. vs. 1409 Plut. vs. 24, 1016, Vesp. vs. 920, Eq. vs. 961, Nub. vs. 267, Eccl. vs. 857, πρίν γ' ἄν Av. vs. 585 et Ach. vs. 176. Videamus autem Eccl. vs. 769:

A. σὺ δ' οὐ καταθεῖναι διανοεῖ; B. φυλάξομαι
πρίν ἄν γ' ἴδω τὸ πλῆθος ὃ τι βουλεύεται

φυλάξομαι hic est sententia negativa = οὐ καταθήσω.

Ubi ἄν omissum est, e. g. Eccl. vs. 752, 857, Ach. vs. 296, Eccl. vs. 629, Ran. 1281, haec particula a nonnullis additur: Eccl. vs. 752 a Porsono, vs. 857 a Dindorfio, Ach. 296 a Bentleio (vid. Dind. l. l.) Ran. 1281 ab Elmsleio. Hermannus autem hanc omissionem particulae hoc modo explicat (vid. Lib. II cap. 8): »Ubi ἄν additum est, inquit, semper aliquid incerti subest"; ἄν igitur omittitur secundum eum, nisi quidquam incerti subest. Cf. exempla ab eo collecta et diiudicata, Lib. II cap. 8, pag. 105 seq. Sed quia omissa particula ἄν metrum

nonnunquam laborat e. g. Eccl. 857, haec Hermannii opinio repudianda esse videtur.

3. *Pronomina relativa.*

Quamvis non cum pronomine relativo coniuncta praeterquam Nub. vs. 89 *ἄν* pro *ἄν ἄν*, tamen particula plerumque apud Aristophanem iuxta pronomen relativum posita est. *ὅντιν' ἄν* Nub. vs. 245, 1458, *ἄττ' ἄν* Nub. vs. 344, 589, 785, *ἦντιν' ἄν* Nub. vs. 1151, *ὅ τι ἄν* Av. vs. 450, *ὅς ἄν* Av. vs. 564, 1114, 1350, *ὧν ἄν* Nub. vs. 942 *οἷςπερ ἄν* Nub. vs. 1316 *ὅς' ἄν*, Av. vs. 1645, Nub. vs. 808, Ach. vs. 356 *χωπότερον ἄν*, Ran. vs. 637 (*γ'* additum est R. V.)

Sunt quaedam vocabula, quae inter *ἄν* et pronomen relativum ponantur. Av. vs. 458 *ὁ γὰρ ἄν*; etiam inter pronomen relativum et epicam particulam *κε* Av. vs. 972 *ὅς δέ κε*. Cf. cap. IV.

Ut sententiae temporales, ita etiam sententiae relativae, in quibus *ἄν* adhibetur, habent nonnunquam significationem conditionalem. E. g. Av. vs. 1115:

ὥς ὑμῶν ὅς ἄν μὴ μῆν' ἔχῃ,
ὅταν ἔχητε χλανίδα λευκὴν, τότε μάλισθ' οὕτω δίκην
δώσεθ' ἡμῖν, πᾶσι τοῖς ὄρνισι κατατιλώμενοι.

Subiectum verbi δώσεθ' est ὑμεῖς. ὑμῶν ὅς ἄν μὴ μῆν' ἔχῃ significat igitur ἣν ὑμεῖς μὴ μῆν' ἔχητε.

De *ἵνα* vid. cap. II § 4.

4. *Coniunctiones finales.*

Si a coniunctionibus ὥς et ὅπως sententiae finales inci-

piunt construuntur aut cum futuro indicativi Nub. vs. 1398, 824, Eccl. vs. 99, 783, Av. vs. 131, 1494, Thesm. vs. 284 aut coniunctivo cum *ἄν*. E. g. *ὥς ἄν* Av. vs. 1454, 1509, 1549, Plut. vs. 112, Vesp. vs. 113. *ἕως ἄν* Av. vs. 1457, Plut. vs. 225, Eccl. vs. 732, Ran. vs. 872, Nub. 739, Nub. vs. 257, ubi nonnulla vocabula praecedunt coniunctioni finali.

Sententiae finales apud Aristophanem quae ab *ἕως*, *donec*, *dum*, incipiunt, construuntur coniunctivo cum *ἄν* Nub. vs. 1460, 1489, Ran. vs. 267, Thesm. vs. 854, Eq. vs. 395 et 846; Sententiae temporales, quae ab *ἕως*, *quamdiu*, incipiunt construuntur coniunctivo cum *ἄν*, si aliquid incerti subest Lys. vs. 178, 1183, Thesm. vs. 583, indicativo, si simpliciter quoddam temporis momentum indicatur, Eccl. vs. 83 (vid. cap. II § 4.)

§ 4. *Sententiae finales.*

Sententias in oratione obliqua, quae nunquam admittunt particulam *ἄν* silentio praetermittimus, quippe quae nullius momenti sint ad nostrum argumentum; quae autem interdum admittunt, eas discernemus, ut comparatis utriusque generis sententiis quid sibi velit particula *ἄν* in his sententiis diiudicemus.

Coniunctiones finales sunt *ἕως*, *ὥς* et *ἕνα*. Postrema coniunctio si locum definit (*ubi*), sicut ceterae huiusmodi coniunctiones, habet eandem constructionem quam pronomen relativum, Plut. vs. 1151, Nub. vs. 1233 cf. § 3 3°. et § 5, significatione finali autem *ἕνα* construitur cum

solo coniunctivo. Duae priores coniunctiones significatione finali construuntur coniunctivo cum *ἄν*, aut indicativi futuro. Vid. cap. II § 3. 4. Nullum aliud discrimen cognovi inter utramque constructionem, quam quod *ὅπως* cum fut. ind. plerumque pendet a verbo curandi. Vid. Ran. vs. 1520:

μέμνησο δ' ὅπως ὁ πανούργος ἀνὴρ
καὶ ψευδολόγος καὶ βωμολόχος
μηδέποτε' ἐς τὸν θάκον τὸν ἐμὸν
μηδ' ἄκων ἐγκαθεδεῖται.

Cf. Eccl. vs. 82:

ἀλλ' ἄγεθ' ὅπως καὶ τὰπὶ τούτοις δράσομεν,

Sic secunda persona futuri ab imperativo verbi curandi pendens adhibetur loco imperativi Nub. vs. 1107:

καὶ μέμνησ' ὅπως
εὖ μοι στομώσεις αὐτόν,

Sed tum imperativus plerumque omittitur, ita ut *ὅπως* cum secunda persona futuri indicativi saepe adhibeatur loco imperativi. Av. vs. 131, 1333, 1494, Nub. vs. 824', 257, quam ob rem Scaliger, Ran. vs. 377, *χῶπως* αἴρεις vel αἴρης in *χῶπως* ἀρεῖς mutavit.

Si *ὅπως* construitur cum coniunctivo apud Aristophanem habet *ἄν* Av. vs. 1457, Nub. vs. 938, 1461. Sed Vesp. vs. 1528, Av. vs. 1240 et 1242 *ὅπως* construitur cum coniunctivo sine *ἄν*. Duobus posterioribus locis tamen *ὅπως* μὴ.... ἀναστρέψῃ.... καταθαλώσῃ secundum Kockium in *ὅπως* μὴ.... ἀναστρέψει.... καταθαλώσει mutari potest.

Animadversione dignus est locus Eq. vs. 934:

σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς
ἐκκλησίαν ἐλθεῖν.

Quamvis optativus potentialis in sententiis finalibus loco futuri ind. adhiberi possit ut Eccl. vs. 881, 917, Av. vs. 628, tamen non hic optativus sic explicari potest, quia nullo modo *ἂν* propter metrum inseri aut e ceteris vocabulis effici potest. Sed optativus sine *ἂν* saepe adhibetur in sententiis pendentibus a votis sive hoc votum indicatum est optativo, ut Eq. vs. 694, Vesp. vs. 1431, sive verbo εὐχέσθαι, ut Pac. vs. 437 (vid. cap. II § 2).

ἕως cum coniunctivo et *ἂν* quod significat *donec*, est coniunctio temporalis et finalis, Nub. vs. 1460, 1489, Ran. vs. 267, Thesm. vs. 854, Eq. vs. 395, 846.

ἕως cum coniunctivo et *ἂν* quod significat *dum*, *quamdiu*, est tantum temporale: Lys. vs. 178, Thesm. vs. 583, Lys. vs. 1183.

Si nihil incerti subest, sed simpliciter quoddam temporis momentum indicatur ἕως temporale construitur cum indicativo: Eccl. vs. 83. Videamus Eq. vs. 133:

NI. καὶ τί τοῦτον χρὴ παθεῖν;
ΔΗΜ. κρατεῖν, ἕως ἕτερος ἀνὴρ βδελυρώτερος
αὐτοῦ γένηται.

Sic Hermannus (vid. Lib. II cap. 9, pag. 110), qui hanc lectionem praefert vulgari γένοιτο quem Kockius l. l. appellat *Der Optativ als Ausdruck des rein Gedachten*.

Cf. autem Ran. vs. 761 seqq.:

νόμος τις ἐνθάδ' ἐστὶ κείμενος
 ἀπὸ τῶν τεχνῶν ὅσαι μεγάλαι καὶ δεξιαί,
 τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντεχνῶν
 σίτησιν αὐτὸν ἐν πρυτανείῳ λαμβάνειν
 θρόνον τε τοῦ πλούτωνος ἐξῆς
 . . . . .
 ἕως ἀφίκοιτο τὴν τέχνην σοφώτερος
 ἕτερός τις αὐτοῦ τότε δὲ παραχωρεῖν ἔδει.

Ubi ex imperfecto ἔδει patet hic sermonem esse de tempore, quo lex data est, quae vs. 761 memoratur. Verba ἕως ἀφίκοιτο igitur pendent a praeterito κατὰ σύνεσιν ut ita dicam, secundum regulam cap. II § 1 memoratam. Eodem modo ἕως... γένοιτο Eq. vs. 135 mihi explicandum esse videtur. Videtur enim pendere a notione antea accepta per oraculum vs. 128 memoratum, quamobrem nolim legere cum Hermanno καὶ τί τοῦτον χρῆ παθεῖν neque cum Kockio καὶ τί τόνδε χρῆ παθεῖν sed καὶ τί τόνδε (sive τοῦτον) χρῆν παθεῖν vel littera ε vocabuli τόνδε verbo χρῆν addita: καὶ τί τόνδ' ἐχρῆν παθεῖν;

Quod autem attinet ad optativum pendentem a praeterito quod appellavi κατὰ σύνεσιν cf. Ran. vs. 23:

εἴτ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ καὶ πόλιν τρυφή
 ὅτ' ἐγὼ μὲν ὦν Διόνυσος, υἱὸς Σταμνίου
 αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὀχῶ
 ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο μηδ' ἄχθος φέροι;

Quamvis optativi pendeant a praes. ὀχῶ, tamen inest

quaedam notio praeteriti temporis, quo Dionysus onus suscepit ad eum finem, ne Xanthias gravaretur, neve onus ferret. Cf. Vesp. vs. 110, ubi verba ἴν' ἔχει a praesenti τρέφει pendent.

Cf Av. vs. 120:

ταῦτ' οὖν ἰκέται νῶν πρὸς σέ δ' εὖρ' ἀφίγμεθα
εἴ τινα πόλιν φράσειας ἡμῖν εὖρον,

ubi optativus pendet a praeterito tempore, cum viatores profecti sunt, sic ut nos dicimus e. g. N. N. laat vragen, hoe het met den zieke *was*.

Eadem ratione explicari potest Av. vs. 1524 opt. εἰσάγοιτο.

ἐπιστρατεύσειν φάσ' ἄνωθεν τῷ Διί,
εἰ μὴ παρέξει τάμπόρι' ἀνεσχημένα,
ἴν' εἰσάγοιτο σπληγάχνα κατατετμημένα.

Praesenti φάσ' enim notio inest praeteriti temporis, quo Prometheus hoc a diis accepit.

Optativus autem cogitationis, de quo Kockius loquitur ad Eq. vs. 135 ubi memorat Soph. Oed. R. 979:

εἰκὴ κράτιστον ζῆν ὅπως δύναιτό τι;

potius mihi appellandus esse videtur optativus qui legitur Vesp. vs. 1457:

τὸ γὰρ ἀποστῆναι χαλεπὸν
φύσεις, ἣν ἔχει τις αἰεί. (ἔχει R. ἔχει ceteri.)

Cf. Lys. vs. 1111:

ἀλλ' οὐχὶ χαλεπὸν τοῦργον, εἰ λάβοι γέ τις
ὀργῶντας ἀλλήλων τε μὴ ἡκπειρωμένους.

Plut. vs. 329:

δεινὸν γὰρ εἰ τριωβόλου μὲν οὖνεκα
ὥστιζόμεσθ' ἐκάστοτ' ἐν τῇ κλησίᾳ
αὐτὸν δὲ τὸν Πλοῦτον παρεῖν τῷ λαβεῖν.

ubi mente addi potest opt. pot. ἂν εἴη. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη.

Cf. subinde Av. vs. 447 et optativi pendentes ab opt. pot. cap. II § 2 et opt. pendentes a voto.

Cf. porro Av. vs. 180, ubi cum Cobeto legendum est ὥσπερ εἰ λέγοις τόπος non cum Hermanno ὥσπερ εἴπη τις τόπος, et vs. 282 ὥσπερ εἰ λέγοις Ἰππόνικος Καλλίου καὶ Ἰππονίκου Καλλίας.

§ 5. *Sententiae conditionales, temporales et relativae.*

1. *Praesens coniunctivi.*

In sentiis conditionalibus, temporalibus, relativis et in quæstionibus indirectis diversa tempora indicati idem significant quod in oratione recta. Cf. Nub. vs. 295, 327, 414—420, 598, 1000 Av. vs. 531. Ach. vs. 307, Vesp. vs. 630, 731, 961, Ran. vs. 579, Thesm. vs. 331. Eq. vs. 294, 295, 400, 767, 769, 790.

Sed praeteritum pendens a praeterito cum ἂν in re

non facta propriam habet significationem. (Vid. cap. II § 2.) Sed quia ab hoc praeterito cum *ἄν* nunquam coniunctivus cum *ἄν* pendet, non huius loci est de illius temporis significatione disputare.

Restant tantum eae sententiae, quae modo indicativo, modo coniunctivo cum *ἄν* construuntur.

Cum in oratione recta tum in obliqua indicativi praesens vulgo indicat quid hoc tempore fiat, perfectum et aoristus quid ante hoc tempus factum sit, futurum quid post hoc tempus sit futurum. Coniunctivi cum *ἄν* autem praesens non tantum indicare potest, quid hoc tempore fiat, sed etiam quid fiat eo tempore, quo agitur id, quod verbum significat, unde pendet.

E. g. Nub. vs. 1115:

τοῖς κριταῖς ἃ κερδανοῦσιν, ἣν τι τόνδε τὸν χορὸν
ὠφελῶσ' ἐκ τῶν δικαίων, βουλόμεσθ' ἡμεῖς φράσαι.
πρῶτα μὲν γάρ, ἣν νεᾶν βούλησθ' ἐν ᾧρᾳ τοὺς ἀγροῦς,
ὑπομεν πρῶτοισιν ὑμῶν, τοῖσι δ' ἄλλοις ὕστερον.

His versibus fut. ind. κερδανοῦσιν significat quid post hoc tempus futurum sit, coni. praes. ὠφελῶσι quid nunc fiat, sed βούλησθε quid futurum sit eo tempore, quo id agitur, quod futuro ὑπομεν significatur, unde coni. praes. βούλησθε suspensus est.

Cf. Av. vs. 1101:

ταῖς κριταῖς εἰπεῖν τι βουλόμεσθα τῆς νίκης πέρι,
ὅσ' ἀγάθ', ἣν κρίνωσιν ἡμᾶς, πᾶσιν αὐτοῖς δῶτομεν.

Vs. 1111 seqq.:

κάν λαχόντες ἀρχίδιον εἶθ' ἀρπάσαι βούλησθέ τι
ὅξυν ἱερακίσκον ἐς τάς χεῖρας ὑμῖν δώσομεν.
ἦν δέ που δειπνῆτε πρηγορῶνας ὑμῖν πέμφομεν,
ἦν δέ μὴ κρίνητε, χαλκεύεσθε μηνίσκους φορεῖν
ὥς περ ἀνδριάντες· ὡς ὑμῶν ὅς ἂν μὴ μῆν' ἔχῃ,
ὅταν ἔχῃτε χλανίδα λευκὴν, τότε μάλισθ' οὕτω δίκην
δώσεθ' ἡμῖν, πᾶσι τοῖς ὄρνισι κατατιλώμενοι.

Futurum indicativi δώσομεν indicat quid post hoc tempus futurum sit, coni. praes. κρίνωσιν et κρίνητε quid hoc tempore fiat, sed coni. praes. βούλησθε, δειπνῆτε, ἔχῃ et ἔχῃτε indicant, quae fiant eo tempore, quo peraguntur ea, quae verbis δώσομεν 1112, πέμφομεν et δώσετε significantur, unde coni. praes. pendent. (Formae κρίνωσιν et κρίνητε etiam possunt esse aor. coni. sed comparatae cum ὠφελῶσι Nub. vs. 1116 praes. coni. esse videntur.)

Cf. Plut. vs. 216:

ἐγὼ γάρ, εὖ τοῦτ' ἴσθι κἂν ὃν (Cob. χρῆ) μ' ἀποθανεῖν
αὐτὸς διαπραξῶ ταῦτα.

Ita enim legit Dindorf. pro κεί δεῖ, quod tantum pertinet ad tempus praesens, quum tamen necesse est conditionem eodem tempore esse quo διαπραξῶ. Sic etiam Meinekius Pac. vs. 931 ὅτε . . . λέγει mutavit in ὅταν . . . λέγῃ, quia sententiam temporalem eodem tempore esse oportet, quo ἵνα . . . λέγωσι, unde pendet. Legimus igitur l. l.

ἐπίτηδες γ', ἵν' ὅταν ἐν τήκκλησίᾳ
ὡς χρῆ πολεμεῖν λέγῃ τις, αἱ καθήμενοι
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγωσ' ἰωνικῶς οἱ.

Ubi ὅτε λέξει significaret certam quandam actionem, quum hic indefinitum temporis momentum formula ὅταν λέγη significari necesse est.

Alia exempla, ubi coni. praes. significat, quid fiat eo tempore, quo peragitur id quod verbo indicatur unde pendet, inveniuntur Nub. vs. 244, 391, 992, 1008, 1124, 1128, 1211, Av. vs. 450, 519, 559, 564, 1114, 1115, 1550, 1601, 1672, 1619, 1623, 565, 566, 567. Cf. etiam Av. vs. 758 cum vs. 757 et versibus seqq., et 1598 cum vs. 1597.

Nonnunquam coni. praes. significat, quid fiat non tantum eo tempore, quo peragitur id, quod verbum indicat, unde pendet, sed etiam quid factum sit ante illud tempus et ipso praesenti tempore fiat.

Videamus e. g. Av. vs. 1610:

ἐάν δὲ τοὺς ὄρνις ἔχητε συμμάχους
ὅταν ὁμνύῃ τις τὸν κόρακα καὶ τὸν Δία
ὁ κόραξ παρελθὼν τοῦπιορκοῦντος λάθρα
προσπτόμενος ἐκκόψει τὸν ὀφθαλμὸν θεῶν.

Ubi ὁμνύῃ est eodem tempore quo ἐκκόψει, ἔχητε autem non tantum est eodem tempore, sed etiam ante id tempus.

Cf. Vesp. vs. 1071:

εἴ τις ὑμῶν, ὧ θεᾶται, τὴν ἐμὴν ἰδὼν φύσιν
εἶτα θαυμάζει μ' ὁρῶν μέσον διεσφηκωμένον,
ἥτις ἡμῶν ἐστὶν ἡ 'πινοία τῆς ἐγκεντρίδος,
ῥαδίως ἐγὼ διδάξω, καὶ ἄμουσος ἢ τὸ πρὶν.

ubi adv. τὸ πρὶν demonstrat coni. praes. ἥ esse etiam ante tempus verbi διδάξω.

Cf. Eq. vs. 1307:

ἐάν με χρῇ,
ὑπὸ τερηδόνων σαπεῖς ἐνταῦθα καταγυράσομαι

Ubi verbum χρῇ a tempore praesenti ad tempus futurum pertinet.

Eq. vs. 37:

ἐν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα,
ἐπίδηλον ἡμῖν τοῖς προσώποισιν ποιεῖν
ἦν τοῖς ἔπεσι χαίρωσι καὶ τοῖς πράγμασιν.

Non hic apparet utrum χαίρωσι pertineat ad tempus praesens, an ad futurum, neque utrum ἦν.... χαίρωσι sit sententia conditionalis an quaestio indirecta.

Videamus postremo duos locos de quibus Hermannus disputat (l. l. pag. 26).

Nub. vs. 1152 ubi teste Hermanno quibusdam in libris legitur:

ΣΩ. ὥστ' ἀποφύγοις ἂν ἦντιν' ἂν βούλῃ δίκην.

ΣΤ. καὶ μάρτυρες παρῆσαν, ὅτ' ἐδανειζόμεν;

ΣΩ. πολλῶ γε μᾶλλον, καὶ παρῆσαν χίλιοι

Si scribitur καὶ παρῆσαν, quod quia quaestioni Strepsiadis congruit praefero, simpliciter indicatur quid ante hoc tempus factum sit, sic ut versu superiore, sin καὶ παρῶσι, quod Hermannus, Dindorfius et alii scribendum esse putant, indicatur, quid fiat eo tempore, quo id agitur, quod verbis ἀποφύγοις ἂν significatur. Utriusque constru-

ctionis occurrunt exempla: vid. cap. II § 2 et cap. II § 5, 1°. nec quidquam his lectionibus repugnat. Sed καὶ παρήσαν cum Hermanno reicio, quia desunt exempla, ubi ἄν hoc modo adhibitum sit. Si tamen metrum admitteret, etiam καὶ εἰ παρήσαν legi posset, cf. Lys. 113, cap. III § 4.

Lys. vs. 1025 teste Hermanno nonnulli scribendum censuerunt:

καὶ με μὴ λῦπεις, ἐγὼ σου καὶ τὸδε τὸ θηρίον
τοῦπι τῶφθαλμῷ λαβοῦς' ἐξεῖλον ἄν, ὃ νῦν ἐνι.

Hermannus autem reicit καὶ με μὴ λῦπεις, quia ἄν non hac constructione occurrat, scribitque καὶ με μὴ λυπῆς ἐγὼ σου καὶ . . . ἐξεῖλον ἄν cet., quod equidem nihilominus reicio, quia ne unum quidem huius constructionis exemplum occurrit. Sed assentior Dobraeo, qui legit καὶ με μὴ λῦπεις, quem Dindorf. secutus est (vid. Dind. l. l.), et cui constructioni nihil repugnat, cf. cap. II § 2 et cap. II § 5, 1°.

2. Aoristus coniunctivi.

In sentiētiis conditionalibus, temporalibus et relativis aor. coni cum ἄν indicat, quid factum sit ante id tempus, quo peragitur id, quod verbum indicat, unde pendet. Cf. Av. vs. 489, 759, Nub. vs. 376, 351, 348, 404, Ran. vs. 16, 878. Itaque Eq. vs. 92 πίνωσιν mutare velim in πίνουσιν, quia post multa pocula, non semper inter bibendum, homines ebrii sunt. Cf. Pac. vs. 916 et 1359. Itaque si

verbum, unde aor. coni. pendet, est futurum vel futuri temporis significationem habet, hic aor. coni. idem significat quod futurum exactum.

E. g. apud fut. ind. Av. vs. 53, 167, 183, 204, 342, 383, 458, 1086, 1102, 1408, 1642, Nub. vs. 77, 536, 942, 945, 1079, 1083, 1087, 1121, Eq. vs. 210. Itaque Eq. vs. 698 legatur:

- ΚΑ. οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρ' ἐάν μὴ σ' ἐκφάγω
ἐκ τῆςδε τῆς γῆς, οὐδέποτε βιώσομαι.
ΑΛ. ἦν μὴ 'κφάγῃς; ἐγὼ δὲ γ' ἦν μὴ σ' ἐκπίω
κᾶτ (vel κᾶν) ἐκροφήσας αὐτὸς ἐπιδιαρραγῶ.

Particulae ἐάν et ἦν enim hic adhibendae sunt pro librorum lectione cum εἰ quam tuetur Hermannus Lib. II cap. 7 et Dind. l. l. Sed quia βιώσομαι hic votum significat etiam εἰ cum. opt. posset adhiberi (cf. cap. II § 2), nisi repugnaret metrum.

Eq. vs. 805 seqq. legatur:

ἦν δὲ ποτ' εἰς ἀγρόν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναιοῖς διατρίψῃ
καὶ χιθῶνα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ ἐς λόγον ἐλθὼν
γνώσεται αἰὼν ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκόπτου.

Conditio aliquid incerti habeat necesse est, quam ob causam ἦν .... διατρίψῃ .... ἀναθαρρήσῃ praefero lectioni Meinekii εἰ .... διατρίψει .... ἀναθαρρήσει quae certum temporis momentum indicat. Prorsus autem improbo librorum MSS. lectionem quam retinuerunt Hermannus (Lib. II Cap. 7), Dindorfius, Bergkii (Ed. l. l.) alii. εἰ .... διατρίψῃ .... ἀναθαρρήσῃ, quia ad hos coniunctivos neces-

sarium ἄν desideramus. Ceterum assentior Meinekio ἐλθών pro ἔλθῃ scribenti, quia symmetria postulat εἰρηναῖος δια-
 τρίψῃ — ἀναθαρρήσῃ, χιθῶνα φαγών — στεμφύλῃ ἐς λόγον ἐλθών.

Aoristus coni. cum significatione futuri exacti invenitur apud imperativum Nub. vs. 89, 345, 702, (imperativus est omissus Nub. vs. 267, Ran. vs. 1281 ubi ἄν addidit Elmsleius), apud ὅπως cum fut. ind., quod significationem imperativi habet Nub. vs. 489, apud infinitivum cum δεῖ Av. vs. 1355, apud βούλομαι Nub. vs. 1500, 1501 ubi inf. ἀπολλύναι e fut. ind. ἀπολείς mente repetendus est, apud praesens ind. cum significatione futuri Av. vs. 1543, Plut. vs. 286, Eccl. vs. 247, Γεωργοί Dind. fragm. n°. 156:

ἐπεὶ δίδωμι χιλίας δραχμὰς
 εἰάν με τῶν ἀρχῶν ἀφῆτε.

apud fut. exactum Nub. vs. 1435.

Etiam apud opt. pot. qui fut. ind. significationi appropinquat coni. aor. cum ἄν adhibetur significatione fut. exacti in sententia conditionali, temporali vel relativa. E. g. Nub. vs. 116:

ἦν οὖν μάθης μοι τὸν ἄδικον τοῦτον λόγον
 ἃ νῦν ὀφείλω διὰ σέ, τούτων τῶν χρεῶν
 οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβελὸν οὐδενί.

Hic ipse coni. aor. in sententia conditionali indicat opt. pot. significationi fut. ind. appropinquare. Cf. Cap. I A § 4, 3° et Cap. II § 2 n°. 2. (De οὐδ' ἄν vid. Cap. III § 5.) Vid. Nub. vs. 1151, Vesp. vs. 726, Lys. vs. 140, Plut. vs. 52. Sic etiam Nub. vs. 1393:

εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξεργασμένος
 λαλῶν ἀναπείσει,
 τὸ δῆρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
 ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

fut. ind. ἀναπείσει indicat. opt. pot. λάβοιμεν ἂν appropinquare significationi fut. ind. Cf. Cap. I A § 4, 3°.

Sed apud opt. pot., qui a significatione fut. ind. differt, adhibetur opt. sine ἂν in oratione obliqua: Ran. vs. 96, Nub. 108, 870. Vid. Cap. II § 2 n°. 2.

Etiam coni. perf. cum ἂν, quod pendet a verbo cum significatione futuri, nonnunquam idem valet quod futurum exactum.

Av. vs. 554:

κάπειτ' ἦν τοῦτ' ἐπανεστήκη, τὴν ἀρχὴν τὸν Δι' ἀποιτεῖν.
 (κάπειδ' ἂν Δ. κάπειδ' ἂν B. vid. Dind. l. l.)

ἐπανεστήκει habet R. V. teste Dind. l. l. quod non convenit futuri exacti significationi, qua hic opus est.

Nonnunquam aor. coni. cum ἂν pendens a futuro vel formula, quae signif. fut. habet, significationi futuri appropinquat. Vid. e. g.

Nub. vs. 1499:

τοῦτ' αὐτὸ γὰρ καὶ βούλομαι,
 ἦν ἡ σμικρὴ μοι μὴ προδῶ τὰς ἐλπίδας,
 ἢ γὰρ πρότερόν πως ἐκτραχηλισθῶ πεσών.

Ubi προδῶ habet signific. fut. ἐκτραχηλισθῶ autem fut. exacti.

Significant enim haec verba: *Hoc ipsum enim etiam volo* (scil. vos perdere), *nisi forte ligo meam spem fallit*, *aut ego antea* (i. e. antequam hoc perfecero) *delapsus ero*.

Cf. Ran. vs. 132, 570, 685, 807, Nub. vs. 1126, 1500, Eccl. 803, Vesp. vs. 807, Lys. vs. 412, 768. Non igitur, ni fallor, opus est coniectura Meinekii qui Av. vs. 190 pro θύσωσιν θύωσιν scribendum esse putat.

In quaestionibus indirectis aor. coni. semper habet signif. futuri. Cf. Nub. vs. 535, Ran. vs. 175, 644, 1517, Vesp. vs. 271, 398, Ach. vs. 1031. Nonnunquam propria significatio aoristi coniunctivi explicari potest e significatione quadam incohativa temporis praesentis.

Videamus Av. vs. 577:

ἦν δ' οὖν ἡμᾶς μὲν ὑπ' ἀγνοίας εἶναι νομίσωσι τὸ μηδὲν
τούτους δὲ θεοὺς τοὺς ἐν Ὀλύμπῳ, τότε χρή' στρούθων νέφος ἀρθὲν
καὶ σπερμολόγων ἐκ τῶν ἀγρῶν τὸ σπέρμ' αὐτῶν ἀνακάψαι.

Videmus νομίσωσι eundem locum in sententia habere quem Av. vs. 586 ἡγῶνται. Comp. Ran. vs. 1463 νομίσωσι, Av. vs. 723 νομίσητε, Plut. vs. 682 et Av. vs. 1366 νομίσας, quod partic. significationem habet temporis praesentis, quia verbum νομίζειν hic non idem significat quod ἡγεῖσθαι, *putare, opinionem habere*, sed potius *opinionem suscipere*, ita ut tempus praeteritum significet *opinionem habere, putare*. Non tamen νομίζειν ubique significationem incohativam habet. Nonnunquam enim idem significat quod ἡγεῖσθαι. E. g. Plut. vs. 273:

πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον ἐς τὰ πάντα
ἡγεῖσθαι μ' εἶναι καὶ δὲν ἂν νομίζεθ' ὑγιὲς εἰπεῖν;

cf. Av. vs. 1349.

Sic etiam ἄρξωσιν Av. vs. 1606 futuri significationem

habet; cf. Eq. vs. 801, ubi aor. ἄρξῃ eundem locum in sententia occupat, quem praesentia ἀρπάξης, δωροδοκῆς, καθορᾶ et etiam perfectum cum significatione praesentis κεχήνη. Neque minus Vesp. vs. 558 part. aor. ἄρξας eundem locum in sententia occupat, quem part. praes. ἀγοράζων, itaque praesentis temporis significatione adhibetur. Ex quibus locis patet ἄρχειν hic habere significationem incohativam *regnum accipere*, itaque praeteritum significationem praesentis *regnare*. Plut. vs. 494 ἦν . . . βλέψῃ significat: *si aciem acceperit*. Ibid. 505 βλέπειν significat *videre*, si legitur ταύτην βλέψας, *aciem accipere autem*, si legitur ταῦτ' ἦν βλέψῃ.

Vesp. vs. 715 aor. δείσωσι significationem futuri temporis habet. Cf. Lys. vs. 437 ἔδειςας οὗτος; vs. 822 ἔδειςά γε quibus aoristis praesentis temporis significatio est.

Animadversione dignus est locus Av. vs. 1622:

ὅταν διαριθμῶν ἀργυρίδιον τύχῃ
 ἀνθρωποῦ οὗτοῦ ἢ καθῆται λούμενος
 καταπτόμενος ἰκτίνος, ἀρπάσας λάθρα
 προβάτοις δυοῖν τιμὴν ἀνοίσει τῷ θεῷ.

Ubi τύχῃ non in τυγχάνῃ mutari potest, quia syllaba tertia vocabuli ἀργυρίδιον producitur, sicut Ran. vs. 1301 πορνιδίων, Nub. vs. 92 τῳκιδίων, 746 Σωκρατιδίων, Plut. vs. 985 ἱματιδίων. Attamen διαριθμῶν τύχῃ, ita ut καθῆται, quod occupat eundem locum in sententia, necessario actionem eiusdem temporis ac ἀνοίσει significat. Quae constructio significatione verbi τυγχάνειν positi cum Participio

praesenti explicari potest. Aoristus enim verbi τυγχάνειν cum participio praes. coniunctus habet significationem temporis praesentis. Vid. e. g. Plut. vs. 150:

ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχη

neque differt a praesenti verbi τυγχάνειν cum Participio praes. Cf. Plut. vs. 1037. Cum Participio aor. autem coniunctus significat tempus praeteritum. Vid. e. g. Av. vs. 458:

ὁ γὰρ ἂν σὺ τύχης μοι

ἀγαθὸν πορίσας, τοῦτο κοινὸν ἔσται

ubi propter fut. ind. ἔσται coni. aor. τύχης πορίσας significationem futuri exacti habet. Cf. Plut. vs. 3. ἦν . . . λέξας τύχην, quod eundem locum in sententia occupat quem δόξην. Cf. etiam Plut. vs. 237:

ἦν μὲν γὰρ εἰς φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχῳ,

εὐθὺς κατήρυξέν με κατὰ τῆς γῆς κάτω,

et Nub. vs. 1079:

μοιχὸς γὰρ ἦν τύχης ἀλούς, τὰδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτόν.

CAPUT III.

Κἄν.

§ 1. Κἄν in oratione obliqua.

In sentiētiis conditionalibus κἄν natum est e καὶ ἐάν. Καὶ significare potest *et*, itaque κἄν non differt a significatione vocabulorum ἢν δέ.

Vide e. g. Av. vs. 566:

ἦν δὲ Ποσειδῶνι τις οἶν θύη, νήττη πυροῦς καθαγίζειν·
ἦν δ' Ἡρακλέει θύησι, λάρῳ ναστοῦς θύειν μελιτοῦντας·
κἄν Διὶ θύη βασιλεῖ κρίον, βασιλεὺς ἐστ' ὀρχίλος ὄρνις.

Cf. Nub. vs. 1126:

ἦν δὲ πλινθεύοντ' ἰδῶμεν, ὕσομεν καὶ τοῦ τέγους
τὸν κέραμον αὐτοῦ χαλάζαις στργγύλαις συντρίψομεν.
κἄν γαμῇ ποτ' αὐτὸς ἢ τῶν ξυγγενῶν ἢ τῶν φίλων,
ὕσομεν τὴν νύκτα πᾶσαν ὥστ' ἴσως βουλήσεται
κἄν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ἂν μᾶλλον ἢ κρῖναι κακῶς.

Ubi prius κἄν vs. 1128 eandem prorsus significatio-
nem habet quam ἦν δέ vs. 1126, secundum κἄν vs. 1130
autem prorsus aliud quid significat; de quo vid. Cap.
III § 2. Cf. Av. vs. 1111, Nub. vs. 992, Ran. vs. 1178.

Praeterea καὶ significare potest *etiam*, itaque κἄν *etiam* si.
E. g. Av. vs. 1550:

φέρει τὸ σκιάδειον, ἵνα με καὶ ὁ Ζεὺς ἴδῃ
ἄνωθεν, ἀκολουθεῖν δοκῶ κανηφόρῳ.

Cf. Eq. vs. 963, 1386, Ran. vs. 736.

Tertia significatio vocabuli καί est *vel*, itaque vocabuli καὶ *vel si*. E. g. Nub. vs. 1315:

ὥστε νι —

καὶ ἅπαντας οἷς περ ἄν

ἐγγένηται, καὶ λέγῃ παμπόνηρ'.

ἴσως δ', ἴσως βουλήσεται καῖφωνα αὐτὸν εἶναι.

ubi καὶ significat *vel si*, et καί, quod cum vocabulo καῖφωνα crasi coniunctum est, *vel*. Cf. Lys. vs. 123, Eccl. vs. 796, Ran. vs. 685; de Nub. vs. 1153 vid. supra Cap. II § 5, 1°.

§ 2. Καὶ in oratione recta.

In oratione recta καὶ natum est e καί ἄν, dum καί easdem significationes habet, quas proximo paragrapho memoravimus *et*, *etiam* et *vel*, ἄν autem pertinet aut ad optativum potentialem, aut ad praeteritum modi potentialis, aut ad praeteritum repetitionis, aut ad infinitivum. Videamus nonnulla exempla. Lys. vs. 516 legimus: καὶ ὁμωζέες γ', εἰ μὴ σίγας. Ubi καί significat *et*, pertinens ad verbum ὁμωζέες, ad quod praeteritum etiam ἄν referendum est. Ceterum de hoc loco vid. Cap. I B § 2.

Nub. vs. 1235 legimus:

καὶ προκαταθεῖην γ', ὥστ' ὁμόσαι, τριώβολον.

Ubi *καί* significans *vel* pertinet ad τριώβολον, ἄν pertinet ad optativum potentialem.

Lys. vs. 1025:

κεῖ με μὴ 'λύπεις, ἐγὼ σοῦ καὶν τόδε τὸ θηρίον
τοῦπι τῶφθαλμῷ λαβοῦσ' ἐξεῖλον ἄν, ὃ νῦν ἐνι.

Ubi *καί* significat *vel* et pertinet ad verbum ἐξεῖλον, ad quod praet. in re non facta etiam ἄν pertinet, dum apud ipsum verbum repetitur. (Vid. Cap. IV § 2. De vocula *καί* pro καὶ Vid. Cap. II § 5, 1°).

Cum Infinitivo adhibetur καὶν Lys. vs. 132:

ἔφησθα σαυτῆς καὶν παρατεμεῖν θῆμισυ.

Ubi *καί* significat *vel* pertinens ad θῆμισυ et ἄν pertinet ad inf. (Vid. Cap. I. D.).

Eadem ratio est voculae καὶν Eq. vs. 621:

ὥς ἐγὼ μαι δοκῶ
καὶν μακράν ὁδὸν διελθεῖν
ὥστ' ἀκοῦσαι.

Ubi *καί* cum significatione *vel* pertinet ad μακράν ὁδόν, dum ἄν pertinet ad inf. διελθεῖν. Cf. Nub. vs. 1129:

ὥστ' ἴσως βουλήσεται
καὶν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ἂν μάλλον ἢ κρῖναι κακῶς,

Ubi *καί* quoque significat *vel* et pertinet ad vocabula ἐν Αἰγύπτῳ, ἄν autem ad inf. τυχεῖν, dum apud ipsum verbum repetitur, si quidem coniectura Kockii admittenda est, qui Mss. lectionem ὦν reicit. Vid. Cap. IV § 2.

Itaque Seagerus Av. vs. 671 καί φιλησαι in καὶν φιλησαι

mutavit, ubi ambo καί, i. e. *vel*, et ἂν pertinent ad Infinitivum.

§ 3. Καὶ singulis vocabulis adiectum.

Cum singulis vocabulis constructum καὶ est pars sententiae conditionalis omissae. E. g. Lys. vs. 671:

εἰ γὰρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταῖςδε καὶ σμικρὰν λαβὴν,
οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὐτοὶ λιπαροὺς χειρουργίας.

Absoluta sententia fere huiusmodi esset: εἰ γὰρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταῖςδε λαβὴν, καὶ (i. e. καί, *etiam* ἰάν, *si*) σμικρὰν λαβὴν ἐνδιδῶ κτέ. Cf. Vesp. vs. 92 καὶ ἄχνην, Plut. vs. 126 καὶ σμικρὸν χρόνον. Ach. vs. 1021 καὶ πέντ' ἔτη. Itaque Meinekios Ran. vs. 734 καὶ vocabulo καί substituit:

ἀλλὰ καὶ νῦν ὀνόητοι μεταβαλόντες τοὺς τρόπους
χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὐθις.

Vocabula καὶ νῦν significant *etiam nunc*, sed sententia poscit *nunc saltem*, quod vocabulis καὶ νῦν significari oportet. Completa sententia enim esset: ἀλλ' ὀνόητοι μεταβαλόντες τοὺς τρόπους χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὐθις, καὶ (i. e. καί *etiam* ἰάν, *si*) νῦν τοῦτο ποιῆτε (*etiam si nunc demum hoc facitis*).

Eadem de causa Hemsterhusius Plut. vs. 945:

ἰάν δὲ ξύζυγον λάβω τινά
καὶ σύκινον

καὶ in καὶ (i. e. καί ἰάν σύκινον λάβω) mutavit.

§ 4. *Kān toti sententiae additum.*

Ubi *kān* toti sententiae conditionali appositum est, *kai* pertinet ad hanc sententiam conditionalem, dum *ān* aut repetitio est particulae verbo appositae, unde sententia conditionalis pendet, aut pertinet ad verbum omissum et e prioribus verbis mente repetendum. Videamus e. g. duos locos: Ran. vs. 585:

kān εἴ με τύπτοι; οὐκ ἂν ἀντείποιμί σοι,

Ubi *kai* significat *vel* pertinens ad sententiam conditionalem, dum *ān* est repetitio particulae optativi potentialis. Lys. vs. 111:

ΛΥ. ἐθέλοιτ' ἂν οὖν, εἰ μηχανὴν εὖροιμ' ἐγὼ
μετ' ἐμοῦ καταλῦσαι τὸν πόλεμον; ΜΥ νῆ τῷ θεῷ.
ἐγὼ μὲν ἂν *kān* εἴ με χρεῖη τοῦγκυκλον
τουτὶ καταθεῖσαν ἐκπιεῖν αὐθημερόν.

ΚΑ. ἐγὼ δὲ γ' ἂν *kān* ὥσπερ εἰ ψῆτταιν με δῆ (Cob. χρῆ)
ἐπιδοῦν' ἐμαυτῆς παρατεμοῦσαν θῆμισυ.

Secundum *kān* ortum est e *kai* et *ēān* significatque *vel* si, vid. Cap. III § 1. Prius *kān* autem natum est e *kai*, quod pertinet ad sententiam conditionalem εἴ με χρεῖη et *ān* quod pertinet ad omissum optativum ἐθέλοιμι, qui ad vocabula ἐγὼ μὲν ἂν e prioribus vocabulis ἐθέλοιτ' ἂν οὖν mente repetendus est.

§ 5. Οὐδ' ἄν.

Duobus rationibus οὐδέ adhiberi potest. Nam sententias duas vel vocabula duo coniungere potest, sive est additum ἄν, quod ad proximum verbum pertinet, sed hac coniunctione attractum est e. g. Nub. vs. 978 οὐδ' ἄν... ἐβάδιζεν, vs. 980 οὐδ' ἄν... ἐξῆν, 1432 οὐδ' ἄν... δοκοίη cet. sive illa coniunctio particula ἄν caret. E. g. Ran. vs. 899:

λῆμα δ' οὐκ ἄτολμον ἀμφοῖν.
οὐδ' ἀκίνητοι φρένες.

Ubi idem significat ac vocula καὶ contracta e καὶ οὐ.
E. g. Av. vs. 471:

ἀμαθῆς γάρ ἔφυ· καὶ πολυπράγμων, οὐδ' Αἴσωπον πεπάτηκας.

Sed etiam significare potest *ne ... quidem*. E. g. Av. vs. 296:

οὐδ' ἰδεῖν ἐτ' ἔσθ' ὑπ' αὐτῶν πετομένων τὴν εἰσοδον.

Ran. vs. 75:

οὐ γάρ σάφ' οἶδ' οὐδ' αὐτὸ τοῦθ' ὅπως ἔχει.

Nub. vs. 1396 ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου, Pac. vs. 1200 οὐδὲ κολύβου. Sic saepius οὐδέ cum huiusmodi vocabulis coniungitur ad vim negationis augendam. Cf. Lys. vs. 107:

ἀλλ' οὐδέ μοιχοῦ καταλείπεται φεισάλυξ.

Lys. vs. 109:

οὐκ εἶδον οὐδ' ὀλισβον ὀκτωδάκτυλον.

Si οὐδέ significat *ne ... quidem* saepe particula ἂν est addita, quae pertinet ad verbum. (Vid. Cap. IV § 1.)
E. g. Eq. vs. 573:

καὶ στρατηγὸς οὐδ' ἂν εἷς
τῶν πρὸ τοῦ σίτησιν ἦτησ' ἐρόμενος Κλεαίνετον.

Exemplum ubi οὐδέ significat *ne ... quidem* et *neque*, dum ἂν pertinet ad verbum, legimus Vesp. vs. 72:

ἦν οὐδ' ἂν εἷς γνοίη ποτ' οὐδ' ἂν ξυμβάλοι

ubi prius οὐδέ significat *ne ... quidem* dum ἂν ad opt. pot. γνοίη pertinet, secundum οὐδέ autem *neque*, dum ἂν item ad opt. pot. ξυμβάλοι pertinet.

Utriusque significationis exemplum invenimus etiam Nub. vs. 425 seq.:

οὐδ' ἂν διαλεχθεῖν γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἂν ἀπαντῶν,
οὐδ' ἂν θύσαιμ' οὐδ' ἂν σπείσαιμ' οὐδ' ἐπιθεῖν λιβανωτόν.

Primum et secundum οὐδέ significant *ne ... quidem* dum prius ἂν pertinet ad opt. pot. διαλεχθεῖν, secundum ad idem verbum, quod tamen omissum, sed e praegresso mente repetendum est. Cf. Av. vs. 11:

οὐδ' ἂν μὰ Δι' ἐντεῦθεν γ' Ἐξηκεστιίδης.

Av. vs. 815:

οὐδ' ἂν χαμεῦνη πάνυ γε κειρίαν γ' ἔχων.

Tertium, quartum et quintum οὐδέ Nub. vs. 426 sequentia cum praegressis coniungunt, et significant *neque*.

Tertium et quartum ἄν ibidem pertinent ad opt. pot. θύσαιμι et σπείσαιμι, dum quintum οὐδέ opt. pot. ἐπιθεῖην sine particula ἄν cum prioribus coniungit, quia particula facile ex antecedentibus mente repetitur. Cf. Cap. IV § 4.

De diversa significatione vocabulorum οὐδέ ἄν in eodem versu vid. Plut. vs. 924. De οὐκ ἄν cum significatione *ne ... quidem* vid. Vesp. vs. 298, Ach. vs. 966 et Nub. vs. 108 comp. cum Plut. vs. 924.

Particula ἄν quae apud οὐδέ, *ne ... quidem*, posita est saepe est repetitio particulae, quae ipsi verbo est appositā. Vid. Cap. IV § 2. E. g. Vesp. vs. 508:

ἐγὼ γάρ οὐδ' ἄν ὀρνίθων γάλα
ἀντί τοῦ βίου λάβοιμι· ἄν οὖ με νῦν ἀποστερεῖς.

Cf. Lys. vs. 3:

οὐδ' ἄν διελθεῖν ἦν ἄν ὑπὸ τῶν τυμπάνων.

Nonnunquam etiam οὐδέ est repetitio negationis particulae, quae verbo appositā est. E. g. Pac. vs. 1223 οὐκ ἄν πριαίμην οὐδ' ἄν ἰσχύθῃς μιᾶς. Cf. Nub. vs. 118 et 1250:

οὐκ ἄν ἀποδοίην οὐδ' ἄν ὀβολὸν οὐδενί.

Sunt pauci loci apud Aristophanem, ubi ἄν ad substantivum vel aliud vocabulum pertinet. (Vid. Cap. I C. § 1.) Videamus denique duos locos. Ach. vs. 1033 seqq.:

ΓΕ. σὺ δ' ἀλλὰ μοι σταλαγμὸν εἰρήνης ἕνα
ἐς τὸν καλαμίσκον ἐνστάλαξον τουτονί.

ΔΙ. οὐδ' ἄν στριβιλικίγξ· ἀλλ' ἀπῶν οἰμῶζε ποι.

Ubi particula *ἄν* quamvis substantivo apposita tamen cum interserendo optativo potentiali ἐνσταλαχθείη construenda est, dum οὐδέ cum substantivo στριβιλικίγξ coniunctum est ad vim negationis augendam. Cf. supra Nub. vs. 1396 οὐδ' ἐρεβίνθου, Pac. vs. 1200 οὐδέ κολλύβου cet.

Vesp. vs. 558 ὅς ἐμ' οὐδ' ἄν ζῶντ' ἦθ' εἰν i. e. ὅς οὐδ' εἰ ζῶντ' ἦθ' εἰν, *qui ne sciebat quidem an viverem*, dum vocabula ὅς ἐμ' οὐδέ ζῶντ' ἦθ' εἰν idem significarent quod vocabula: ὅς οὐδ' ὅτι ζῶντ' ἦθ' εἰν, *qui nesciebat etiam me vivere*.

C A P U T IV.

DE COLLOCATIONE PARTICULAE *ἄν* IN SENTENTIA.

§ 1. *Ἄν* semel in sententia positum.

Non ubique sine controversia statui potest, ubi particula *ἄν* in sententia ponenda sit. Modo verbum proxime praecedat, e. g. Vesp. 1440, Av. vs. 1129, Lys. vs. 1097 cet., modo proxime sequitur verbum, e. g. Ach. vs. 543, 801, Eq. vs. 1110 cet., modo uno pluribusve vocabulis a verbo disiuncta est, e. g. Ach. vs. 640, Pac. vs. 136, 351, prout aut metrum aut sonus poscit, aut serius ocus significanda est mutatio, quam particula *ἄν* sententiae afferat. In oratione recta nullum exemplum invenimus,

ubi sententia a particula *ἄν* incipiat. Quamvis in oratione obliqua sententia plerumque a coniunctione vel pronomine relativo incipiat, nonnunquam tamen unum vocabulum plurave vocabula, quae intenduntur, praecedunt coniunctionem vel pronomen relativum. E. g. Nub. vs. 749:

γυναικα φαρμακιδ' εἰ πριάμενος Θετταλὴν,
καθέλωμι νύκτωρ τὴν σελήνην,

Cf. Nub. vs. 256, Av. vs. 1550, Pac. vs. 371, Lys. vs. 572, Ach. vs. 555. Eccl. vs. 304.

Nub. vs. 933 e libris editur: *κλαύσει τὴν χεῖρ' ἣν ἐπιβάλλης.* (Bergk.: *εἰ τὴν χεῖρ' κτέ.*) Videatur deinde Krüger, Synt. Gr. § 54. 17. A. 7.

Etiam unus locus apud Aristophanem occurrit ubi *ἄν* coniunctionem praecedit: Av. vs. 1017, Dindorf e cod. Flor. Δ recepit:

νῆ Δι' ὥς οὐκ οἶδ' ἄν εἰ
φθαίης ἔτ'

ubi particula pertinet ad opt. pot. *φθαίης*.

Vocabula, quae intenduntur plerumque particulam *ἄν* attrahunt. Permulta sunt huiusmodi vocabula, unde sententiae incipiunt, vel quae vulgo inter prima sententiarum vocabula ponuntur, quibus particula *ἄν* attrahitur. In sententiis conditionalibus et temporalibus, quae cum *ἄν* et coniunctivo construuntur, haec particula semper cum coniunctione in unum vocabulum conflatur. Vid. Cap. II § 3. Pronomina relativa, quamvis cum particula non coniungantur, plerumque tamen eam attrahunt. Vid. Cap. II § 3. De *ἄν* et *οὐδ' ἄν* vid. Cap. III.

Cetera vocabula, quae *ἄν* attrahunt, et locos apud Aristophanem, ubi haec occurrunt, iam enumerabo, neque ea quae praeterea de collocatione particulae *ἄν* in sentiis relativis et sentiis Cap. III memoratis mihi dicenda esse videntur silentio praetermittam.

10. *Particulae interrogativae et pronomina interrogativa:*

Πῶς *ἄν*: E. g. a) Eq. vs. 1324 πῶς *ἄν* ἴδοιμεν; ceteri loci ubi a) verbum proxime sequitur sunt: Nub. vs. 689, 874, Vesp. vs. 1195, Thesm. vs. 1016. Nonnunquam verbum b) uno vocabulo c) pluribusve vocabulis, nonnunquam etiam d) tota sententia a particula remotum est E. g. b) Eq. vs. 460: πῶς *ἄν* σ' ἐπαινέσαιμεν. Cf. Vesp. vs. 166. c) Eq. vs. 773:

καὶ πῶς *ἄν* ἐμοῦ μᾶλλον σε φιλῶν, ὦ Δῆμε, γένοιτο πολίτης;
Thesm. vs. 22: πῶς *ἄν* οὖν

πρὸς τοῖς ἀγαθοῖς τούτοις ἐξεύροις κτέ. Cf. Ach. vs. 991, Eq. vs. 16, Av. vs. 1437, 1652, Ran. vs. 582. d) Plut. vs. 583:

εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς *ἄν* ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα,
ἵνα τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας αἰεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
ἀνεκῆρυττεν τῶν ἀσκητῶν τοὺς νικῶντας στεφανώσας
κοτίνῳ στεφάνῳ;

Raro unum vocabulum plurave vocabula inter particulam interrogativam et *ἄν* interseruntur:

Av. vs. 374: πῶς δ' *ἄν* οἷδ' ἡμᾶς τι χρήσιμον διδάξειάν ποτε;

Av. vs. 201: πῶς δὴτ' *ἄν* αὐτοὺς ξυγκαλέσειας; Cf. Nub. vs. 79.

Ach. vs. 307: πῶς δέ γ' *ἄν* καλῶς λέγοις *ἄν*;

Lys. vs. 912: καὶ πῶς ἔθ' ἀγνή δῆτ' ἂν ἔλθοιμ' ἐς πόλιν;

Ἄρ' ἂν a) Pac. vs. 740. d) Vesp. vs. 484. Πόθεν ἂν
a) Pac. vs. 21, 521. Ποῦ γάρ ἂν c) Lys. vs. 910, Ποῖ δῆτ'
ἂν a) Ran. vs. 296. Ποῖον ἂν a) Vesp. vs. 1198. Ποίαν δ'
ἂν a) Av. vs. 173. Τίς ἂν a) Ran. vs. 1373 (ὃ τίς ἂν ἐπενό-
ησεν ἄλλος;) b) Plut. vs. 501 (τίς ἂν οὔν) (τίς οὔν ἂν b) Pac.
vs. 1033). Vesp. vs. 347, Lys. vs. 259 (τίς ἂν πετ').
c) Thesm. vs. 715, Av. vs. 198, Eccl. vs. 363, Τίν' οὔν
ἂν b) Thesm. vs. 768. Τί ἂν οὔν b) Av. vs. 172, Thesm.
vs. 707, c) Plut. vs. 335, Τί ἂν c) Plut. vs. 464, Τί δ' ἂν
c) Plut. vs. 462, Τί δῆτ' ἂν a) Thesm. vs. 847; Eccl. vs.
24 et 348 (τί δῆτ' ἂν εἶη;) Plut. vs. 1152 (cf. Nub. vs. 154
et Lys. vs. 399) τῷ δῆτ' ἂν Eq. vs. 1209. Τί γάρ ἂν b)
Eccl. vs. 85, c) Plut. vs. 252. Τί μὲν οὔν ἂν c) Nub. vs. 1086

20. *Particulae et Pronomina negationis:*

Οὐκ ἂν a) Ran. vs. 135, 830, 1406, Ach. vs. 136,
944, Eq. vs. 750, Nub. vs. 118, 119, 1183, 1467, Vesp.
vs. 278, Pac. vs. 378, 658, Av. vs. 154, 792; Lys. vs.
129 et 1219 (οὐκ ἂν ποιήσαιμ'). Thesm. vs. 549, 595,
1129, Eccl. vs. 197, 219, 237 (cf. Pac. vs. 907). b) Nub.
vs. 232, Pac. vs. 848. c) Lys. vs. 515, Eccl. vs. 95
(τίς οὐκ ἂν). Κούκ' ἂν a) Lys. vs. 678, Οὐκέτ' ἂν a) Plut.
vs. 284, Κούκέτ' ἂν b) Pac. vs. 349, Οὐδέποτε' ἂν a) Pac.
vs. 1086, Nub. vs. 1056, Οὐ γάρ ἂν a) Thesm. vs. 1014,
Nub. vs. 119, b) Ran. vs. 542, Nub. vs. 227. c) Lys.
vs. 301, Nub. vs. 360. Οὐ γάρ ποτ' ἂν e) Lys. vs. 351,
Οὐδ' ἄρ' ἂν b) Eccl. vs. 389, Οὐκοῦν ἂν c) Pac. vs. 43
(Cf. Lys. vs. 307), Οὐδέις ἂν a) Eccl. vs. 304, Οὐδέις γάρ

ἄν a) Pac. vs. 14, Κούδεν ἄν c) Plut. vs. 275, Οὐδέν γάρ
 ἄν c) Nub. vs. 1157.

30. Alia vocabula quae ἄν attrahunt, sunt *Pronomen
 demonstrativum et indefinitum.*

Τοσαῦτ' ἄν a) Eccl. vs. 141, Ταιαῦτ' ἄν b) Eccl. vs. 134,
 Ταῦτ' ἄν b) Pac. vs. 643: Οὗτος ἄν c) Av. vs. 795. τις ἄν
 Ran. vs. 1458, Plut. vs. 485, τῶν ἄν Ran. vs. 911.

40. *Adverbia, coniunctiones et ceterae particulae quae
 ἄν attrahunt.*

οὕτως ἄν a) Ran. vs. 1149, Vesp. vs. 461, τότε ἄν c) Av.
 vs. 505 (cf. Nub. vs. 977). ὅμως ἄν a) Av. vs. 1224,
 b) Lys. vs. 825. ἴσως ἄν b) Pac. vs. 286, τάχ' ἄν a) Vesp.
 vs. 277, τάχα δ' ἄν d) Vesp. vs. 281. τάχα δ' ἄν ἴσως c)
 Vesp. vs. 1456. ἔτ' ἄν a) Thesm. vs. 1221, Lys. vs. 141
 (τὸ πρῶτον ἀνασπασαίμεσθ' ἔτ' ἄν). μὲν ἄν a) Lys. vs. 1233
 (ὥσθ' ὅτι μὲν ἄν λέγουσιν οὐκ ἀκούομεν). b) Eq. vs. 1131, c)
 Plut. vs. 1179, Ach. vs. 995 (cf. Plut. vs. 983). δ' ἄν
 a) Plut. vs. 97, 1181, Lys. vs. 1121 (οὗ δ' ἄν) b) Eccl.
 vs. 484, c) Av. vs. 1313 (Ach. vs. 545 ἤν δ' ἄν). γάρ ἄν
 a) Av. vs. 815, Lys. vs. 25. Vesp. vs. 1159, b) Av. vs.
 459 (ὁ γάρ ἄν). Plut. vs. 427, 535, c) Av. vs. 1386, Nub.
 vs. 227 et Vesp. vs. 344 (οὐ γάρ ἄν ποτε). (Cf. Vesp. vs.
 1140 ἔγνω: γάρ ἄν et Plut. vs. 1070 μαινοίμην γάρ ἄν). ὅτι
 ἄν a) Ach. vs. 555, Ὡστ' ἄν a) Av. vs. 196. Ὡσπερ ἄν
 a) Pac. vs. 26. εἰτ' ἄν c) Pac. vs. 641. καὶτ' ἄν c) Av. vs.
 789. γ' ἄν a) Eccl. vs. 79, 89, 190, 407, 1086, 1127,
 Plut. vs. 1036, Ran. vs. 960 (ἐξ ὧν γ' ἄν ἐξελεγχόμεν), b)

Ach. vs. 994, Ran. vs. 637 (χωπότερον γ' ἐν νῶν ἰδῆς, c) Eq. vs. 345, 413, Eccl. vs. 806 (πάνυ γ' ἐν οὖν), Plut. vs. 380. πρὶν γ' ἐν a) Ach. vs. 176, Ran. vs. 78. b) Ran. vs. 845. c) Av. vs. 585. πρὶν ἐν γ' b) Eccl. vs. 770, 857, Vesp. vs. 920, Ach. vs. 296 (Rav. πρὶν γ'). πρὶν ἐν c) Vesp. vs. 579, 725, Ran. vs. 1380. Plut. vs. 477. μέντων (i. e. μέντοι ἐν) a) Av. vs. 1692, Eccl. vs. 650, b) Ach. vs. 544. (Cf. Plut. vs. 1062 ὄναιο μέντων, Ach. vs. 162 ὑποστένοι μέντων ὁ θρανίτης λεώς, Ach. vs. 906 λάβοιμι μέντων κέρδος). ἐν οὖν Lys. vs. 110 (ἐθέλοιτ' ἐν οὖν). ἡνίκ' ἐν δέ c) Plut. vs. 107. τὰρ' ἐν Av. vs. 1017 (ὑπάγοιμι τὰρ' ἐν) 1358 (ἀπέλαυσα τὰρ' ἐν).

50. Praeterea ἐν attrahitur *Comparativo et Superlativo et Participio*, quae modo praecedunt modo sequuntur.

E. g. Av. vs. 370:

ἢ τίνας τισαίμεθ' ἄλλους τῶν δ' ἐν ἐχθίους ἔτι;

Eccl. vs. 1131: τίς γὰρ γένοιτ' ἐν μᾶλλον ὀλβιώτερος; cf. Vesp. vs. 825.

Eccl. vs. 1124: ἐκλεγόμενας ὅ τι ἐν μάλιστα ὁσμήν ἔχη, ubi non apparet, utrum particula pronomine relativo an superlativo μάλιστα attracta sit. Cf. Av. vs. 1222:

δικαιότατ' ἐν ληφθεῖσα πασῶν Ἰριδῶν

ἀπεθανες,

ubi particula Superlativo et Participio attracta est.

De Vesp. vs. 509 et Lys. vs. 146 ubi particula, quae comparativum proxime sequitur, apud ipsum verbum repetitur, et de Nub. vs. 1130 vid. § 2.

Participium praecedit particulam a) Eq. vs. 1353:

παραδραμῶν ἐν ῥῆχτο. Cf. Nub. vs. 167, Lys. vs. 519.

b) Nub. vs. 1382:

εἰ μὲν γε βρῦν εἵποις, ἐγὼ γνοῦς ἂν πιεῖν ἐπέσχον,
μαμμᾶν δ' ἂν αἰτήσαντος ἤκόν σοι φέρων ἂν ἄρτον.

Vid. § 2. Cf. Av. vs. 789. c) Vesp. vs. 212:

κοῦκ ἔσθ' ὅπως διαδύς ἂν ἡμᾶς ἔτι λάθοι. Cf. Av. vs. 111.

d) Vesp. vs. 279: κάτω κύπτων ἂν οὔτω,
λίθον ἔψεις, ἔλεγεν.

De Pac. vs. 646 ubi particula apud ipsum participium
bis posita est, vid. § 2.

Participium sequitur particulam: a) Vesp. vs. 269:

ἡγεῖτ' ἂν ἄδων Φρυνίχου.

Cf. Lys. vs. 512, Eccl. vs. 793. c) Pac. vs. 639:

τῶν δὲ συμμαχῶν ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους,
αἰτίας ἂν προστιθέντες, ὥς φρονοῖ τὰ Βρασίδου.

Cf. Av. vs. 1222. Plut. vs. 1179:

ὁ μὲν ἂν ἤκων ἔμπορος
ἔθυσεν ἱερεῖόν τι,

ubi particula vocula μὲν et Participio attracta est. Cf.
Av. vs. 789 κατ' ἂν ἐμπλησθεῖς ἐφ' ἡμᾶς αὐθις αὐτὸν κατέπετο.
Vid. supra Eccl. vs. 1124 et Av. vs. 1222 ubi particulam
positam esse vidimus intra duo vocabula, quibus vulgo
attrahitur dum particula singula vocabula modo prae-
cedit modo sequitur. Si autem duo eiusmodi vocabula
in sententia adsunt, quae singula particulam tantum-
modo praecedunt, particula vulgo sequitur vocabulum
posterius. E. g. Av. vs. 459: ὁ γὰρ ἂν σὺ τύχης μοι ἀγαθὸν
πορίσας.

Ran. vs. 637: χωπότερόν γ' ἂν νῶν ἴδης,

Ran. vs. 960: ἐξ ὧν γ' ἂν ἐξελεγχόμεν,

Ran. vs. 1373: ὁ τίς ἂν ἐπενόησεν ἄλλος;

Lys. vs. 1233: ὥσθ' ὃ τι μὲν ἂν λέγωσιν οὐκ ἀκούομεν.

Cf. Lys. vs. 1121 οὐ δ' ἂν, Lys. vs. 910 ποῦ γάρ ἂν, Eccl. vs. 85 et Plut. vs. 252 τί γάρ ἂν.

Av. vs. 374 πῶς δ' ἂν, Ach. vs. 307 πῶς δέ γ' ἂν cet.

Excipiuntur: Plut. vs. 107 ἡνίκ' ἂν δέ, vs. 501 τίς ἂν οὐχ, Eccl. vs. 770, 857 et Vesp. vs. 920 πρὶν ἂν γ'.

Ea quae supra enumeravimus vocabula hanc ob causam particulam ἂν attrahere videntur, quia intenduntur, quod nos vulgo significare possumus:

Apud pronomina interrogativa et particulas interrogativas vocabulo *toch* (= *tandem*, ποτέ, καί). E. g. Pac. vs. 21:

πόθεν ἂν πριαίμην ῥίνα μὴ τετρημένην;

i. e. *vanwaar toch zou ik kunnen kopen* cet. Eq. vs. 773:

καὶ πῶς ἂν ἐμοῦ μᾶλλον σε φιλῶν, ὦ Δῆμε, γένοιτο πολίτης;

i. e. *en hoe toch zou er een burger kunnen zijn* cet.

Apud particulas negativas vocabulo *wel*. E. g. Ach. vs. 136:

χρόνον μὲν οὐκ ἂν ἤμεν ἐν Θράκη πολύν,

i. e. *wij zouden wel niet lang in Thracië zijn*.

Apud pronomina negativa vocabulis *wel*, *zelfs*. E. g.

Plut. vs. 273:

πάντως γάρ ἀνθρώπον φύσει τοιοῦτον ἐς τὰ πάντα

ἡγεῖσθέ μ' εἶναι κούδεν ἂν νομίζεθ' ὑγιές εἰπεῖν;

i. e. *en meent gij, dat ik wel niets goeds zal zeggen?*

Eccl. vs. 305:

οὐδεὶς ἂν ἐτόλμα

τὰ τῆς πόλεως διαι —

κεῖν ἀργύριον λαβών,

i. e. *durfde zelfs niemand*.

Apud pronomen demonstrativum vocabulo *nu*. E. g.

Av. vs. 795:

οὗτος ἂν πάλιν παρ' ὑμῶν πτερυγίσας ἀνέπτετο,

i. e. *deze nu zou wederom van u wegvliegen.*

Apud pronomen indefinitum vocabulis *wie ook*, vel *hoegenaamd*. E. g. Ran. vs. 1458:

πῶς οὖν τις ἂν σώσειε τοιαύτην πόλιν;

i. e. *Hoe nu zou iemand, wie ook, zulk eene stad redden?*

Apud comparativum vocabulo *nog*. E. g. Av. vs. 370:

ἢ τίνας τισαίμεθ' ἄλλους τῶν δ' ἂν ἐχθίους ἔτι;

i. e. *Of wie zouden wij nog (= ἔτι, in 't vervolg) straffen, die nog (= ἂν) vijandiger zouden kunnen zijn dan deze?*

Apud cetera vocabula vocabulis *toch*, *ten minste*, *althans*, *nu* cet. E. g. Vesp. vs. 461:

ἀλλὰ μὰ Δι' οὐ ῥαδίως οὕτως ἂν αὐτοὺς διέφυγες,

i. e. *maar waarlijk op deze wijze althans (ten minste, toch) zoudt gij hen niet gemakkelijk ontkomen.*

Ran. vs. 1149: οὕτως ἂν εἴη πρὸς πατρός τυμβωρύχος,

i. e.: *alzo (= in dat geval) nu zou hij het graf van zijnen vader hebben opengebroken.*

Si a pronomibus et particulis interrogativis, negativis vel relativis sententia incipit, neque tamen ἂν iis attractum est, haec particula plerumque proxime sequitur verbum. E. g.

Thesm. vs. 772: πόθεν οὖν γένοιτ' ἂν ἀθλίῳ πλάττει; Cf. Lys. vs. 312. Nub. vs. 1333, Plut. vs. 478, 1134.

Eccl. vs. 423: οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν ἂν. Cf. Pac. vs. 1200, Ran. vs. 695, 733, 948.

Av. vs. 45: ὅποι καθιδρύθεντε διαγενοίμεθ' ἂν. Cf. Nub. vs. 776.

Etiam si cetera vocabula n°. 3, 4 et 5 memorata prae-

cedunt verbum, neque particula *αν* iis attracta est, haec particula plerumque verbum proxime sequitur. E. g.

Pac. vs. 70: πρὸς ταῦτ' ἀνερχοῦντ' *αν* εἰς τὸν οὐρανόν.

Ran. vs. 283: ἐγὼ δὲ γ' εὐξαίμην *αν* ἐντυχεῖν τι. Cf. Eccl. vs. 647.

Plut. vs. 1012: ἔπειτ' ἴσως ἦτησ' *αν* εἰς ὑποδήματα.

Lys. vs. 696: οὐ γὰρ φροντίσαιμ' *αν*. Cf. Eq. vs. 1338, Thesm. vs. 1194, Ran. vs. 532, 1531, 961.

Thesm. vs. 203: κάκιον ἀπολοίμην *αν* ἢ σύ Cf. Vesp. vs. 705.

Ran. vs. 946: ἀλλ' οὐκίῳν πρότιστα μὲν μοι τὸ γένος εἶπ' *αν* εὐθύς τοῦ δράματος.

Nonnunquam autem vocabula illa supra memorata praecedunt verbum neque attrahunt particulam *αν*, quae tamen verbum non proxime sequitur. Haec res usu venire videtur, si hoc illudve aliud vocabulum in sententia magis intenditur. E. g.

Ran. vs. 1022: ὁ θεασάμενος πᾶς *αν* τις ἀνὴρ ἡράσθη δαίος εἶναι.

Ubi vocabulum πᾶς intenditur (i. e. *wel elk*) ideoque attraxit particulam sic ut Vesp. vs. 347:

ὥς πᾶν *αν* ἔγωγε ποιήην.

i. e. *daar ik wel alles doen zou.*

Cf. Av. vs. 1152: τί δῆτα πιστωτοὺς *αν* ἔτι μίσθοιτό τις;

i. e. *waarom zou iemand dan toch nog huurlingen werven?*

Plut. vs. 453: οἶδ' ὅτι

τροπαῖον *αν* στήσαιο τῶν ταύτης τρόπων.

i. e. *zelfs een zegeteeken.*

Ceteri huiusmodi loci apud Aristophanem sunt:

Pac. vs. 627, Nub. vs. 1231, Plut. vs. 1143, Eccl. vs. 897, Ran. vs. 68. De Ran. vs. 914 et Plut. vs. 511 vid. § 2.

Ubi aliquod eorum vocabulorum quae vulgo *αν* attra-

here vidimus prorsus non intendendum est, particulam *αν* non id sequi oportet, sed verbum potius, quam ob rem assentior Elmsleio Eccles. vs. 218:

ἡ δ' Ἀθηναίων πόλις

εἰ τοῦτο χρηστῶς εἶχεν, οὐκ *αν* ἐσώζετο,

εἰ μὴ τι καινὸν ἄλλο περιειργάζετο;

pro librorum et Suidae scriptura οὐκ *αν* ἐσώζετο coniciendi οὐκ ἐσώζετ' *αν*, quia vocabula οὐκ *αν* ἐσώζετο, quum vocabulum οὐκ, particula *αν* hoc modo collocata, intendatur, significarent: *num perdita esset?* dum sententia poscit: *nonne salva esset?* quod quia hac significatione particula negationis non intendenda est, graece verti oportet constructione οὐκ ἐσώζετ' *αν*. Quare autem Hermannus scribi velit:

εἰ τοῦτο χρηστῶς εἶχ' *αν* οὐκ ἐσώζετο

non optime intellego, neque enim haec scriptio universae regulae congruit. Vid. Herm. Lib. IV, Cap. 7, pag. 196.

Ubi ea quae per se ipsa, quia plerumque intenduntur, vulgo *αν* attrahunt vocabula non in sententia adsunt, neque haec particula proxime sequitur verbum ad quod pertinet, sequitur haec plerumque vocabulum quod maxime intenditur. E. g.

Ran. vs. 948:

ἔπειτ' ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπῶν οὐδὲν παρῆκ' *αν* ἀργόν,

ἀλλ' ἔλεγεν ἡ γυνή τέ μοι χῶ δοῦλος οὐδὲν ἦττον

χῶ δεσπότης χῆ παρθένας χῆ γραῦς *αν*.

i. e. *zelfs het besje*.

Vesp. vs. 709:

δύο μυριάδ' *αν* τῶν δημοτικῶν ἔζων ἐν πᾶσι λαγῆροις.

i. e. *wel twintig duizend*.

Ach. vs. 640:

εὔρετο πᾶν ἂν διὰ τὰς λιπαράς, ἀφύων τιμὴν περιάψας.

Cf. Vesp. vs. 347 πᾶν ἂν (cf. Ran. vs. 1022 πᾶς ἂν).

Vesp. vs. 351: ἀλλ' ἀπαλὸν ἂν μ' ἴδοις.

Av. vs. 1129: ὑπὸ τοῦ πλάτους ἂν παρελασσίτην. cet. De Ran. vs. 572 vid. § 2.

Non tamen ubique haec regula valet. Nonnunquam enim particula ἂν temere in sententia collocata esse videtur. E. g.

Pac. vs. 137: ἀλλ', ὦ μέλ', ἂν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει.

Ubi nullam causam video, quare particula post vocativum collocata sit.

Quia coniunctivus cum ἂν nunquam non aliquo vocabulo regitur, quod apud initium sententiae positum ἂν attrahat, sive hoc vocabulum est coniunctio conditionalis, sive temporalis, sive finalis, sive pronomen relativum vel particula relativa, consentaneum est particulam ἂν nunquam post coniunctivum poni.

§ 2. Particula ἂν repetita.

Ut negatio repetitur, si longius a verbo recessit, quam ut non videatur concinnitas orationis repetitionem requirere, e. g.

Eccl. vs. 304: ἀλλ' οὐχί, Μυρωνίδης

ἔτ' ἤρχεν ὁ γεννάδας,

οὐδεὶς ἐτόλμα

sic particula ἂν, ubi hoc illove vocabulo a verbo distracta est, nonnunquam post ipsum verbum repetitur. E. g.

Lys. vs. 572: *καὶ ὑμῖν γ' εἴ τις ἐνὶ νούῳ,*
ἐκ τῶν ἐρίων τῶν ἡμετέρων ἐπολιτεύεσθ' ἂν ἅπαντα.

Cf. Lys. vs. 146, Ach. vs. 709, Eq. vs. 17, Vesp. vs. 509, 927, Pac. 321, Lys. vs. 252, 1025, Thesm. vs. 440, 830, Ran. vs. 572.

Nonnunquam, si particula minus longe a verbo distracta est, tamen post ipsum verbum repetitur. E. g.

Ach. vs. 307:

πῶς δέ γ' ἂν καλῶς λέγοις ἂν, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ;

Cf. Pac. vs. 68, Av. vs. 829, Lys. vs. 3, 191, 510 (non autem 310, quod est mendum in Hermanni libro IV cap. 3), ubi praeter verbum unum tantum vocabulum inter ambas particulas intercedit.

Itaque nihil, quod equidem video, impedit quominus Nub. vs. 1130 cum Kockio legamus: *καὶ ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ἂν*, quamvis Dindorfius et Bergkii scribant: *τυχεῖν ὧν*, neque quominus Av. vs. 1017 cum Bergkio legamus: *ὥς οὐκ οἶδ' ἂν εἰ φθαίης ἂν* quamvis Dindorfius scribat: *φθαίης ἔτ'.* Vid. Cap. IV § 1.

Ubi alterum quoque vocabulum in sententia intenditur, post hoc vocabulum particula repeti potest, ita ut verbum aut inter ambas particulas collocetur, e. g. Nub. vs. 840:

τί δ' ἂν παρ' ἐκείνων καὶ μάθοι χρηστὸν τις ἂν;

cf. Nub. vs. 1250, 1383,

Nub. vs. 1056: *εἰ γὰρ πονηρὸν ἦν, Ὅμηρος οὐδέποτε ἂν ἐποίει*
τὸν Νέστορ' ἀγορητὴν ἂν οὐδὲ τοῦ σοφοῦ ἅπαντας.

cf. Vesp. vs. 171, Ran. vs. 96.

aut ambas particulas sequatur, e. g.

Ran. vs. 585: *καὶ εἰ με τύποις οὐκ ἂν ἀντιποιμὶ σοί.*

Av. vs. 505: *χὼπόθ' ὁ κόκκυξ εἶποι κόκκυ τότ' ἂν οἱ Φοῖνικες ἅπαντες
τούς πυρούς ἂν καὶ τὰς κριθὰς ἐν τοῖς πεδίοις ἐθέριζον.*

Cf. Ach. vs. 214, Eq. vs. 855, Ran. vs. 34, Lys. vs. 42,
Av. vs. 1592, Plut. vs. 511.

Nonnunquam, quamvis rarius, verbum ambas particulas
praecedit. E. g.

Nub. vs. 977: *ἡλείψατο δ' ἂν τοῦμφαλοῦ οὐδεὶς παῖς ὑπένερθεν τότ' ἂν*

Ran. vs. 914: *ὁ δὲ χορός γ' ἤρειδεν ὀρμαθοὺς ἂν
μελῶν ἐφεξῆς τέτταρας ξυνεχῶς ἂν.*

Animadversione dignus est locus: Eccl. vs. 308 seqq.,
ubi Dindorfius scribit:

ἀλλ' ἦκεν ἕκαστος

ἐν ἀσκιδίῳ φέρων

πιεῖν ἅμα τ' ἄρτον ἂν

καὶ πρὸς δύο κρομμύω

καὶ τρεῖς ἂν ἐλάας.

Ubi particula *ἂν* post vocabulum *ἄρτον* collocata teste
Dindorfio coniectura est Dawesii, cum R. praebeat *ἄρτον*
αὖ et ABΓ hoc *αὖ* omittat. His vocabulis pristina morum
simplicitas describitur, quam ob rem vocabulum *ἄρτον*
minime intendendum est, quin etiam languet. Itaque mihi
magis placet quod Bergkiius hoc loco scribit:

ἄρτον αὖ —

ον καὶ δύο κρομμύω

καὶ τρεῖς ἂν ἐλάας.

De huiusmodi collocatione particulae cf. Ran. vs. 948,
de eius collocatione post adiectivum numerale cf. Vesp.
vs. 709.

Quamvis particula plerumque tantum repetatur, ubi
priore loco longe a verbo remota est, tamen nonnullos

locos memoravimus, ubi praeter verbum unum tantum vocabulum inter ambas particulas intercedit. Etiam occurrunt loci aliqui ubi *αν* repetitur, quamvis priore loco ipsum verbum proxime praecedat. E. g.

Nub. vs. 1056: *εἰ γὰρ πονηρὸν ἦν, Ὁμηροῦ οὐδέποτε ἂν ἐποίει τὸν Νέστορ' ἀγορητὴν ἂν οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἅπαντας.*

Nub. vs. 1250: *οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί.*

Quin etiam non desunt loci, ubi particula, quamvis verbum proxime praecedens, tamen proxime post verbum repetatur. E. g.

Thesm. vs. 196: *καὶ γὰρ ἂν μαινόμεθ' ἂν.*

Av. vs. 127: *ποῖαν τιν' οὖν ἡδιστ' ἂν οἴκοιτ' ἂν πόλιν;*

Quamobrem nihil impedit, quominus Nub. vs. 783 Elmsleii coniecturam probemus, qui pro librorum lectione *οὐκ ἂν διδάξαιμην σ' ἔτι*, quia *διδάσκεσθαι* non est *docere*, quod sententia poscit, sed aut aliquem aut se ipsum *docendum curare* (Cf. Nub vs. 1338 et 127), scribit: *οὐκ ἂν διδάξαιμ' ἂν σ' ἔτι*, neque nobis coniectura Kockii *οὐ γὰρ διδάξαιμ' ἂν σ' ἔτι* opus est, quae ne probabilis quidem videtur propter vocabulum *ἄπερρε*, quod non imperativus, sed imprecatio est.

Ceterum non tantum verbum, sed nonnumquam etiam aliud vocabulum inter duas particulas interponitur. E. g.

Lys. vs. 361: *φωνήν ἂν οὐκ ἂν εἶχον*

Av. vs. 1147: *τί δῆτα πόδες ἂν οὐκ ἂν ἐργασαίαιτο;*

Pac. vs. 646: *ἡ δ' Ἑλλάς ἂν*

ἐξερημωθείσ' ἂν ὑμᾶς ἔλαθεν.

Ach. vs. 217: *οὐδ' ἂν ἐλαφρῶς ἂν ἀπεπλίζατο.*

De Lys. vs. 113 *ἐγὼ μὲν ἂν κἂν εἰ* vid. Cap. III § 4.

Particula *αν* repetitur tantummodo apud opt. pot. et apud praet. ind., nunquam apud coniunctivum, quia par-

ticulam, quae ad coniunctivum pertinet, semper certum locum in sententia obtinere vidimus § 1.

Animadversione tamen dignus est locus Eq. vs. 1108 ubi libri praebent:

ὁπότερος ἂν σφῶν εὖ με μᾶλλον ἂν ποιῇ

τούτῳ παραδώσω τῆς πυκνὸς τὰς ἡνίας. Quae lectio quia regulae repugnat, Dindorf scribit αὖ ποιῇ pro ἂν ποιῇ, Hermannus ἂν ποιῇ. (Vid. Herm. Lib. IV Cap. 5 pag. 191.) Kockius νῦν ποιῇ, Bergkii:

ὁπότερος ἂν σφῶν νῦν με μᾶλλον εὖ ποιῇ

Videamus quatenam lectio sit optima. Cleon et Agoracritus blandiuntur Demo, cui Agoracritus magis placet, quam aemulus; huic enim Demus se committere se dicit vs. 1098:

καὶ νῦν ἑμαυτὸν ἐπιτρέπω σοὶ τούτῳ

γερονταγωγεῖν κάνα παιδεύειν πάλιν. Quo audito Cleon ei promittit hordeum quotidianum, et postquam Demus hoc aspernatus est, triticum apparatus. Agoracritus autem ei promittit panem hordeaceum et obsonium assatum. Quam ob rem Demus dubius haerens, quem eligat, cui se commissurus sit, utrumque iubet sua dona statim afferre, quia ei imperium traditurus sit qui ipsum maximis beneficiis affecerit. Non igitur hic Dindorfii lectioni αὖ iterum, denuo locus est, sed Kockii et Bergkii νῦν nunc statim. Praefero autem prioris lectionem, Kockii volo, quia ita levior tantummodo mutatio voculae ἂν in νῦν adhibenda est. Hermanni coniectura ἂν ποιῇ scribentis mihi prorsus non placet, primo quia nullus apud Aristophanem locus indicari potest, ubi verbum ita omissum sit, ut haec vocabula: ὁπότερος ἂν σφῶν εὖ με μᾶλλον ἂν ποιῇ idem significare

possint, ac si legeretur: ὁπότερος ἂν σφῶν εὖ με μᾶλλον ποιῇ ἂν ποιῇ, quamobrem Hermannus exemplum quaesivit e Thucydide Lib. VII Cap. 7, cuius dicendi genus scimus saepe ob nimiam brevitatem obscurum esse, neque hac in re cum Aristophanis dicendi genere convenire. Praeterea si Hermannii coniectura exemplo e Thucydide ducto defendi posset, Thuc. Lib. I Cap. III 2 mihi videtur potius memorandum fuisse; nam locus quem Hermannus memorat non omni dubio maior est, quam ob rem teste Krugero l. l. Schaeferus et Beckerus vocabulorum: πρέσβεις τε ἄλλοι τῶν Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐς Λακεδαιμόνα καὶ Κόρινθον ἀπεστάλησαν, ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὀγκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ, quae Hermannus explanare vult verbo προχωρῇ post ᾧ ἂν repetendo, vocabula ἐν ὀγκάσιν . . . . ὅπως ἂν uncis incluserunt, quae non dubito quin aut posteriore manu explicandi causa oriunda sint, aut si ipse Thucydides sic scripsit, tamen potius ei vitio vertenda sint, quia quum ab omnis tum a graecae linguae indole abhorrent, quam norma ad alios auctores corrigendos adhibenda. Secundo hanc ob causam mihi Hermannii coniectura displicet, quia non contextui congruit. Fac Hermannus non opus fuisse Thucydidi loco, fac Aristophanem ipsum praeuisse apta exempla, secundum quae verbum ποιῇ post μᾶλλον mente repeti posset, ne tum quidem Hermannii coniectura probabilis esset, quia Demus vocabulis: ἀνύσατέ νυν, ὃ τι περ ποιήσετε adultores adhortatur, ut statim promissa perficiant, quum ei qui optime de ipso meritus fuerit imperium commissurus sit. Lectio Hermannii autem, si explicari posset, non causam afferret, qua re festinatione opus esset, sed qua re iudicium esset diffe-

rendum, donec Demus expertus esset *uter*, *quaecunque* *ageret*, ipsi magis *prodesset*.

De particula *ἄν* ter repetita apud alios auctores vid. Cobet. *Variae lectiones* pag. 151. Nonnunquam verbum apud alterum utrum *ἄν* mente repetendum est, itaque sententia composita est e duabus sententiis. E. g. Nub. vs. 425:

οὐδ' *ἄν* διαλεχθείην γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' *ἄν* ἀπαντῶν.

cf. cap. III § 5 de οὐδ' *ἄν*.

§ 3. De particula *ἄν* sine verbo.

Etiam ubi particula *ἄν* semel tantummodo in sententia occurrit, verbum nonnunquam apud *ἄν* mente repetendum est e verbo priore: E. g.

Nub. vs. 689 ΣΩ. πῶς *ἄν* καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;

ΣΤΡ. ὅπως *ἄν*; (scl. καλέσαιμι).

Cf. Av. vs. 356: οὐκ οἶδ' ὅπως *ἄν*. (scl. ἐκφύγοιμι) Lys. vs. 115.

Nub. vs. 5: οἱ δ' οἰκέται ῥέγκουσιν· ἀλλ' οὐκ *ἄν* πρὸ τοῦ (scl. ἔρεγκον). Cf. Pac. vs. 907. Lys. vs. 130.

Plut. vs. 924: ΔΙΚ. οὐδ' *ἄν* μεταμάθοις; ΣΥΚ. οὐδ' *ἄν* εἰ δοίης γέ μοι τὸν Πλοῦτον αὐτὸν καὶ τὸ Βάττου σίλφιον (scl. μεταμάθοιμι). Cf. Plut. vs. 983, Lys. vs. 130.

Nonnunquam praeter verbum etiam alterum vocabulum repetendum est. E. g.

Nub. vs. 106: ΣΤΡ. ἀλλ' εἴ τι κήδει τῶν πατρίων ἀλφίτων,

τούτων γενοῦ μοι, σχασάμενος τὴν ἵππικὴν.

ΦΕΙ. οὐκ *ἄν* μὰ τὸν Διόνυσον, εἰ δοίης γέ μοι

τούς φασιάνους οὓς τρέφει Λεωγόρας (scl.

τούτων γενομένην).

Cf. Ach. vs. 966: οὐκ *ἄν* μοι Δί', εἰ δοίῃ γέ μοι τὴν ἀσπίδα.

Vesp. vs. 298:

οὐκ ἂν

μὰ Δι', εἰ κρέμαιοιθι γ' ὑμεῖς.

Cf. Av. vs. 11, 815, Plut. vs. 498, 1180, Ach. vs. 137.

Saepe verbum ad particulam ἂν non e priore verbo mente repetendum, sed e priore sententia colligendum est. E. g. Nub. vs. 154. Ubi Socratis discipulus Strepsiadi monstravit, quod sit ingenium Socrati, et hic admiratus exclamavit:

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν.

discipulus putat eum etiam magis admiraturum esse, si alterum quoddam cogitatum Socratis audiverit, quam ob rem *quid igitur*, inquit, *dices, si alterum Socratis cogitatum acceperis?*

τί δῆτ' ἂν, ἕτερον εἰ πύθοιο Σωκράτους

φρόντισμα, i. e. τί δῆτ' ἂν λέγοις;

Lys. vs. 399. Post rixam inter chorum senum et chorum feminarum Probulus e concione prodiens queritur de feminarum lascivia in tecto festum Adonidis celebrantium, quam ob rem chorus senum *quid igitur*, inquit, *dices, si harum quoque superbiam cognoveris?* τί δῆτ' ἂν, εἰ πύθοιο καὶ τὴν τῶνδ' ὕβριν; i. e. τί δῆτ' ἂν λέγοις;

Lys. vs. 307 chorus senum profectus cum lignis et testa igne expleta ad feminas oppugnandas, quae acropolin occupaverunt, quum magnopere ignis fumo vexati ad portam venerunt, inter se rogant, an expediat, si ligna primo deponant, et face accensa adoriantur portam, ut, si feminae rogatae non aperiant portam, eam incendant et mulieres fumo vexent.

οὐκ οὐκ ἂν, εἰ τῷ μὲν ξύλῳ θέμεσθα πρῶτον αὐτοῦ, i. e. οὐκ οὐκ

ἂν συμφέροι;

Thesm. vs. 773 Mnesilochus, quum Euripidem arces-
sere vult, neque habet, quem ad eum mittat, dicit se
e dramate quod inscribitur Palamedes scire, quomodo
sibi nunc agendum sit. *Sic ut Palamedes (fecit), inquit,
iaciam remos, postquam in iis scripsero. Sed quia non
adsunt remi, quid autem (erit), inquit, si haec simulacra
pro remis disiciam, postquam in iis scripsero?*

τί δ' ἄν, εἰ ταδὶ τὰγάλαματ' ἀντὶ τῶν πλατῶν
γράφων διαρρίπτοιμι; i. e. τί δ' ἄν εἴη κτέ; et deinde
sibi ipsi respondet: βέλτιον πολὺ.

De Lys. vs. 113, ubi Dindorf secundum Bentleii con-
iecturam scribit: ἐγὼ μὲν ἄν κἄν εἰ cet., Bergkiius autem
ἔγωγε τᾶν κἄν εἰ cet. e Suidae scriptione ἔγωγ' ἄν (Suid. v.
ἔγκυκλον), vid. Cap. III § 4.

§ 4. Particula ἄν omissa.

Diximus § 1 particulam ἄν nunquam post coniunctivum
poni, quia semper aliquo vocabulo regatur, quod apud
initium sententiae collocatum ἄν attrahat, ideoque hanc
particulam nunquam apud coniunctivum repeti diximus
§ 2. Etiam ubi duo vel plures coniunctivi una coniunc-
tione, uno pronomine relativo vel una particula relativa
reguntur, particula ἄν, quae illis vocabulis attrahitur,
semel tantum adhibetur. E. g. Ran. vs. 969:

ὅς ἦν κακοῖς που περιπέσῃ καὶ πλησίον παραστῇ,
πέπτωκεν ἔξω τῶν κακῶν, οὐ Χίος ἀλλὰ Κῶος.

Av. vs. 1622: ὅταν διαριθμῶν ἀργυρίδιον τύχῃ
ἄνθρωπος οὗτος ἢ καθῆται λούμενος,

Ran. vs. 1178: *κἄν που δις εἴπω ταῦτόν, ἡ στοιβήν ἴδης
ἐνοῦσαν ἔξω τοῦ λόγου, κατάπτυσον.*

Pac. vs. 939: *ὥς πάνθ' ὅσ' ἂν θεὸς θέλῃ χὴ τύχη κατορθοῖ,*

Pac. vs. 83: *μή μοι σοβαρῶς χώρει λίαν
εὐθύς ἀπ' ἀρχῆς ῥώμῃ πίσυνος,
πρὶν ἂν ἰδίης καὶ διαλύσης
ἄρθρων ἵνας πτερύγων ῥύμη.*

Nub. vs. 618: *ἤνικ' ἂν ψευσθῶσι δείπνου, καίπῳσιν οἴκαδε,*

Quam ob rem Bothii coniectura nobis non opus est

Eq. vs. 700: *ἦν μὴ 'κφάγης; ἐγὼ δέ γ' ἦν μὴ σ' ἐκπίω
κᾶτ' ἐκροφήσας σὺτὸς ἐπιδιαρραγῶ.*

pro *κᾶτ' ἐκροφήσας* *κἂν ἐκροφήσας* scribentis. Imo ne probabilis quidem haec coniectura nobis videtur, quia si *κἂν* adhibetur etiam negatio repetenda est, cui negationis repetitioni metrum repugnat.

De Eq. vs. 805:

*ἦν δέ ποτ' εἰς ἀγρόν οὔτος ἀπελθὼν εἰρηναίῳ διατρίψῃ,
καὶ χιθῶνα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ ἐς λόγον ἐλθὼν,*
vid. Cap. II § 5 2°.

Si autem duo praeterita cum *ἂν*, duo optativi potentiales coniungantur, particula vulgo ad utrumque verbum adhibetur. E. g. Vesp. vs. 72:

ἦν οὐδ' ἂν εἰς γνοίῃ ποτ' οὐδ' ἂν ξυμβαλεῖ.

Ach. vs. 709: *οὐδ' ἂν αὐτὴν τὴν Ἀχαιᾶν ῥαδίως ἠνέσχετ' ἂν,
ἀλλὰ κατεπάλαισεν ἂν μὲν πρῶτον Εὐάθλους δέκα.*

Cf. Nub. vs. 977 seqq., 1382 seqq., Pac. vs. 639 seqq., Av. vs. 789 et 790., Ran. vs. 1374 seqq.

Nonnunquam tamen *ἂν* omissum est, si verbum coniunctum est cum altero verbo, quod cum hac particula est constructum. E. g. Eq. vs. 571:

εἰ δὲ που πέστοιεν ἐς τὸν ὤμῳ ἐν μάχῃ τινί,
 τοῦτ' ἀπειψήσαντ' ἄν, εἴτ' ἡρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι,
 ἀλλὰ διεπάλαιον αὖθις.

Ubi ἄν quamvis uni verbo ἀπειψήσαντ' tantum appositum tamen etiam ad verba ἡρνοῦντο et διεπάλαιον pertinere videtur.

Cf. Lys. vs. 1236:

ὥστ' εἰ μὲν γέ τις
 ἄδοι Τελαμῶνος, Κλειταγόρας ἄδειν δέον,
 ἐπηνέσαμεν ἄν καὶ προσεπιωρκήσαμεν.

Sed haec praeterita ἡρνοῦντο, διεπάλαιον et προσεπιωρκήσαμεν prorsus omissa particula ἄν neque mente repetita nihilo minus explicari possunt. Sunt autem praeterita, quae dicimus *in re non facta*, et optativi potentiales, quae verbi formulae, quamvis per se ipsas particula carere non possint, tamen, coniunctae cum altero verbo cum ἄν constructo, hac particula carent. E. g.

Av. vs. 790:

εἰ τε Πατροκλείδης τις ὤμων τυγχάνει χεζητιῶν,
 οὐκ ἄν ἐξίδισεν ἐς θοιμάτιον, ἀλλ' ἀνέπτατο,
 κάποπαρδῶν κάναπνεύσας αὖθις αὖ κατέπτατο
 εἰ τε μοιχεύων τις ὤμων ἐστίν ὅστις τυγχάνει,
 καὶ ὅρᾳ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς ἐν βουλευτικῇ,
 οὗτος ἄν πάλιν παρ' ὤμων πτερυγίσας ἀνέπτατο,
 εἶτα βινήσας ἐκείθεν αὖθις αὖ καθέζετο.

Ubi praeterita ἀνέπτατο, κατέπτατο et καθέζετο non explicari possunt nisi mente repetita particula ἄν, ad duo priora verba e praeterito *in re non facta* ἄν ἐξίδισεν, ad postremum verbum e praeterito *in re non facta* ἄν .... ἀνέπτατο vs. 795.

Thesm. vs. 1016:

πῶς ἂν ἀπέλθοιμι καὶ
τὸν Σκύθην λάθοιμι;

Ubi optativus λάθοιμι nihili est nisi e priore optativo potentiali particula ἂν mente repetita.

De Nub. vs. 425:

οὐδ' ἂν διαλεχθεῖν γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἂν ἀπαντῶν,
οὐδ' ἂν θύσαιμ', οὐδ' ἂν σπείσαιμ', οὐδ' ἐπιθεῖν λιβανωτόν.

Vid. Cap. III § 5.

Nonnunquam etiam ἂν omissum est, quamvis verbum non coniunctum sit cum altero verbo cum ἂν constructo in eadem sententia, dummodo in priore sententia huiusmodi verbum cum ἂν constructum adsit, et propter vocabulorum contextum haec particula facile e priore verbo ad posterius mente suppleatur. E. g.

Eccl. vs. 805:

πάνυ γ' ἂν οὖν Ἀντισθένης
αὐτ' εἰσενέγκοι· πολὺ γάρ ἐμμελέστερον
πρότερον χέσαι πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας.

Ubi ad optativum χέσαι particula ἂν e prioris sententiae optativo potentiali ἂν .... εἰσενέγκοι mente repetenda est. Quam ob rem assentior Bergkio Ran. vs. 572 seqq. hoc modo scribentis:

ΠΑΝ. ὥς ἡδέως ἂν σου λίθῃ τοὺς γομφίους
κόπτοιμ' ἂν, οἷς μου κατέφαγες τὰ φορτία.

ΠΑΛ. ἐγὼ δέ γ' εἰς τὸ Βάραθρον ἐμβάλοιμι σε.

ΠΑΝ. ἐγὼ δέ τὸν λάρυγγ' ἂν ἐκτέμοιμι σου.

Dindorfii autem lectio δ' ἂν ἐς pro δέ γ' εἰς scribentis mihi non placet, quia optativus ἐμβάλοιμι propter priorem optativum potentialem κόπτοιμ' ἂν particula ἂν facile carere

potest, sententia autem non particula $\gamma\epsilon$ carere potest, quippe quae plerumque in huiusmodi sententiis adversativis occurrat. Cf. Av. vs. 55, 806, 845, 1042, 1053, Eq. vs. 700, Ran. vs. 283, Nub. vs. 1417, Lys. vs. 115.

C A P U T V.

CONCLUSIO.

Cum loquimur vel scribimus, cogitata nostra cum aliis communicamus. Cogitata autem nostra nascuntur ex iis, quae sensibus percipimus, aut animo fingimus. Cum praesentia et praeterita, tum futura animo ficta referre possumus, praesentia et praeterita etiam sensibus percepta, non autem futura, quippe quae nondum revera consistant, sed mente tantum concipiantur. Itaque quae Cap. I A § 1 de futuro indicativi diximus, etiam in tempore praesenti et praeterito valent, si de iis tantummodo sermo est, quae animo finguntur. Nam aut certo affirmamus ea quae esse, fuisse vel futura esse putamus, aut cum aliqua dubitatione cogitata nostra communicamus.

Praeter has duas rationes etiam alterum discrimen animadvertendum est: Cogitata enim nostra communicare possumus, quasi nihil nostra intersit, quomodo res sese habeat; quam autem rationem si vitare possumus,

raro tantummodo adhibemus. Plerumque enim, quoad nobis licet, sermonibus nostris speciem aliquam animi conciliamus. Idque merito quidem; quid enim res referremus, quae quomodo sese haberent, nihil nostra referret? Aut si interest eorum, quibus referimus, nonne decet gaudere cum laetis, cum moestis dolere? Itaque sermonis indoles mutatur animi affectione, sive haec mera dubitatio, sive spes vel metus, gaudium vel dolor appellanda est.

Ad cogitata nostra communicanda utimur signis, quae aut audiri aut conspici possint. Scribentes tantummodo signis utimur, quae conspiciantur. Loquentibus autem nobis non modo signa praesto sunt, quae audiantur, verum etiam quae conspiciantur. Loquentes enim gestibus et voce cogitata cum aliis communicare possumus. Atque vox ipsa indicare potest non modo, quae sententiae pars, cum intendatur, maximi momenti sit, verum etiam, quo sensu animus afficiatur, utrum doleamus an gaudeamus iis, quae referimus. Quin etiam, utrum certo sciamus ea, quae a nobis narrantur, an de iis rebus magis minusve dubitemus, nonnunquam voce ipsa significatur; unde proverbium illud ortum est, quo quamvis peregrino nos non raro utimur: *C'est le ton, qui fait la musique.*

Quo maior est cogitatorum diversitas, eo pluribus signis opus est ad ea communicanda. Quo magis exculta est lingua, eo plura signa praebet; atque cogitatis dicta, dictis scripta eo magis congruere possunt, quo plura sunt vocabula et constructiones. Non igitur omnium vocabulorum significationes alterius linguae prorsus

conveniunt cum vocabulis linguae, qua vertimus, sed nonnunquam ea, quibus utimur, vocabula alterius linguae, quodammodo tantum comparari possunt cum vocabulis in altera lingua adhibitis ad easdem sententias significandas. Itaque particula *ἄν* saepe neque nostra neque latina lingua ullo modo nisi sonitu et vocis intentione referri potest, quia loquentis sive scribentis animi affectionem ad ea quae refert indicat. E. g.

1°. Si quis simpliciter refert, quae sint vel fuerint, sive sensibus percepit, sive animo tantummodo finxit, dummodo certo affirmare et accurate enarrare velit, utitur in oratione recta aut praesenti aut praeterito indicativi. Eodem modo futuro indicativi indicat, quae futura esse affirmare velit. Sin praesentia ut meram mentis fictionem, futura cum dubitatione quadam referre vult, in oratione recta vulgo utitur optativo potentiali. Vid. Cap. I. A. Quas autem significationes particula *ἄν* praeterito indicativi praebere possit, Cap. I. B explicare conatus sum, ubi § 1 et § 2 de praeterito modi potentialis egi, atque § 3 de praeterito cum *ἄν*, quod indicet, quid non semel aut semper neque certis temporis momentis, sed quotiescunque conditioni cuidam sit satisfactum, identidem acciderit.

2°. Sententiae in oratione obliqua hanc illamve partem alterius sententiae aut definiunt aut explicant. In quibus sentiis ut vim particulae *ἄν* colligamus, sententias relativas, temporales et conditionales intueamur, quippe quae suspensae ab altera sententia, cuius verbum praesentis vel futuri temporis actionem sive statum significat, aut cum indicativo aut cum coniunctivo cum *ἄν* construantur.

Indicativus enim in sentiētiis relativis et temporalibus ab eiusmodi sententiā suspēnsis accurate indicat, quid revera fiat vel factum sit, et quid sine dubio futurum sit; in sentiētiis conditionalibus, quid fieri vel factum esse oporteat, ut alia res simul eveniat vel evenierit. E coniunctivo cum *ὅτι* autem in sentiētiis conditionalibus spes vel metus apparet, eodemque modo in sentiētiis relativis et temporalibus coniunctivus cum *ὅτι* aliquid significat, quod mente loquentis vel scribentis consistit. Itaque quia vulgo non indicat aliquid, quod omni dubio maius sit, neque certam personam aut certum temporis momentum, tempus verbi in oratione recta plerumque etiam in oratione obliqua dominatur. Vid. Cap. II, § 5 1° et 2°. Hoc igitur saepe est significationis discrimen inter duas diversas constructiones, quae non nisi uno eodemque modo nostra lingua verti possunt, quod particula *ὅτι* loquentis vel scribentis animi affectionem ad ea, quae refert, indicat. Atque eam sententiæ partem, cui animus maxime inhaeret, quae igitur maxime intenditur, particula vulgo proxime sequitur. Vid. Cap. IV § 1. Quae sententiæ parte si particula longius a verbo remota est, quam ut concinnitas orationis non repetitionem requireret, aut post ipsum verbum, aut si etiam altera sententiæ pars intenditur, post hanc partem repetitur. Vid. Cap. IV § 2.

Ex iis, quae de particula *ὅτι* scripsimus, facile intellegi potest, ex hac particula linguae Graecae vim et ardorem apparere. Quacunque enim lingua aliquis loquitur, imprimis e virium et vocis intentione eius ardor animi cognoscitur. In scriptis autem e quibusdam voca-

bulis animi ardor lucidius apparere posset, quam ex interiectionibus, quibus cum lingua Graeca, tum ceterae mihi quidem notae linguae abundant? Sed earum linguarum nulla vocabulum ullum praebet, quod eodem modo pectus recludat, quo particula *αὖ* in lingua Graeca. Haud igitur infitiandum est, hac una vocula indolem linguae Graecae et populi, qui hac lingua usus est, quodammodo indicari. Quoniam autem comoedia sermonem popularem accuratius quam alia scripta refert, Aristophanis fabulas imprimis nobis utiles esse apparet usum et vim particulae *αὖ* indagantibus.

INDEX LOCORUM.

Av.	vs.	11	pag.	69, 89
»	»	45	»	12, 79
»	»	53	»	41, 57
»	»	55	»	94
»	»	111	»	77
»	»	120	»	50
»	»	127	»	13, 85
»	»	128	»	40
»	»	130	»	40
»	»	131	»	46, 47
»	»	134	»	43
»	»	154	»	74
»	»	164	»	6, 40
»	»	167	»	41, 57
»	»	172	»	6
»	»	173	»	6, 74
»	»	180	»	51
»	»	183	»	41, 57
»	»	188	»	41
»	»	190	»	43, 60
»	»	196	»	3, 75
»	»	197	»	40
»	»	198	»	10, 74
»	»	201	»	9, 73
»	»	204	»	41, 57
»	»	226	»	28
»	»	242	»	57
»	»	282	»	51
»	»	287	»	16
»	»	296	»	68
»	»	342	»	41
»	»	355	»	35
»	»	356	»	45, 88
»	»	364	»	22
»	»	370	»	12, 76, 79
»	»	373	»	12
»	»	374	»	73, 78

Av.	vs.	383	pag.	57
»	»	418	»	34
»	»	447	»	39, 51
»	»	450	»	45, 54
»	»	458	»	45, 57, 62
»	»	459	»	75, 77
»	»	471	»	68
»	»	489	»	44, 56
»	»	505	»	75, 84
»	»	506	»	40
»	»	519	»	35, 54
»	»	520	»	18, 25
»	»	531	»	51
»	»	554	»	59
»	»	559	»	41, 54
»	»	564	»	54
»	»	565	»	41, 54
»	»	566	»	44, 63
»	»	567	»	41, 54
»	»	568	»	41
»	»	577	»	60
»	»	585	»	44, 76
»	»	586	»	60
»	»	598	»	10
»	»	628	»	3, 8, 48
»	»	669	»	13
»	»	671	»	65
»	»	705	»	41
»	»	723	»	60
»	»	757	»	54
»	»	758	»	41, 54
»	»	759	»	56
»	»	786	»	40
»	»	787	»	40
»	»	788	»	19
»	»	789	»	75, 77, 91
»	»	790	»	40, 91, 92

Av.	vs.	791	pag.	22
»	»	792	»	22, 74
»	»	793	»	40
»	»	794	»	40
»	»	795	»	75, 79
»	»	796	»	22
»	»	806	»	94
»	»	815	»	69, 75, 89
»	»	829	»	83
»	»	832	»	30
»	»	845	»	94
»	»	892	»	13
»	»	966	»	88
»	»	967	»	43
»	»	972	»	45
»	»	977	»	41
»	»	983	»	43
»	»	988	»	41
»	»	1017	»	12, 72, 76, 83
»	»	1042	»	94
»	»	1050	»	41
»	»	1053	»	94
»	»	1069	»	29
»	»	1086	»	57
»	»	1095	»	44
»	»	1101	seqq. pag.	52
»	»	1102	pag.	57
»	»	1111	»	41, 52, 63
»	»	1114	»	45, 54
»	»	1115	»	45
»	»	1116	»	43
»	»	1129	»	3, 71
»	»	1147	»	85
»	»	1152	»	80
»	»	1177	»	22
»	»	1201	»	22
»	»	1221	»	18
»	»	1222	»	76, 77
»	»	1224	»	75
»	»	1240	»	47
»	»	1242	»	47
»	»	1288	»	24
»	»	1289	»	24
»	»	1313	»	75
»	»	1314	»	32
»	»	1333	»	47
»	»	1338	»	39
»	»	1339	»	39
»	»	1349	»	60
»	»	1350	»	45

Av.	vs.	1355	pag.	43, 58
»	»	1358	»	17, 76
»	»	1366	»	60
»	»	1382	»	40
»	»	1386	»	75
»	»	1408	»	57
»	»	1409	»	44
»	»	1432	»	6
»	»	1434	»	21, 41
»	»	1437	»	12, 73
»	»	1439	»	43
»	»	1454	»	46
»	»	1457	»	46, 47
»	»	1494	»	46, 47
»	»	1509	»	46
»	»	1524	»	50
»	»	1543	»	58
»	»	1549	»	46
»	»	1550	»	41, 54, 63
»	»	1597	»	54
»	»	1598	»	54
»	»	1601	»	41, 54
»	»	1606	»	60
»	»	1610	»	54
»	»	1611	»	43
»	»	1618	»	41
»	»	1619	»	54
»	»	1622	»	43, 61, 90
»	»	1623	»	54
»	»	1642	»	57
»	»	1645	»	45
»	»	1652	»	34, 73
»	»	1664	»	41
»	»	1670	»	6
»	»	1672	»	54
»	»	1692	»	23, 76
Nub.	»	5	»	88
»	»	77	»	57
»	»	79	»	73
»	»	87	»	6
»	»	89	»	45, 58
»	»	92	»	61
»	»	106	»	88
»	»	108	»	40, 59, 70
»	»	116	»	58
»	»	118	»	40, 70, 74
»	»	119	»	74
»	»	127	»	85
»	»	154	»	74, 89
»	»	167	»	76

Nub.	vs.	227	pag.	74, 75
»	»	231	»	74
»	»	232	»	74
»	»	244	»	54
»	»	245	»	45
»	»	256	»	72
»	»	257	»	46, 47
»	»	267	»	44, 58
»	»	295	»	51
»	»	327	»	51
»	»	344	»	45
»	»	345	»	58
»	»	348	»	56
»	»	351	»	56
»	»	360	»	74
»	»	371	»	21
»	»	376	»	56
»	»	391	»	54
»	»	395	»	28
»	»	399	»	74
»	»	404	»	56
»	»	414	seqq.	pag. 51
»	»	422	pag.	12
»	»	425	»	69, 88, 93
»	»	426	»	69
»	»	465	»	32, 33
»	»	489	»	58
»	»	535	»	42, 60
»	»	536	»	57
»	»	589	»	45
»	»	598	»	51
»	»	618	»	44, 91
»	»	622	»	44
»	»	638	»	6
»	»	647	»	13
»	»	680	»	17
»	»	689	»	73, 88
»	»	702	»	58
»	»	729	»	12
»	»	739	»	46
»	»	743	»	41
»	»	746	»	61
»	»	749	»	72
»	»	753	»	12
»	»	760	»	37
»	»	776	»	37, 79
»	»	783	»	10
»	»	785	»	45
»	»	798	»	6
»	»	808	»	45

Nub.	vs.	824	pag.	46, 47
»	»	840	»	83
»	»	845	»	6
»	»	854	»	40
»	»	870	»	40, 59
»	»	874	»	12, 73
»	»	885	»	41
»	»	933	»	41, 72
»	»	938	»	47
»	»	942	»	45, 57
»	»	945	»	57
»	»	977	»	75, 84, 91
»	»	978	»	68
»	»	979	»	25
»	»	980	»	68
»	»	981	»	25
»	»	992	»	45, 63
»	»	1000	»	51
»	»	1008	»	54
»	»	1056	»	74, 83, 85
»	»	1079	»	57, 62
»	»	1083	»	57
»	»	1086	»	12, 74
»	»	1107	»	47
»	»	1115	»	52
»	»	1116	»	53
»	»	1121	»	57
»	»	1124	»	44, 54
»	»	1126	»	60, 63
»	»	1128	»	41, 54, 63
»	»	1129	»	65
»	»	1130	»	33, 63, 76, 83
»	»	1151	»	3, 45, 58
»	»	1152	»	40, 55
»	»	1153	»	41, 64
»	»	1157	»	75
»	»	1181	»	8
»	»	1182	»	3
»	»	1183	»	12, 74
»	»	1194	»	11
»	»	1211	»	44
»	»	1231	»	12, 80
»	»	1233	»	46
»	»	1235	»	64
»	»	1250	»	70, 83, 85
»	»	1315	»	64
»	»	1316	»	45
»	»	1317	»	41
»	»	1333	»	12, 79
»	»	1338	»	23, 85

Nub.	vs.	1374	seqq.	pag.	19
»	»	1378	pag.	6	
»	»	1382	»	76, 91	
»	»	1383	»	83	
»	»	1384	»	25	
»	»	1385	»	24	
»	»	1393	»	58	
»	»	1396	»	68, 71	
»	»	1398	»	46	
»	»	1416	»	5, 11	
»	»	1417	»	5, 11, 94	
»	»	1432	»	12, 68	
»	»	1435	»	58	
»	»	1458	»	45	
»	»	1460	»	46, 48	
»	»	1461	»	47	
»	»	1467	»	74	
»	»	1489	»	46, 48	
»	»	1499	»	59	
»	»	1500	»	58, 60	
»	»	1501	»	58	
»	»	1550	»	72	
Eq.	»	11	»	22	
»	»	16	»	73	
»	»	17	seqq.	pag.	83
»	»	37	pag.	55	
»	»	38	»	42	
»	»	40	»	14	
»	»	92	»	56	
»	»	133	»	48	
»	»	135	»	49, 50	
»	»	197	»	44	
»	»	210	»	41, 57	
»	»	261	»	41	
»	»	294	»	51	
»	»	295	»	51	
»	»	345	»	76	
»	»	395	»	46, 48	
»	»	400	»	51	
»	»	407	»	35	
»	»	413	»	76	
»	»	460	»	73	
»	»	535	»	21	
»	»	571	»	91	
»	»	573	»	69	
»	»	621	»	35, 65	
»	»	635	»	39	
»	»	694	»	39, 48	
»	»	698	»	57	
»	»	700	»	91, 94	

Eq.	vs.	750	pag.	14, 74
»	»	767	»	51
»	»	769	»	5
»	»	773	»	73, 78
»	»	790	»	51
»	»	801	»	61
»	»	805	seqq.	pag. 57, 91
»	»	846	»	46, 48
»	»	855	»	84
»	»	934	»	48
»	»	961	»	44
»	»	963	»	41, 64
»	»	981	»	40
»	»	989	»	36
»	»	1031	»	44
»	»	1108	»	86
»	»	1110	»	14, 71
»	»	1131	»	28, 75
»	»	1161	»	14
»	»	1175	»	35
»	»	1209	»	74
»	»	1252	»	29, 32
»	»	1295	»	35
»	»	1307	»	55
»	»	1324	»	73
»	»	1338	»	80
»	»	1350	»	26
»	»	1353	»	18, 76
»	»	1386	»	41, 64
Ran.	»	12	»	22
»	»	16	»	56
»	»	23	»	49
»	»	34	»	84
»	»	37	»	22
»	»	68	»	80
»	»	75	»	68
»	»	78	»	76
»	»	96	»	40, 59, 83
»	»	132	»	44, 60
»	»	134	»	10
»	»	135	»	10, 74
»	»	152	»	22
»	»	175	»	60
»	»	206	»	44
»	»	267	»	46, 48
»	»	283	»	80, 94
»	»	296	»	74
»	»	377	»	47
»	»	532	»	80
»	»	542	»	74

Ran.	vs.	557	pag.	22
»	»	568	»	22
»	»	570	»	60
»	»	572	»	82, 83, 93
»	»	579	»	51
»	»	582	»	73
»	»	585	»	39, 40, 67, 83
»	»	637	»	45, 76, 77
»	»	644	»	42, 60
»	»	672	»	20
»	»	685	»	60, 64
»	»	695	»	79
»	»	732	»	25
»	»	733	»	79
»	»	734	»	66
»	»	736	»	41, 64
»	»	761	»	49
»	»	807	»	60
»	»	815	»	44
»	»	830	»	10, 74
»	»	845	»	76
»	»	865	»	20
»	»	872	»	46
»	»	878	»	56
»	»	899	»	68
»	»	911	»	75
»	»	914	»	80, 84
»	»	924	»	40
»	»	946	»	80
»	»	948	»	24, 79, 81, 84
»	»	950	»	24
»	»	960	»	20, 24, 75, 77
»	»	961	»	24, 80
»	»	969	»	90
»	»	1022	»	18, 25, 80, 82
»	»	1042	»	44
»	»	1149	»	75, 79
»	»	1178	»	63, 90
»	»	1281	»	44, 58
»	»	1301	»	61
»	»	1373	»	74, 77
»	»	1374	seqq.	pag. 40, 91
»	»	1380	pag.	76
»	»	1406	»	74
»	»	1558	»	75, 79
»	»	1463	»	44, 60
»	»	1515	»	43
»	»	1517	»	60
»	»	1520	»	47
»	»	1531	»	80

Vesp.	vs.	72	pag.	69, 91
»	»	92	»	66
»	»	110	»	50
»	»	113	»	46
»	»	171	»	83
»	»	212	»	77
»	»	268	»	24
»	»	269	»	77
»	»	270	»	42
»	»	271	»	60
»	»	277	»	25, 75
»	»	278	»	74
»	»	279	»	29, 40, 77
»	»	280	seqq.	pag. 29, 33
»	»	281	pag.	75
»	»	296	»	76
»	»	298	»	70, 89
»	»	344	»	18, 75
»	»	345	»	40
»	»	347	»	74, 80, 82
»	»	348	»	13
»	»	351	»	82
»	»	398	»	42, 60
»	»	461	»	75, 79
»	»	471	»	8
»	»	484	»	8, 74
»	»	508	»	70
»	»	509	»	76, 83
»	»	558	»	61, 71
»	»	579	»	76
»	»	630	»	51
»	»	705	»	80
»	»	715	»	44, 61
»	»	725	»	76
»	»	726	»	40, 58
»	»	731	»	51
»	»	807	»	60
»	»	819	»	39
»	»	825	»	76
»	»	920	»	44, 76
»	»	927	»	83
»	»	942	»	31
»	»	960	»	21
»	»	961	»	44, 51
»	»	1071	»	54
»	»	1094	seqq.	pag. 15, 37
»	»	1143	pag.	22
»	»	1159	»	75
»	»	1195	»	12, 73
»	»	1198	»	34, 74

Vesp. vs.	1352	pag.	44
»	»	1431	» 39, 48
»	»	1440	» 71
»	»	1456	» 75
»	»	1457	» 50
»	»	1528	» 47
Pac.	»	14	» 75
»	»	21	» 74
»	»	24	» 41
»	»	26	» 75
»	»	32	» 40
»	»	43	» 74
»	»	68	» 83
»	»	70	» 24, 80
»	»	83	» 91
»	»	136	» 71
»	»	137	» 82
»	»	143	» 22
»	»	286	» 75
»	»	305	» 35
»	»	321	» 83
»	»	351	» 71
»	»	371	» 72
»	»	378	» 74
»	»	437	» 39, 48
»	»	441	» 39
»	»	448	» 39
»	»	450	» 39
»	»	521	» 74
»	»	627	» 80
»	»	639	» 77, 91
»	»	641	» 75
»	»	643	» 75
»	»	646	» 77, 85
»	»	658	» 74
»	»	848	» 74
»	»	859	» 44
»	»	907	» 74, 88
»	»	916	» 56
»	»	931	» 53
»	»	939	» 91
»	»	957	seqq. pag. 14
»	»	1028	pag. 29
»	»	1033	» 74
»	»	1072	» 39
»	»	1086	seqq. pag. 7, 74
»	»	1140	pag. 75
»	»	1166	» 44
»	»	1200	» 25, 68, 71, 79
»	»	1223	» 70

Pac. vs.	1237	pag.	35
»	»	1359	» 56
Lys.	»	3	» 70, 83
»	»	25	» 75
»	»	42	» 84
»	»	97	» 14
»	»	107	» 68
»	»	109	» 68
»	»	110	» 76
»	»	111	» 67
»	»	113	» 56, 85, 90
»	»	115	» 88, 94
»	»	119	» 41
»	»	123	» 64
»	»	129	» 74
»	»	130	» 88
»	»	132	» 65
»	»	140	» 40, 58
»	»	141	» 75
»	»	146	» 76, 83
»	»	178	» 46, 48
»	»	191	» 83
»	»	252	» 83
»	»	259	» 74
»	»	301	» 19, 74
»	»	307	» 74, 89
»	»	312	» 79
»	»	351	» 74
»	»	361	» 85
»	»	399	» 89
»	»	412	» 60
»	»	437	» 61
»	»	510	» 26, 83
»	»	512	» 77
»	»	514	» 24
»	»	515	» 27, 74
»	»	517	» 24
»	»	518	» 24
»	»	519	» 76
»	»	541	» 31
»	»	572	» 19, 72, 83
»	»	671	» 66
»	»	678	» 74
»	»	696	» 80
»	»	768	» 60
»	»	770	» 44
»	»	822	» 61
»	»	825	» 75
»	»	902	» 41
»	»	910	» 74, 78

Lys. vs.	912	pag.	74		Thesm. vs.	655	seqq.	pag.	21
»	»	1025	»	56, 65, 83	»	»	707	pag.	74
»	»	1097	»	71	»	»	715	»	12, 74
»	»	1111	»	51	»	»	768	»	6, 74
»	»	1121	»	75, 78	»	»	777	»	21
»	»	1183	»	46, 48	»	»	793	»	21
»	»	1216	»	22	»	»	814	»	30
»	»	1219	»	22	»	»	815	»	31
»	»	1233	»	75, 77	»	»	830	»	83
»	»	1236	»	92	»	»	832	»	21
Ach.	»	29	»	44	»	»	847	»	74
»	»	136	»	74, 78	»	»	854	»	46, 48
»	»	137	»	89	»	»	966	»	21
»	»	162	»	76	»	»	1014	»	74
»	»	176	»	44, 76	»	»	1016	»	73, 93
»	»	214	»	84	»	»	1129	»	74
»	»	217	»	85	»	»	1187	»	41
»	»	256	»	44	»	»	1194	»	80
»	»	296	»	44	»	»	1221	»	75
»	»	307	»	51, 73, 78, 83	Eccles.	»	79	»	75
»	»	392	»	31	»	»	82	»	47
»	»	403	»	7	»	»	83	»	46, 48
»	»	543	»	71	»	»	85	»	74, 78
»	»	544	»	76	»	»	89	»	75
»	»	545	»	75	»	»	99	»	46
»	»	555	»	72, 75	»	»	105	»	42
»	»	640	»	71, 82	»	»	134	»	75
»	»	709	»	83, 91	»	»	140	»	19
»	»	801	»	71	»	»	141	»	23, 75
»	»	873	»	28	»	»	151	»	20, 21
»	»	906	»	76	»	»	197	»	74
»	»	944	»	74	»	»	218	»	81
»	»	966	»	70	»	»	219	»	74
»	»	991	»	73	»	»	237	»	74
»	»	994	»	76	»	»	239	»	41
»	»	995	»	75	»	»	247	seqq.	pag. 5, 7, 58
»	»	1021	»	66	»	»	272	pag.	44
»	»	1030	»	42	»	»	273	»	44
»	»	1031	»	60	»	»	304	»	72, 74, 82
»	»	1201	»	34	»	»	305	»	78
Thesm.	»	22	»	73	»	»	308	»	84
»	»	99	»	28	»	»	348	»	74
»	»	196	»	85	»	»	354	»	44
»	»	203	»	80	»	»	363	»	74
»	»	284	»	46	»	»	404	»	22
»	»	331	»	51	»	»	407	»	75
»	»	440	»	83	»	»	416	»	44
»	»	549	»	74	»	»	484	»	75
»	»	583	»	46, 48	»	»	629	»	44
»	»	595	»	74	»	»	647	»	80

Eccles. vs.	650	pag.	76	Plut. vs.	380	pag.	76
" "	663	"	44	" "	427	"	75
" "	732	"	46	" "	438	"	6
" "	752	"	44	" "	453	"	80
" "	769	"	44	" "	462	"	74
" "	770	"	76, 78	" "	464	"	74
" "	772	"	23	" "	477	"	76
" "	783	"	46	" "	478	"	79
" "	793	"	77	" "	485	"	75
" "	796	"	64	" "	494	"	61
" "	803	"	60	" "	498	"	89
" "	805	"	93	" "	501	"	74, 78
" "	806	"	12, 76	" "	505	"	61
" "	857	"	44, 45, 76, 78	" "	511	"	80, 84
" "	881	"	9, 48	" "	535	"	75
" "	897	"	80	" "	567	"	44
" "	916	"	9	" "	583	"	73
" "	917	"	48	" "	682	"	60
" "	920	"	78	" "	874	"	13
" "	921	"	7	" "	885	"	28
" "	1035	"	12, 41	" "	924	"	70, 88
" "	1077	"	22	" "	945	"	66
" "	1086	"	75	" "	980	"	24
" "	1092	"	44	" "	982	"	24
" "	1124	"	76, 77	" "	983	"	24, 75, 88
" "	1127	"	75	" "	985	"	24, 61
" "	1131	"	76	" "	986	"	24
Plut.	3	"	62	" "	1010	"	40
" "	24	"	44	" "	1012	"	40, 80
" "	52	"	40, 58	" "	1016	"	44
" "	97	"	75	" "	1027	"	6
" "	107	"	76, 78	" "	1036	"	75
" "	112	"	46	" "	1037	"	62
" "	126	"	66	" "	1062	"	76
" "	150	"	62	" "	1070	"	75
" "	196	"	41	" "	1134	"	79
" "	216	"	53	" "	1140	"	25, 40
" "	225	"	46	" "	1143	"	80
" "	237	"	62	" "	1151	"	46
" "	248	"	44	" "	1152	"	74
" "	252	"	74, 78	" "	1179	seqq. pag.	18,
" "	273	"	60, 78	" "			25, 75, 77
" "	275	"	75	" "	1180	"	89
" "	284	"	9, 74	" "	1181	"	75
" "	286	"	58	Fragm. Dind.	164	pag.	40
" "	329	"	51	" "	198	"	13
" "	335	"	74	" "	476	"	7, 17.
" "	374	"	6				

THESES.

I.

Neque in Iliade neque in Odyssea cultus ratione habita certum indicium invenitur, quo probari possit haec duo carmina diversa aetate scripta esse.

II.

Odysseae poetae sive poetis septentrionales terrae partes notae erant.

III.

Ars cadaverum condiendorum non nota erat aetate Iliadis.

IV.

Quae Plutarchus in vita Lycurgi Cap. XII de etymologia vocis *φιδίτια* dixit, improbanda sunt.

V.

Il. XXIII vs. 772 deleatur.

VI.

Photii Lex. μαρτύρονται ὅταν. ἀντὶ τοῦ μαρτυρίᾳ ἐπάγωνται ἢ παρέχωνται· πολιτείας β· τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται.

Scribendum est: μαρτύρονται, ὅταν τινὰ ἐπὶ μαρτυρίᾳ ἐπάγωνται ἢ παρέχωνται· πολιτείας β· τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται.

VII.

Photii Lex. voc. εὐθυρίαν· τὴν εὐθύτητα non ad Plat. Reip. Lib. IV 436 referendum est.

VIII.

Arist. Av. vs. 70:   ἡττήθης τινός
αλεκτρυόνης; scribatur ἡττηθείς τινος cet.

IX.

Arist. Ran. vs. 1477:
τίς οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν,
τὸ πνεῖν δὲ δειπνεῖν,
Scribatur τὸ πνεῖν δὲ μὴ πνεῖν.

X.

Thuc. Lib. I Cap. III 2: Δηλοῖ δὲ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον καινὴ ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς, δοκεῖ δὲ μοι, οὐδὲ τοῦνομα ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἑλλήνων τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἢ ἐπὶ κλησίς αὐτῇ, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλείστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι.

Scribatur cum Reiskio ἔχεν pro εἶχεν.

XI.

Thuc. Lib. I Cap. III 4: αἱ δ' οὖν ὥς ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων· ξυνέσαν καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες

οὐδὲν πρὸ τῶν τρωικῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀθρόοι ἔπραξαν.

Scribatur: οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν καὶ ζύμπαντες ὕστερον Ἕλληνας κληθέντες cet.

XII.

Oed. Col. vs. 791:

ἄρ' οὐκ ἄμεινον ἢ σὺ τὰν θήβαις φρονῶ;
πολλῷ γ', ὅσῳ περ καὶ σαφεστέρων κλύω,
[Φοίβου τε καὶ τοῦ Ζηνός, ὃς κείνου πατήρ].

Deleatur versus quem uncis inclusi.

XIII.

Xenoph. Anab. Lib. I Cap. 5: ὅστις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλείῳ πρὸς αὐτὸν πάντας οὕτω διατιθεῖς ἀπεπέμπετο ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ τῷ βασιλεῖ.

Pro διατιθεῖς scribendum est διαθείς.

XIV.

Homeri Iliadis Lib. III vs. 100 pro ἀρχῆς scribatur ἀτῆς.

XV.

Il. VI vs. 137 ἔχ' ἐ pro ἔχε scribendum est.

XVI.

Sophoclis Antig. vs. 687 γένοιτο mutandum est in λέγοιτο.

XVII.

Soph. Ai. vs. 783 adiectivum σεφός mutetur in σαφής.

XVIII.

Immerito Niebuhrius negat vocem consulis derivatam esse a verbo consulendi.

XIX.

Recte Weissenbornius Liv. Lib. I Cap. 36 pro Mss. lectione mille et octingenti equites *mille et ducenti equiles* scripsit.

XX.

Dictatore dicto non secundum Polybium Lib. III Cap. 87 omnes magistratus praeter tribunos plebis munere se abdicabant.

XXI.

Corn. Nep. vitae Milt. Cap. 1, 2. Ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt [qui consulerent Apollinem], quo potissimum duce uterentur.

Delenda sunt vocabula, quae uncis inclusi.

XXII.

Cicero in Verrem Lib. V Cap. 10 § 26 ed. Halmii legitur:

dici brevitās conviviis, noctis longitudo stupris et flagitiis *continebatur*. Scribendum est *conterebatur*.

XXIII.

Ov. Met. VIII vs. 665. Conditaque in liquida corna autumnalia faece.

Pro *conditaque* scribatur *condita* a verbo condiendi.

XXIV.

Sall. Bell. Iug. Cap. LXVIII 2. Planitiem locis paullo superioribus circumventam.

Scribatur *cinctam* pro *circumventam*.

XXV.

De mededeeling van Strabo Lib. IX Cap. II (pag. 403), dat Xenophon zou medegestreden hebben in den slag bij Delium, is niet in strijd met Xen. Anab. Lib. III Cap. I § 14 en 25.

XXVI.

Ten onrechte verklaart Schweighäuser de uitdrukking van Polybius Lib. I Cap. II ὁ τῆς πραγματικῆς ιστορίας τρόπος door de woorden: *illud genus historiae conscribendae, quod in rerum gestarum ratione atque causis accurate explicandis versatur.*

XXVII.

De philosophische of beredeneerde behandeling der geschiedenis, welke Schweighäuser op bovengenoemde plaats bedoelt, door Polybius zelf Lib. II Cap. XXXVII ἀποδεικτικὴ ἱστορία genoemd, is af te keuren.

XXVIII.

Het verhaal van Polybius betreffende Hannibals tocht over de Alpen (Lib. II) verdient meer geloof dan dat van Livius (Lib. XXI).

XXIX.

Ten onrechte beweert Monastier, dat de Waldenzen reeds van het begin der Christelijke godsdienst bestaan hebben.

XXX.

In Griekenland is het polytheïsme uit het monotheïsme ontstaan.

XXXI.

Met recht beweert Kock in de voorrede zijner uitgave der Aves van Aristophanes, dat de belachelijke wijze, waarop deze blijspeldichter zich over de goden uitliet, aan het volk niet oneerbiedig of goddeloos voorkwam.

XXXII.

Aristophanes geloofde evenmin aan de goden, als zij tegen wier filosofie hij de oude godsdienst in bescherming nam.

XXXIII.

De meeste aanleiding tot strijd ontstaat uit eene onbepaalde beteekenis der woorden.

XXXIV.

In den Palamedes is de gezindheid van Vondel jegens Maurits onrechtvaardig.

XXXV.

Het is niet wenschelijk, dat het Midden-Nederlandsch op de gymnasiën onderwezen worde.

XXXVI.

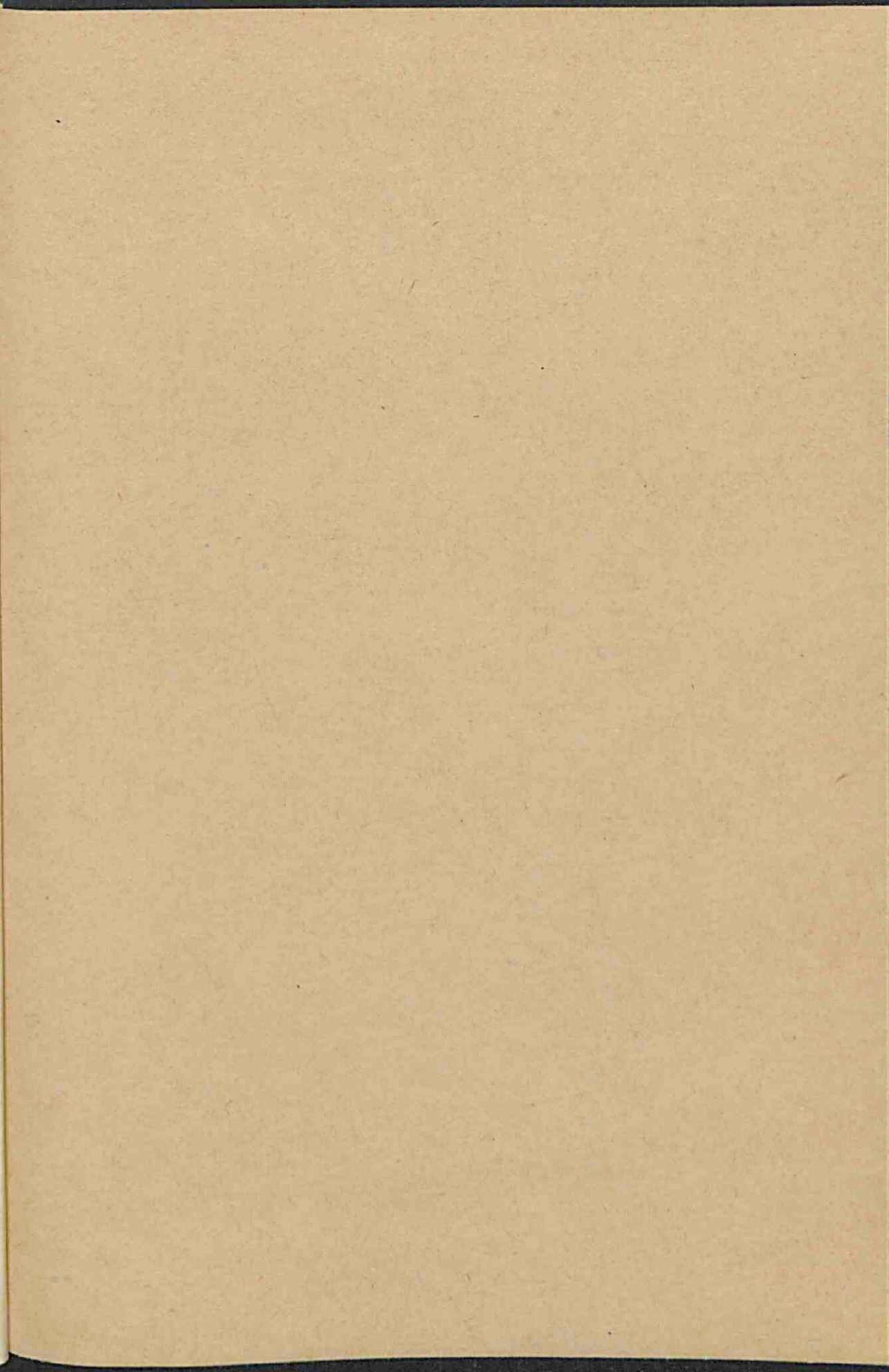
Het werkwoord *onderwijzen* tegelijkertijd met eenen accusativus van de zaak en van den persoon te verbinden verdient afkeuring.

XXXVII.

De beoefening der Grieksche en Latijnsche taal bevordert elke andere taalstudie.

1^U